

Κωδικός 01-4170

Η ΒΥΤΙΝΑ

Τα θεμέλια μου στα βουνά και τα βουνά σηκώνουν οι λαοί στους ώμους τους
και πάνω τους η μνήμη καίει άκαυτη βέτος...
Οδυσσεάς Ελύτης

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 247 • ΓΡΑΦΕΙΑ: ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 37, 104 32 ΑΘΗΝΑ • ΤΑΧ.Δ/ΣΗ: Τ.Θ. 3456 • Τ.Κ. 10210 • www.vytina.info

Χριστούγεννα χωρίς εορταστικό χρώμα

Βλέπουμε τους τίτλους του αντίστοιχου φύλλου της ΒΥΤΙΝΑΣ των περασμένων χρόνων και συγκρίνοντας με τη φετινή ατμόσφαιρα των Χριστουγέννων μας πιάνει μελαγχολία και απογοήτευση. Θυμόμαστε τα περσινά με την «πλημμύρα» των επισκεπτών, που προβλήθηκε από όλα τα επαρχιακά έντυπα και τις ιστοσελίδες ως κάτι πρωτόγνωρο και βλέπουμε τη φετινή ερημιά, που επέβαλλε ο κίνδυνος της «κατάρτας» του κορωνοϊού και μελαγχολούμε. Χριστούγεννα χωρίς ανοιχτή εκκλησία, χαρούμενη ατμόσφαιρα, πλατεία και καφετέριες γεμάτες, ανταλλαγή ευχών και εορταστικό τραπέζι είναι άγνωστα για τον τόπο μας και όσο και να πάει κανένας πίσω δεν θα βρει παρόμοια. Βέβαια δεν θα βρει και παρόμοια πανδημία όπως αυτή του Κορωνοϊού. Όμως το κλίμα αυτό ήταν πανελλήνιο και όλη η Ελλάδα γιόρτασε τα Χριστούγεννα μοναχικά κλεισμένη στο σπίτι. Αλλά για τόπους με ισχυρή παράδοση όπως η Βυτίνα, οι περιορισμοί αυτοί είναι περισσότερο αισθητοί και δημιουργούν μεγαλύτερη κατήφεια. Η πίεση όμως της ανάγκης για την αποφυγή των θανατηφόρων αποτελεσμάτων της πανδημίας δίνει σε όλους μας κουράγιο, υπομονή και ελπίδα για σύντομη θεραπεία και απαλλαγή από την κατάρτα, που όλοι μας βιώνουμε τη φετινή χρονιά.

Ας έρθουμε τώρα στην περιγραφή των φετινών Χριστουγέννων στον τόπο μας, όσο μοναχικός και μελαγχολικός αν είναι αυτός. Βέβαια το Βυτινιώτικο σπίτι προσπάθησε να διατηρήσει τον παραδοσιακό εορτασμό έστω και κάτω από τους περιορισμούς. Εξωτερικά τίποτε δεν θύμιζε τον ερχομό των γιορτών. Τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια κλειστά και σκοτεινά χωρίς χριστουγεννιάτικο διάκοσμο. Μόνο τα λειτουργούντα καταστήματα εμπορίας τροφίμων και καταναλωσίμων αγαθών και οι καφετέριες (όσες είναι ανοιχτές και λειτουργούν take away)

είχαν στολίσει το εσωτερικό τους για τους λιγοστούς ντόπιους πελάτες τους, οι οποίοι αγόραζαν τα αναγκαία και έσπευδαν να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Επάρκεια αγαθών υπήρξε και το Βυτινιώτικο Χριστουγεννιάτικο τραπέζι έστω και ολιγομελές ήταν αρκετά πλούσιο. Οι δρόμοι και οι πλατείες με λίγα στολίδια λες και αυτά συμπορεύονταν με τη σχετική ερημιά των δρόμων. Επισκέπτες που άρχιζαν πάντοτε να φθάνουν από τις προπαραμονές των γιορτών ανύπαρκτοι. Για πρώτη φορά φέτος δεν ακούστηκαν και τα κάλαντα από μικρά παιδιά. Οι καμπάνες βέβαια χτύπησαν από τα βαθιά χαράματα και τη χριστουγεννιάτικη λειτουργία παρακολούθησε περιορισμένος αριθμός πιστών, όπως όριζαν οι σχετικές οδηγίες. Ο παπά Νικόλας τέλεσε την ιεροτελεστία των Χριστουγέννων με άδεια σχεδόν την εκκλησία, μια εικόνα εντελώς πρωτόγνωρη για την ευσεβή κοινωνία του τόπου μας. Άλλοτε, παρόλο ασημέρι, η εκκλησία ήταν πλήρης πιστών, ντόπιων και παρεπιδημούντων.

Μετά το πέρας της λειτουργίας, κάπου στις 08.30, ανταλλάγησαν ευχές μεταξύ των λίγων ντόπιων ότι με θερμή χειραψία, αλλά με κινήσεις που επιβάλλουν τα προστατευτικά μέτρα! Τον εορταστικό καφέ άλλων ετών, που προσφερόταν στις καφετέριες γύρω από την πλατεία, αντικατέστησε η γρήγορη επιστροφή στο σπίτι και η παραμονή εντός αυτού, ενώ την κοσμοπλημμύρα της πλατείας και των δρόμων, που παρατηρείτο άλλες εποχές τις μεσημβρινές ώρες αντικατέστησε η ερημιά και η σποραδική κίνηση κάποιων μεμονωμένων ατόμων. Όλα αυτά δεν έκαναν το Βυτινιώτικο Χριστουγεννιάτικο τραπέζι το ίδιο στερημένο. Πλούσιο όπως πάντα με παραδοσιακά φαγητά, αν και ολιγομελές χωρίς συγγενείς ή επισκέπτες, οι οποίοι άλλα χρόνια έρχονταν στο χωριό μας.

Συνέχεια στη σελίδα 11

Το δίσκετο 2020 έφυγε. Το ελπιδοφόρο 2021 ανατέλλει

Τελείωσε το χειρότερο έτος της τελευταίας εικοσαετίας. Δίσκετο στη διάρκειά του, «δίσκετο» όμως και στη μορφή του! Ονομάστηκε από πολλούς «έτος του Κορωνοϊού», αφού μας έπληξε η χειρότερη πανδημία του εικοστού πρώτου αιώνα και πιθανόν το έτος αυτό να παραμείνει ως το χειρότερο όλου του αιώνα, εκτός εάν η ανθρωπότητα μέχρι το τέλος του αντιμετωπίσει ένα τρίτο παγκόσμιο πόλεμο. Η πανδημία έπληξε και τη χώρα μας και όλοι θα θυμόμαστε το 2020 το πλέον επιβλαβές από το 2000 που μπήκε ο νέος αιώνας. Θύμισε τις παλιές πανδημίες της ισπανικής γρίπης, της μαύρης πανώλης, της χολέρας και άλλων θανατηφόρων ασθενειών, που μαθαίνουμε διαβάζοντας διηγήσεις αυτών που τις έζησαν. Η επιστήμη, παρόλη την τεράστια πρόοδο της, αρχικά «σήκωσε τα χέρια ψηλά» και όλοι τώρα περιμένουμε με αγωνία τη βοήθειά της με την ανακάλυψη του εμβολίου για την αντιμετώπιση της μάστιγας αυτής. Η ανθρωπότητα όλη και μαζί με αυτή και η χώρα μας πλήρωσε τεράστιο κόστος σε ανθρώπινες ζωές, οικονομική καταστροφή, κοινωνική εξαθλίωση, ηθική κρίση και πολλά άλλα, που θα μπορούσε να απαριθμήσει κάποιος κοινωνικός παρατηρητής. Όλα αυτά κάνουν το 2020 να είναι το πλέον «αντιπαθές» έτος και όλοι εύχονται να μην βιώσει άλλο παρόμοιο η ανθρωπότητα.

Όλα αυτά τα δοκίμασα και στη Βυτίνα εκτός βέβαια της απώλειας ανθρώπινων ζωών. Κλειστήκαμε στα σπίτια μας, δεν γιορτάσαμε τις μεγάλες γιορτές, είδαμε την οικονομική ζωή του τόπου μας να πλύνεται ανεπανόρθωτα λόγω της έλλειψης επισκεψιμότητας, βιώσαμε τη μοναξιά με όλες τις επιπτώ-

Συνέχεια στη σελίδα 4

Το ημερολόγιο του Συλλόγου του 2021

Μαζί με το φύλλο αυτό οι αναγνώστες μας θα λάβουν εσωκλειστά και το ημερολόγιο του 2021. Ο σύλλογος χρόνια τώρα συνηθίζει με το τελευταίο φύλλο κάθε χρονιάς να προσφέρει το ημερολόγιο

της επομένης, το οποίο κάθε χρόνο έχει και διαφορετικό θέμα και φροντίζει μέσα από αυτό να παρουσιάζονται σε συνοπτική μορφή δώδεκα ενοτήτων τα σημαντικότερα φυσικά, ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία του τόπου μας αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Εξαιτίας του περιεχομένου του κάθε ημερολόγιο έχει συλλεκτικό χαρακτήρα, διότι ξεφεύγει από την παροδικότητα, που έχει κάθε ημερολόγιο, το οποίο κάνει το ενδιαφέρον του μόλις τελειώσει η χρονιά, και διακρίνεται από φιλολογική, ιστορική και λογοτεχνική αξία.

Το φετινό λοιπόν παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο το σημαντικό θρησκευτικό, ιστορικό και πολιτιστικό κέντρο της περιοχής, που είναι το μοναστήρι της Κερνίτσας και σε δώδεκα ενότητες, όσοι και οι μήνες του χρόνου, καταγράφονται οι εκκλησιαστικοί χώροι, τα ιστορικά μνημεία, τα πολιτιστικά και λαογραφικά χαρακτηριστικά και ότι άλλο μπορεί να σκιαγραφήσει τη μονή μέσω αντιπροσωπευτικών φωτογραφιών και συνοπτικών κειμένων, ενώ παράλληλα δίδεται και σύντομη παρουσίαση της ιστορίας της. Και το φετινό ημερολόγιο, όπως και τα προηγούμενα, χρηματοδοτήθηκε από μέλη του συλλόγου, τα ονόματα των οποίων αναγράφονται στην προτελευταία σελίδα και χωρίς τη συμβολή τους δεν θα ήταν δυνατή η έκδοσή του. Επίσης η καλλιτεχνική, φιλολογική και ιστορική επιμέλεια ήταν μελών του συλλόγου, ενώ η μονή παρέσχε κάθε διευκόλυνση για την πραγματοποίησή του έργου αυτού.

Ευχαριστούμε θερμά όλους τους συντελεστές της δημιουργίας του και θεωρούμε ότι και το ημερολόγιο αυτό προσφέρει τα μέγιστα στην ιστορική παρουσίαση μεγάλων μνημείων του τόπου μας και τα καθιστά ευρύτερα γνωστά, ενώ παράλληλα δεν επιτρέπει στη λήθη του χρόνου να επισκιάσει τη φήμη τους και την προσφορά τους. Ο σύλλογος μαζί με το ημερολόγιο εκφράζει και τις ευχές του, ώστε το 2021 να είναι πολύ καλύτερο από το 2020 και να είναι το έτος εκείνο που θα νικήσει τη μάστιγα του Κορωνοϊού.

- Το τοπικό συμβούλιο της δημοτικής ενότητας Βυτίνας
- Το Δ.Σ. του συλλόγου των απανταχού Βυτιναίων και φίλων της Βυτίνας
- Το Δ.Σ. του συνδέσμου Φιλοπροόδων
- Το Δ.Σ. του πολιτιστικού συλλόγου «Κων/νος Παπαρηγόπουλος»
- Ο σύλλογος Εμποροεπαγγελματιών Βυτίνας
- Ο κυνηγετικός σύλλογος Βυτίνας
- Οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων μαθητών των σχολείων Βυτίνας
- Το σωματείο φίλων του Τριανταφυλλιδείου κληροδοτήματος
- Ο Όμιλος κυριών Βυτίνας.
- Ο περιβαλλοντικός σύνδεσμος Μαινάλου

Εύχονται σε όλους τους Βυτιναίους και φίλους της Βυτίνας «αίσιον και ευτυχές» το

2021

ΒΥΤΙΝΙΩΤΙΚΑ... και άλλα

1 Η ΝΟΕΜΒΡΗ: Ο τελευταίος μήνας του φθινοπώρου. Αυτό το Σαββατοκύριακο τέλειωσε ο Οκτώβρης και άρχισε ο Νοέμβρης. Η επισκεψιμότητα του Σαββατοκύριακου καλά κρατεί. Θέλεις ο ήπιος καιρός του φθινοπώρου, θέλεις ότι δεν έχουμε κρούσματα κορωνοϊού, θέλεις η μικρή απόσταση από την Αθήνα, πολυάριθμοι επισκέπτες κάθε Σαββατοκύριακο φτάνουν εδώ και αυτό, όπως

έχει τονισθεί, βοηθά στην τόνωση της τοπικής αγοράς. Αρκεί να διαφυλάξουμε τον τόπο μας «καθαρό» από την πανδημία με την τήρηση όλων των απαραίτητων μέτρων. Συντήρηση της βορεινής εισόδου με ασφαλήστρωση του δρόμου πραγματοποιήθηκε, ενώ άρχισε και η συντήρηση του δρόμου προς Αλωνίσταινα. Δυστυχώς ο πολύπαθος δρόμος του χιονοδρομικού παραμένει ασυντήρητος, παρόλο που ο χειμώνας πλησιάζει. Η επίσκεψη επωνύμων πάντοτε βοηθά στην προβολή του τόπου μας. Έτσι η φωτογράφιση της ηθοποιού κ. Λασκαράκη στο «δρόμο της αγάπης» (φωτό) προβλήθηκε από τοπικές ιστοσελίδες και από τηλεοπτικούς σταθμούς. Το λαογραφικό μουσείο ανοίγει τακτικά πλέον και ιδιαίτερα τα Σαββατοκύριακα χάρη στην προσωπική φροντίδα του προέδρου του τοπικού συμβουλίου κ. Κατσούλια και αυτό βοηθά αποφασιστικά στην ενίσχυση της εικόνας της Βυτίνας στα μάτια του επισκέπτη.

1 ο πλήρες Σαββατοκύριακο του Νοέμβρη: Το Σαββατοκύριακο του lockdown ή του «περιορισμού» όπως θα ήταν στα Ελληνικά. Εκεί που πήραμε μια ανάσα και πιστέψαμε ότι δεν θα περάσουμε πάλι το «μαρτύριο» του εγκλεισμού στα σπίτια και της απομόνωσης, νάσου η νέα απαγόρευση. Εκεί που λέγαμε ότι η χειμερινή επισκεψιμότητα θα βελτιώσει κάπως την οικονομική ζημιά της περασμένης άνοιξης και του καλοκαιριού πάλι μειώθηκε μόνοι μας και δεν γνωρίζουμε για πόσο καιρό. Δυστυχώς η πανδημία επέστρεψε με μεγαλύτερη ένταση και επιθετικότητα, που επέβαλλε τα νέα μέτρα με τις ανάλογες επιπτώσεις στην οικονομία, την κοινωνική ζωή, την επικοινωνία, την ψυχολογία και ιδιαίτερα των μοναχικών ατόμων. Ευτυχώς που υπάρχει το τηλέφωνο και το διαδίκτυο για όσους το χειρίζονται. Υπομονή και πιστεύουμε ότι σε λίγο θα αποτελούν όλα αυτά μια άσχημη ανά-

μνηση. Ο καιρός άρχισε σιγά-σιγά να παίρνει τη χειμωνιάτικη όψη. Η θερμοκρασία έπεσε σε μονοψήφια νούμερα τη νύχτα και το Σαββατοκύριακο παρόλο τον αίθριο καιρό κυμάνθηκε από 7ο C μέχρι 12ο το μεσημέρι. Και ο φθινοπωρινός «πάγος» τις νυκτερινές ώρες είναι πλέον μόνιμος. Τελείωσε η κατασκευή των νέων καθισμάτων (παγκάκια) στο «δρόμο της αγάπης» (έτσι είναι γνωστός πλέον και όχι «δεντροστοιχία» όπως τον ξέραμε εμείς οι παλιότεροι) και η όψη του βελτιώθηκε κατά πολύ. Ευχαριστούμε θερμά την οικογένεια Βασιλόπουλου για την προσφορά όπως επίσης και για τους κάδους καθαριότητας του ίδιου χώρου και της πλατείας.

Κυριακή 8 Νοέμβρη: Η μεγάλη γιορτή των

Ταξιαρχών με ιδιαίτερη σημασία για τη Βυτίνα. Η λειτουργία πραγματοποιήθηκε στον Άγιο Τρύφωνα αντί στην εκκλησία της Παναγίας της «πισωμαχαλίτισσας», που γίνονταν τα προηγούμενα χρόνια, σε κενή βέβαια εκκλησία λόγω των περιορισμών του Κορωνοϊού. Η σημασία όμως της ημέρας για μας τους Βυτινιώτες οφείλεται στην επέτειο του ολοκαυτώματος της μονής Αρκαδίου στην Κρήτη και του ηγετικού ρόλου του φρούραρχου της μονής Βυτιναίου Ανθυπολοχαγού Ιωάννη Δημακόπουλου. Στις ετήσιες γιορτές του μοναστηριού, περιορισμένες φέτος, με τις οποίες τιμάται η επέτειος του κορυφαίου ηρωικού γεγονότος της Ελληνικής ιστορίας εξέχουσα θέση έχει ο ανθυπολοχαγός Δημακόπουλος, του οποίου το όνομα μνημονεύεται συνεχώς. Εξάλλου δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο παλιός Καποδιστριακός δήμος Βυτίνας είχε αδειοδοτηθεί με τον δήμο Αρκαδίου και ο σύλλογος των απανταχού Βυτιναίων στέλνει κάθε χρόνο ευχετήριο έγγραφο στον ηγούμενο της μονής Αρκαδίου. Η Βυτίνα ήταν πάντα παρούσα στα μεγάλα γεγονότα της Ελληνικής ιστορίας, γι' αυτό την ημέρα αυτή πρέπει να φέρνουμε στη μνήμη μας την ηρωική μορφή του Δημακόπουλου και να αφιρνούμε λίγα λουλούδια στον ανδριάντα του δίπλα στη στήλη του πρώου των πεσόντων, ώστε να μην ξεχαστεί η μεγάλη του θυσία για την ελευθερία της Κρήτης.

2ο Σαββατοκύριακο του Νοέμβρη: Τα πάντα είναι «νεκρά» μετά τον περιορισμό εξαιτίας της πανδημίας. Τα μέτρα τηρούνται με αποτέλεσμα η επισκεψιμότητα του Σαββατοκύριακου έχει τελείως μηδενιστεί και η Βυτίνα είναι πλέον σχεδόν έρημη, αφού η κυκλοφορία είναι ελάχιστη και μόνο για την εξυπηρέτηση άμεσων αναγκών κινείται κανείς. Τα καταστήματα τροφίμων έχουν εφαρμόσει τη μέθοδο εξυπηρέτησης αναγκών και τη μεταφορά των παραγγελιών στο σπίτι. Αρκετοί, που διαθέτουν σπίτι εδώ, μένουν πλέον στη Βυτίνα, αφού η παραμονή στην πόλη είναι περισσότερο επικίνδυνη. Το Σάββατο, εορτή του Αγίου Φιλίππου, άρχισε το «σαραντάμερο» περίοδος πλήρης εθίμων και παραδόσεων! Ορισμένα τηρούνται ακόμη από κάποιους παραδοσιακούς συμπατριώτες μας. Κάποιοι απαισιόδοξοι λένε ότι όλη η διάρκεια του θα διανυθεί μέσα στην απαγόρευση του κορωνοϊού. Πάντως η δεύτερη περίοδος απαγόρευσης, μετά από αυτή του Μαρτίου έχει οδηγήσει όλους μας στον εκνευρισμό και στην εξάντληση των περιθωρίων υπομονής. Οι σκηνές του κέντρου της Βυτίνας είναι όλο κατφύλαξη και ερήμωση. Αραιά κυκλοφορούν κάποιοι συμπατριώτες μας. Τα περισσότερα καταστήματα κλειστά. Οι καφετέριες ανοικτές λόγω του ότι λειτουργούν ως take away αλλά αραιά και που κάποιοι πηγαίνει για ένα καφέ. Η επισκευή και συντήρηση της εξωτερικής πλευράς του «Πανταζοπουλείου πνευματικού κέντρου» ολοκληρώθηκε

και άλλαξε εντελώς όψη. Δυστυχώς όμως θα λειτουργήσει μετά την απαγόρευση της κυκλοφορίας και την επανάληψη της επισκεψιμότητας. Αυτά για τα «χρόνια του Κορωνοϊού». Από αύριο διακόπτει τη λειτουργία του και το Δημοτικό μετά το Γυμνάσιο και το Λύκειο και έτσι η ερήμωση επεκτείνεται!

2η εβδομάδα περιορισμών του Κορωνοϊού. «Τρέμουμε» ακούγοντας ή διαβάζοντας τους νεκρούς της πανδημίας, που κάθε μέρα αυξάνουν. Εκατό τριάντα περίπου το Σαββατοκύριακο και όχι μόνο ηλικιωμένοι αλλά και νεότεροι! Εδώ ευτυχώς είμαστε στο απυρόβλητο, προς στιγμή, και ευχόμαστε να συνεχιστεί μέχρι τέλους, ώστε να μην προβληθεί κανείς από τη θανατηφόρο ασθένεια. Η υπομονή μέρα με τη μέρα δοκιμάζεται. Από τη Δευτέρα όλα τα σχολεία θα είναι κλειστά και ακολουθείται και εδώ η μέθοδος της τηλεκαπαιδείας. Τώρα, αν έχουν όλοι οι μαθητές Η/Υ, είναι άλλη υπόθεση. Τα καταστήματα τροφίμων εφαρμόζουν πιο οργανωμένα το σύστημα delivery, αφού οι υπερήλικες αλλά και πολλοί άλλοι δίνουν παραγγελίες από το σπίτι. Η αβεβαιότητα της διάρκειας των μέτρων έχει δημιουργήσει κατφύλαξη στους επαγγελματίες και η πιθανή παράταση μέχρι τα Χριστούγεννα θα είναι ένα σοβαρό πλήγμα για την τοπική οικονομία, αφού τα καταλύματα είναι κλειστά σε ποσοστό περίπου 80%. Οι ελπίδες όλων είναι ότι θα αρθούν τα μέτρα αλλά και πάλι.....! Πάντως η ατμόσφαιρα είναι βαριά, παρόλο που έχει προηγηθεί η εμπειρία της προηγούμενης απαγόρευσης του Μαρτίου. Εμείς από τη στήλη αυτή θα μεταφέρουμε την ατμόσφαιρα του χωριού μας τις ημέρες αυτές όσο πιο πιστά μπορούμε κάτω από τη βαριά σκιά του Κορωνοϊού αλλά και κάτω από την ειδική φθινοπωρινή ατμόσφαιρα. Πάντως οι καιρικές συνθήκες είναι ιδανικές με ξαστεριά, ηλιοφάνεια και υψηλές σχετικά θερμοκρασίες την ημέρα και παγετό τη νύχτα, αλλά το φυσικό περιβάλλον έχει πάρει την υπέροχη φθινοπωρινή Βυτινιώτικη όψη και είναι προκλητικό για περιπάτους, φυσικά μοναχικούς!

17 Νοέμβρη: Η επέτειος της εξέγερσης του Πολυτεχνείου. Και η επέτειος αυτή ακολούθησε τα απαγορευτικά μέτρα της πανδημίας. Συνήθως η γιορτή αυτή τα άλλα χρόνια είχε επίκεντρο τα σχολεία όπου γίνονταν τιμητικές και αναμνηστικές τελετές. Φέτος, εφόσον τα σχολεία είναι κλειστά, δεν πραγματοποιήθηκε καμία τελετή. Όμως η τιμή και ο σεβασμός προς την ημέρα παραμένει και όλοι αποδίδουμε τη δέουσα τιμή στη νεολαία της εποχής εκείνης, η οποία πρωτοστάτησε στην αποκατάσταση της δημοκρατίας. Όμως οι δυσκολίες και οι κίνδυνοι του Κορωνοϊού ματαιώνουν τις μαζικές εκδηλώσεις και τις συγκεντρώσεις. Εμείς εξακολουθούμε να βιώνουμε όλους αυτούς τους περιορισμούς και μένουμε κλεισμένοι στα σπίτια μας όπως λέμε και πιο πάνω. Η θέρμανση απαραίτητη βέβαια ιδιαίτερα τα βράδια, αν και ο καιρός παραμένει κάπως ήπιος. Ευτυχώς που υπάρχει το διαδίκτυο για επικοινωνία και η τηλεόραση για πληροφόρηση, ώστε να «σπάει» η απομόνωση της πανδημίας. Οι έξυπνες αλλά και φιλικές αναρτήσεις στο facebook των νέων της Βυτίνας υποκαθιστούν κατά κάποιο τρόπο την αμεσότητα της επικοινωνίας. Βέβαια τα μεγάλα προβλήματα για τον επαγγελματικό κόσμο του τόπου, όπως και σε όλη την Ελλάδα, υφίστανται και συνεχώς μεγιστοποιούνται αφού η οικονομική του κατάσταση εξαρτάται από τον βαθμό επισκεψιμότητας, η οποία την εποχή των απαγορευτικών μέτρων είναι ανύπαρκτη και δεν γνωρίζουμε για πόσο καιρό. Όλο πάντως ελπίζουν ότι τα μέτρα πιθανόν να αρθούν στις εορτές των Χριστουγέννων.

Προτελευταίο Σαββατοκύριακο του Νοέμβρη: Θυμηθήκαμε με νοσταλγία τα Σαββατοκύριακα του Σεπτεμβρίου και τα πρώτα του Οκτώβρη, όταν η Βυτίνα πλημμύριζε από επισκέπτες. Σήμερα επικρατεί η ερημία και η σιγαλιά του κορωνοϊού. Κλεισμένοι στα σπίτια μας περιμένουμε να ακούμε, όπως σε όλη την Ελλάδα, τα νέα της πανδημίας. Το Σάββατο η γιορτή της Παναγίας της «μεσοπορίτισσας». Άλλα χρόνια γιορταζόταν στην εκκλησία της Παναγίας της «πισωμαχαλίτισσας». Φέτος τιμήθηκε στην έρημη εκκλησία. Η ημέρα ήταν πλήρης εθίμων για τον παλιό Βυτιναίο γεωργό, τα οποία τα τηρούσε με θρη-

σκευτική ευλάβεια. Σήμερα έχουν ξεθωριάσει και έχουν υποκατασταθεί από άλλους τρόπους ζωής. Μαθαίνουμε ότι τα τεστ Κορωνοϊού που πραγματοποιήθηκαν στη Γορτυνιά αποδείχθηκαν αρνητικά. Ευτυχώς η περιοχή μας παραμένει αλώβητη από την πανδημία. Ελπίζουμε ότι αυτό θα διατηρηθεί μέχρι τέλους. Οι θερμοκρασίες που επικρατούν είναι αρκετά χαμηλές. Όπως μας πληροφόρησαν οι τοπικές ιστοσελίδες τη νύχτα της Πέμπτης προς την Παρασκευή σημειώθηκε εδώ η χαμηλότερη θερμοκρασία όλης της Αρκαδίας που ήταν -1ο C, ενώ τη νύχτα της Παρασκευής -3ο, η τρίτη χαμηλότερη σε όλη την Ελλάδα! Την ημέρα επικρατούν μονοψήφιες και μόνο το μεσημέρι «ζεσταίνει» κάπως η ατμόσφαιρα. Σε ανακίνωση της περιφέρειας αναφέρθηκε η συντήρηση του δρόμου προς το χιονοδρομικό από την πλευρά του Καρδαρά. Ο δρόμος από την πλευρά της Βυτίνας πάλι ξεχάστηκε. Δυστυχώς ο δρόμος αυτός παρόλες τις εξαγγελίες, μπαίνει στο περιθώριο. Το ίδιο και η συντήρηση «του δρόμου της αγάπης», που είχε εξαγγελθεί από την προηγούμενη περιφερειακή αρχή και ξεχάστηκε από την τωρινή.

25 Νοέμβρη: Της Αγίας Αικατερίνης. Παλιά σαν σήμερα «έπεφτε» το

πρώτο χιόνι. Είτε μέχρι μέσα το χωριό είτε μέχρι τη «ρίζα» του βουνού. Σήμερα το χιόνι είναι «είδος εν ανεπαρκεία». Η μετεωρολόγοι χαρακτηρίζουν το φθινόπωρο ως το πιο «άβροχο», εκτός βέβαια της Κρήτης, που επλήγη από τις βροχοπτώσεις!

Ο παπά Νικόλας «λειτούργησε» σήμερα στην έρημη εκκλησία του Αγίου Τρύφωνα. Ένα μήνα πριν από τα Χριστούγεννα και δεν ξέρουμε πως θα τα γιορτάσουμε κάτω από την καταστροφική επέλαση της πανδημίας. Πάλι μόνοι μας όπως το Πάσχα; Θα δούμε μέχρι τότε αλλά όλα δείχνουν, όπως και αν διαμορφωθούν τα πράγματα, τίποτε δεν θα θυμίζει το παρελθόν. Γονείς μακριά από τα παιδιά και εγγόνια χωρίς τους παπούδες. Η μοναξιά θα γίνει μεγαλύτερη τις γιορτάσιμες μέρες ιδιαίτερα για τα ηλικιωμένα και ανήμπορα άτομα. Έρχονται στη μνήμη μας παλιότεροι εορτασμοί με τη Βυτίνα γεμάτη κόσμο και τους εκτιμώμενο περισσότερο, τώρα που τους χάσαμε. Φθινοπωρινό και κάπως χειμωνιάτικο το τοπίο της Βυτίνας, που φαίνεται περισσότερο στις γύρω εσοχές (φωτό) και πολλοί από μας που ζούμε εδώ τους προτιμούμε, για να διασκεδάσουμε λίγο την απομόνωση της πανδημίας. Ορισμένοι φτάνουν περπατώντας μέχρι την «κάτω Βυτίνα» και άλλοι μέχρι τη «στροφή» ή τις κατασκηνώσεις, μόνοι τους χωρίς παρέα. Τα σχολεία μας λειτουργούν μέσω τηλεδιάσκεψης, η οποία θα συνεχιστεί όσο διαρκέσει η διακοπή της πανδημίας. Αύριο 27-11, όπως ανακοινώσε ο δήμος, θα έλθει κλιμάκιο του ΕΟΔΥ και θα πραγματοποιήσει test covid στο χώρο του αγροτικού ιατρείου στις 12.30 το μεσημέρι. Ελπίζ όλων να μην υπάρξουν κρούσματα κορωνοϊού και εδώ. Τα αποτελέσματα θα σας τα γράψουμε μόλις ανακοινωθούν.

Τελευταίο Σαββατοκύριακο του Νοέμβρη: Τελειώνει ο Νοέμβρης και μαζί με αυτό το φθινόπωρο και από την άλλη εβδομάδα αρχίζει ο χειμώνας. Τίποτε δεν θυμίζει την εποχή εκτός από τις χαμηλές θερμοκρασίες. Ξημερώματα Σαββάτου το θερμομέτρο έδειξε -3ο C. Κατά τα άλλα λιακάδες φθινοπωρινές και μεγάλη ξηρασία με αποτέλεσμα η Βυτίνα να έχει πρόβλημα νερού. Τις μέρες αυτές έγιναν πολλές διακοπές, διότι αφενός η στάθμη των πηγών κατέβηκε χαμηλά και αφετέρου το πεπαλαιωμένο δίκτυο παρουσίασε πολλές διαρροές. Οι παλιές σωληνώσεις απαιτούν αντικατάσταση, αλλά δυστυχώς οι μέχρι σήμερα δημοτικές αρχές αδιαφορούσαν για το πρόβλημα μέχρις ότου έφτασε «ο κόμπος στο χτένι» και δεν υπάρχει άλλη λύση παρά η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος. Είναι ανήκουστο η Βυτίνα, που τροφοδοτεί όλα τα χωριά μέχρι και αυτή την Τρίπολη να στερείται νερού! Την Πέμπτη πραγματοποιήθηκαν και εδώ test covid. Η εξέταση έγινε στο

Η ΒΥΤΙΝΑ

Διημερίδα Εφημερίδα
Ιδοκτησία του Συλλόγου Απανταχού
Βυτιναίων & Φίλων της Βυτίνας
«Ο ΑΓΙΟΣ ΤΡΥΦΩΝ»

ΓΡΑΦΕΙΑ: Χαλκοκονδύλη 37 - 39
104 32 Αθήνα

Ταχ Δ/ση: Τ.Θ. 3456, Τ.Κ. 10210
email: agiostryfon@vytina.info

Υπεύθυνος Έκδοσης
σύμφωνα με τον νόμο
Αγγελίδης Θεόδωρος
Τηλ.: 6978 078384
email: angelidis.theodoros@gmail.com

Μέλη Συντακτικής Επιτροπής
Χαραλαμπόπουλος Γρηγόριος
Τηλ.: 6956 139216
email: gcharala@gmail.com
Πλέσσας Παναγιώτης
Τηλ.: 6973 016885
email: Arkadiki@yahoo.gr

Συντονισμός ύλης:
Παπαδέλος Παναγιώτης
Υπεύθυνος διακίνησης:
Κάρκουλας Βασίλειος
Τηλ.: 6976 992953
Ετήσια Συνδρομή 20€
Παραγωγή: ALKODI GROUP
Ιουλιανού 55, Πλ. Βικτωρίας, Αθήνα
www.alkodi.gr | print@alkodi.gr

DAIKIN

GREE

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ ΨΥΞΗ ΗΜΙΚΕΝΤΡΙΚΩΝ - ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΕΣΑΕΡΙΣΜΟΥ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΠΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
τηλ. 6977518304 e-mail: theokapog@gmail.com

Βυτινιώτικα... και άλλα

κοινοτικό ιατρείο, προσήλθαν και εξετάστηκαν 38 άτομα και όλα τα τεστ βγήκαν αρνητικά. Δυστυχώς όμως σε άλλο χωριό της Γορτυνίας εντοπίστηκαν δύο κρούσματα και τέθηκαν σε απομόνωση. Ελπίζουμε ότι δεν θα σημειωθούν άλλα στη Γορτυνία. Ετοιμαζόμαστε για τα Χριστούγεννα, τα οποία το πήραμε απόφαση ότι θα τα περάσουμε μόνοι μας, μέσα στην ερημιά του Κορωνοϊού. Πρωτόγνωρες εμπειρίες. Τις τελευταίες δεκαετίες οι Βυτίνα πέρανε τις γιορτές με κοσμοπολίτικη ατμόσφαιρα και εκατοντάδες επισκέπτες. Ας ελπίσουμε ότι του χρόνου θα είναι διαφορετικά.

1η Δεκέμβρη: Πρωτομηνιά και αρχή του χειμώνα. Αυτό μόνο θεωρητικά, αφού οι καιρικές συνθήκες δεν θυμίζουν σε τίποτε χειμώνα εκτός από τις χαμηλές θερμοκρασίες. Μάλιστα όπως ανακοίνωσε το εθνικό αστεροσκοπείο τη νύχτα της 30ης Νοεμβρίου σημειώθηκε εδώ η μικρότερη θερμοκρασία πανελλήνια! Κατά τα άλλα επικρατεί την ημέρα ηλιοφάνεια και μεγάλη ξηρασία. Ο Νοέμβρης που πέρασε ήταν ο πιο άνομβρος μήνας της τελευταίας δεκαετίας. Το πρόβλημα της λειψυδρίας, που εμφανίστηκε τις τελευταίες μέρες, εξακολουθεί να υφίσταται και ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου εφαρμόζει τη διακοπή της υδροδότησης τις νυκτερινές ώρες. Έτσι το νερό «κόβεται» από τις 11 τη νύχτα μέχρι τις 7 το πρωί. Χρειάζεται να διορθωθούν άμεσα οι διαρροές, όπως λέμε και πιο πάνω, και να περιορισθούν εντελώς οι απώλειες που φτάνουν το 30% και εντοπίζονται στο παλιό δίκτυο που παραμένει ακόμα με αμιαντοσωλήνες, οι οποίες πέραν των άλλων είναι και καρκινογόνες. Μία από τις προεκλογικές εξαγγελίες την σημερινή δημοτική αρχής ήταν και η αντικατάσταση του παλαιού δικτύου, η οποία μέχρι στιγμής δεν έχει πραγματοποιηθεί. Τα σχολεία μας εξακολουθούν να παραμένουν κλειστά, όπως και πανελλήνια και τα μαθήματα έχουν υποκατασταθεί με τηλεκαίρι. Ανακοινώθηκαν τα κρούσματα της πανδημίας όλο το Νοέμβριο στην Αρκαδία, τα οποία ανέρχονται στα 167. Λιγότερα βέβαια από άλλες περιοχές αλλά καθόλου καθησυχαστικά. Σήμερα ο πολιτιστικός σύλλογος διατύπωσε τις Χριστουγεννιάτικες ευχές του στο facebook, (φωτό), οι οποίες ελπίζουμε να πραγματοποιηθούν και να αποτελέσουν αφετηρία για μια νέα αρχή.

1ο Σαββατοκύριακο του Δεκέμβρη: Τα «Νικολοβάρβαρα». Τρεις μέρες γιορτές χωρίς εκκλησιασμό τουλάχιστον για όσους τον τηρούν. Τη λειτουργία τελούσε ο παπά Νικόλας «κεκλεισμένων των θυρών». Τη Κυριακή ημέρα της ονομαστικής του εορτής εκφράσαμε τις ευχές μας περισσότερο τηλεφωνικά και πολύ λίγο αυτοπροσώπως. Τις εποχές των κανονικών καιρικών συνθηκών, προ τριακονταετίας τουλάχιστον, τα «Νικο-

λοβάρβαρα» θεωρείτο περίοδος του πρώτου μεγάλου χειμώνα και η γιορτή του Αγίου Νικολάου έφερνε πολύ χιόνι, όπως έλεγε και η λαϊκή παροιμία. Και πάλι θα πούμε ότι όλα αυτά έχουν αλλάξει! Σήμερα Κυριακή η Βυτίνα είναι ηλιόλουστη (φωτό). Το πρόβλημα της λειψυδρίας εξακολουθεί να υφίσταται και αντιμετωπίζεται με νυκτερινές διακοπές. Δυστυχώς, το επαναλαμβάνουμε, απαιτούνται δραστικές παρεμβάσεις από τη δημοτική αρχή, οι οποίες τουλάχιστον μέχρι τώρα δεν σημειώνονται. Η ερημιά λόγω κορωνοϊού συνεχίζεται και τίποτε δεν θυμίζει παραμονές Χριστουγέννων. Θυμόμαστε τα περσινά, που οι ετοιμασίες ήταν πυρρετώδεις και η επισκεψιμότητα πρωτοφανής. Φέτος θα είναι μοναχικά και η κοσμοπολίτικη Βυτίνα για πρώτη φορά εδώ και πάρα πολλά

χρόνια θα παραμείνει έρημη. Εκτός αν σημειωθεί κάποιο θαύμα. Παρακολουθήσαμε τις εξαγγελίες του πρωθυπουργού τη Δευτέρα και μετά την απαγόρευση της κίνησης από νομό σε νομό το πήραμε απόφαση για μοναχικά Χριστούγεννα χωρίς ξένους αλλά και τους δικούς μας ανθρώπους. Όλοι παρακολουθούμε με αγωνία την ειδησεογραφία για το εμπόλιο εναντίον της πανδημίας, το οποίο ελπίζουμε να μας απαλλάξει από την κατάρα του εικοστού πρώτου αιώνα. Την Πέμπτη είχαμε διακοπή ρεύματος όλο το πρωινό, η οποία είχε αναγελθεί από τη ΔΕΗ για αναγκαίες εργασίες εντός του χωριού. Το Σάββατο ήταν η ημέρα των ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) και θυμηθήκαμε τις υποχρεώσεις μας προς αυτούς τους συνανθρώπους μας, ενώ ο Δήμος ανάρτησε στην ιστοσελίδα του κατάλληλο μήνυμα για την ημέρα.

Το πρώτο φετινό χιόνι: Ποιος να το έλεγε πριν από πέντε δεκαετίες ότι το πρώτο χιόνι στις κορυφές του Μαινάλου το πρώτο δεκαήμερο του Δεκέμβρη θα αποτελούσε είδηση. Και όμως έτσι που έχουν μεταβληθεί οι καιρικές συνθήκες, οι βροχοπτώσεις και περισσότερο οι χιονοπτώσεις αποτελούν είδηση. Προς το τέλος λοιπόν του πρώτου δεκαημέρου του Δεκέμβρη οι βροχοπτώσεις

ήταν σχετικά έντονες και την Πέμπτη 10 του μήνα το μεσημέρι άρχισε να χιονίζει στο βουνό και άσπρισαν μέχρι το βράδυ οι κορυφές. Το απογεύμα σε μια ανάβαση μέχρι το χιονοδρομικό βρήκαμε «ασπρισμένους» τους «Ρούχους», την «Αρκακωτή», την «Αλογόβρουση» και το οροπέδιο του χιονοδρομικού. Το χιόνι άρχισε από το «Τσιγκή τον έλατο» και όσο ανέβαινε κανείς προς τα επάνω έβλεπε το τοπίο ολόλευκο. Βέβαια μη φανταστεί κανείς τα χιόνια του παρελθόντος αλλά μια «πασπάλα» ήταν, που παλιά θα πέρανε απαρατήρητη, αλλά σήμερα αποτελεί αξιόλογο γεγονός και μάλιστα τώρα, που όλοι είμαστε κλεισμένοι στα σπίτια μας και «παίρνουμε γεύση» από τη χειμωνιάτικη Βυτινιώτικη ατμόσφαιρα με δόσεις και από μακριά. Μακάρι να συνεχιστούν οι χιονοπτώσεις, διότι είναι το μόνο μέσον που θα θεραπεύσει την απειλούμενη τοπική λειψυδρία. Το πρώτο χιόνι στο Μαινάλο αποτέλεσε είδηση στις τοπικές ιστοσελίδες και φωτογραφίες με τους χιονισμένους «Ρούχους» ανέβασαν στο facebook κάποιοι Βυτιναίοι, που ανέβηκαν μέχρι εκεί.

2ο Σαββατοκύριακο του Δεκέμβρη: Οι βροχές συνεχίζονται και αυτό το Σαββατοκύριακο ήταν εξαιρετικά βροχερό. Το Σάββατο, εορτή του Αγίου Σπυριδώνα ενός από τους τρεις Αγίους του τρισυπόστατου ναού (οι άλλοι δύο ως γνωστό είναι ο Άγιος Τρύφωνα και ο Άγιος Χαράλαμπος) γιορτάστηκε στον έρημο ναό του Αγίου Τρύφωνα με τον παπά Νικόλα να τελεί τη λειτουργία. Μικρές παρεούλες των δύο ή τριών ατόμων συναντώνται στην πλατεία πίνουν τον καφέ τους στα όρθια, συζητούν για λίγο και επιστρέφουν πάλι στο σπίτι. Περιπολικό της αστυνομίας περνά σε τακτικά διαστήματα και εποπτεύει την κίνηση. Μεμονωμένα άτομα κάνουν τις βόλτες τους περιφερειακά του χωριού και εφόσον το επιτρέπουν οι συνθήκες. Όμως παρόλο τον αποκλεισμό οι Βυτινιώτισσες νοικοκυρές άρχισαν τις Χριστουγεννιάτικες ετοιμασίες με τα γλυκά και την καθαριότητα των σπιτιών, αν και φέτος θα γιορτάσουμε μόνοι μας και η κοσμοπλημύρα των περασμένων χρόνων θα είναι μια γλυκιά ανάμνηση. Ελπίζουμε οι γιορτές του χρόνου θα επανέλθουν σε παλιές μορφές με τους πολλούς επισκέπτες και τους δικούς μας ανθρώπους που θα κάνουν γιορτές κοντά μας. Η Κυριακή αρκετά συννεφιασμένη με βροχόπτωση. Και σήμερα ερημιά στους δρόμους, παρόλο που το Σαββατοκύριακο αυτό ήταν η «ημέρα του βουνού» και άλλες χρονιές πολλοί

ορειβατικοί σύλλογοι επισκέπτονταν το Μαινάλο και έφταναν μέχρι εδώ για να ξεμεσημεριάσουν. Αλλά και αυτή η ημέρα πέρασε φέτος απαρατήρητη. Περνάμε έξω από τα μεγάλα ξενοδοχεία της Βυτίνας που είναι κλειστά και θυμόμαστε τις ετοιμασίες τέτοιες μέρες άλλων χρόνων με τα φωτεινά και στολισμένα σαλόνια τους να περιμένουν τους πολυάριθμους πελάτες των εορταστικών ημερών. Φέτος σκοτεινά και σιωπηλά. Ευχόμαστε να είναι πρώτη και τελευταία φορά η εικόνα αυτή.

Μια εικόνα χίλιες λέξεις: Απόβραδο στη Βυτίνα δέκα μέρες πριν τα Χριστούγεννα, στην «καρδιά» του Κορωνοϊού. Η φωτογραφία ανέβηκε στο facebook μιας Βυτινιώτισσας, που θέλησε να δείξει με αυτόν τον τρόπο την ωραία ειδυλλιακή ατμόσφαιρα που δημιουργείται το απόβραδο. Χειμωνιάτικο τοπίο, ελαφρά συννεφιασμένος ουρανός κατά το «Λασιτικό», φωτισμένοι αλλά έρημοι δρόμοι και απόλυτη σιγή. Τίποτε δεν θυμίζει Βυτίνα των περασμένων χρόνων τις παραμονές των εορτών. Τώρα σιχιά βασιλεύει παντού και αβεβαιότητα για το αύριο. Ελπίζουμε ότι όλα αυτά δεν θα διαρκέσουν πολύ και θα αποτελούν μια άσχημη ανάμνηση μετά από λίγο. Αλλά ό,τι και να επικρατεί τώρα, αυτό το μοναδικό ξεχωριστό Βυτινιώτικο χρώμα, που διακρίνει κάθε εποχή δεν αλλάζει με τίποτε. Και στη φωτογραφία φαίνονται καθαρά τα χαρακτηριστικά της Βυτινιώτικης χειμωνιάτικης ατμόσφαιρας. Και μαζί με αυτά απεικονίζεται ξεκάθαρα στην επιλογή του φόντου της φωτογραφίας η ευαισθησία και ο ρομαντισμός της φωτογράφου. Εμείς πάντα θα προβάλλουμε αυτό το ξεχωριστό που διακρίνει τον τόπο μας και παράλληλα μέσα από τις φωτογραφίες την αγάπη προς αυτόν όσων κατοικούν μόνιμα εδώ.

Προτελευταίο Σαββατοκύριακο του μήνα και του έτους. Μελαγχολικό και έρημο. Το τοπικό συμβούλιο έκανε ένα λιτό Χριστουγεννιάτικο στολισμό για να μην περάσουν οι γιορτές άχρωμες. Το ίδιο και τα λειτουργούντα καταστήματα, που προσπάθησαν να δώσουν εορταστικό χρώμα στην υπολειπόμενη αγορά. Ο καιρός του Σαββατοκύριακου ήταν με χειμωνιάτικο ήλιο το Σάββατο και με βαριά συννεφιά την Κυριακή. Την εβδομάδα που πέρασε σημειώθηκαν έντονες βροχοπτώσεις και την Πέμπτη χιονόπτωση μέχρι τη μέση του βουνού. Η μετεωρολογική υπηρεσία την εβδομάδα αυτή κατέταξε τη θερμοκρασία της Βυτίνας ως τρίτη χαμηλότερη πανελλήνια! Ο «όμιλος κυριών» δεν στόλισε φέτος την πλατεία Οικονομίδη αλλά ανακοίνωσε ότι διαθέτει στολισμό σε όσους θέλουν να διακοσμήσουν ανοικτούς χώρους. Η τηλεκαίρι συνεχίζεται με όλα της τα προβλήματα για τα σχολεία μας, τα οποία είναι αβέβαιο αν θα επαναλειτουργήσουν κανονικά μετά τις γιορτές. Να τονίσουμε πάλι την πληρότητα σε προσφερόμενα αγαθά της τοπικής αγοράς με τα χριστουγεννιάτικα γλυκά των δύο ζαχαροπλασטיών, τα ντόπια κρέατα του παραδοσιακού κρεοπωλείου και την ποικιλία των τροφίμων των τοπικών καταστημάτων, τα οποία στην εποχή της πανδημίας συνεχίζουν να εφαρμόζουν το σύστημα διανομής των προϊόντων τους και κατ' οίκον. Αναγκάζομαστε δυστυχώς, και ζητάμε την κατανόηση του αναγνώστη, επειδή επαναλαμβάνουμε στην περιγραφή της καθημερινότητας τις ίδιες εικόνες και διατυπώνουμε τις ίδιες σκέψεις. Αλλά η ένταση, ο φόβος και η μονοτονία της πανδημίας, που κυριαρχεί τα δημιουργεί όλα αυτά, αφού δεν σημειώνεται καμία άλλη κοινωνική δραστηριότητα.

Χριστούγεννα και τελευταίο Σαββατοκύριακο του μήνα και του χρόνου: Χριστούγεννα μοναχικά, σιωπηλά και μελαγχολικά. Κλεισμένοι στα σπίτια χωρίς κάλαντα, εκκλησίες και πανηγυρικές λειτουργίες. Χωρίς επαφές, επικοινωνία, ανταλλαγές επισκέψεων και προπαντός χωρίς επισκέπτες. Ποτέ η πλατεία του χωριού μας δεν ήταν άδεια και έρημη όπως φέτος. Και αντίθετα με αυτά ο καιρός ηλιόλουστος την παραμονή, συννεφιασμένος αλλά ήπιος ανήμερα τα Χριστούγεννα με χαμηλές βέβαια θερμοκρασίες και παγετό τη νύχτα. Και τη Δευτέρα το πρωί το χιόνι άσπρισε το βουνό μέχρι τη «Δρακοτρυπιά!» Το Βυτινιώτικο τραπέζι πλούσιο αλλά μόνο με τους ενοίκους κάθε σπιτιού. Ούτε συγγενείς, ούτε φίλοι, ούτε επισκέπτες. Πολλά σπίτια, που άνοιγαν άλλα χρόνια από απόδημους Βυτιναίους, που έρχονταν να περάσουν τις γιορτές στον τόπο τους, έμειναν κλειστά. Ο παπά Νικόλας τέλεσε τη χριστουγεννιάτικη λειτουργία με λίγους πιστούς στον Άγιο Τρύφωνα, όσους επέτρεπαν οι διατάξεις του κορωνοϊού. Και οι υπόλοιπες ημέρες μέχρι το τέλος της χρονιάς πέρασαν το ίδιο ήσυχα και εντελώς απομονωμένα. Και με αυτά τελειώνουμε τον φετινό χρόνο, τον πολύ δύσκολο και ιδιόμορφο λόγω της πανδημίας. Ελπίζουμε να σας μεταφέραμε την εικόνα του χωριού μας όλη τη χρονιά πιστά και ζεστά όσο μελαγχολικά και αν ήταν.

Ευχόμαστε η νέα χρονιά να είναι εντελώς απαλλαγμένη από τις περιπέτειες του 2020 και ο κορωνοϊός να γίνει μια άσχημη ανάμνηση. Υγεία σε όλους με οικογενειακή και προσωπική ευτυχία και να μην ξεχνάμε ποτέ τον όμορφο και χαρισματικό τόπο μας, που ακόμα και σε δύσκολες χρονιές, όπως η φετινή διατηρεί τις χάρες του.

ΠΟΙΗΣΗ

Κατά τη διάρκεια της διακοπής της λειτουργίας των σχολείων λόγω Κορωνοϊού τα μαθήματα υποκαταστάθηκαν από την τηλεκαίρι. Κατά τη διδασκαλία ενός ποιήματος «λίμερικ» του Γιώργου Σεφέρη με τίτλο «Ποιήματα με ζωγραφίες σε μικρά παιδιά», οι μαθητές και οι μαθήτριες των Ε' και ΣΤ' τάξεων του Δημοτικού σχολείου Βυτίνας με την καθοδήγηση της δασκάλας τους κ. Σωτηροπούλου Εμμανουέλας, πειραματίστηκαν με αυτή τη μέθοδο ποίησης και συνέθεσαν το δικό τους ποίημα «λίμερικ», με θέμα από τη Βυτίνα, το οποίο βρήκαμε εξαιρετικά ενδιαφέρον και το αναδημοσιεύουμε από την ιστοσελίδα του σχολείου.

Ο Κωνσταντής απ' τη Βυτίνα είδε τα πατίνια στη βιτρίνα. Αμέσως πιάνει τα μπαλόνια και βάζει μπόλικη κολόνα. Ξάφνου ευωδίασε όλη η Βυτίνα!

Ο παππούς του Κωνσταντή απ' τη Βυτίνα έκανε παρέα με μία προβατίνα! Ήρθαν μαζί και τα παγώνια και του λυθήκαν του γέρου τα κορδόνια. Ευθύς ξεκίνησαν να παίζουν στην πλατεία τα κλαρίνα!

Σημείωση της «BYTINAΣ»: Επειδή το ποίημα φαίνεται κάπως παράξενο γράφουμε λίγα λόγια για την ποίηση «λίμερικ». «Λίμερικ» ονομάζεται ένα είδος ποίησης με χαρακτηριστική, σύντομη, χιουμοριστική και λίγο ακαταλαβίστικη σύσταση μιας ή δύο στροφών πέντε στίχων και ομοιοκαταληξία ζευγαρωτή (ομοιοκαταληκτεί ο πρώτος με τον δεύτερο στίχο και ο τρίτος με τον τέταρτο. Ο πέμπτος ελεύθερος). Τα ποιήματα του είδους «λίμερικ» διηγούνται μια σύντομη ιστορία, και καταλήγουν σε ένα ανέκδοτο. Ο όρος είναι ξενικός Ιρλανδικής προέλευσης. Ποιήματα λίμερικ για παιδιά έχει γράψει ο μεγάλος μας ποιητής Γιώργος Σεφέρης.

ΑΓΑΠΗΤΕ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΣ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ. Είναι ο μοναδικός πόρος έκδοσης. Τη συνδρομή σου μπορείς να τη στέλνεις ταχυδρομικά στη διεύθυνση του συλλόγου Τ.Θ. 3456, Τ.Κ. 10210 ή στην ALPHA BANK ονομαστικά στον λογαριασμό IBAN: GR 3901 4017 9017 9002 1010 84697.

Επίσης μπλοκ εισπράξεων έχει ο ταμίας του Συλλόγου κ. Βασίλης Καρκουλας και ο ανταποκριτής μας στη Βυτίνα κ. Σταύρος Γιαβής. Σε ευχαριστούμε για μας θυμάσαι.

ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

• Ο σύλλογος μέσα στις αυστηρές απαγορεύσεις της πανδημίας, που επιβλήθηκαν το δίμηνο αυτό, προσπάθησε και πέτυχε να είναι ακώλυτη και όσο το δυνατόν πληρέστερη η λειτουργία του και να ικανοποιηθούν όλες οι ανάγκες του, παρόλο που δεν επιτρεπόταν η κυκλοφορία. Έτσι η επικοινωνία των μελών του Δ.Σ. πραγματοποιείτο τηλεφωνικά ή διαδικτυακά για την αντιμετώπιση των αναγκών λειτουργίας. Ο ταμίας εξυπηρέτούσε τις υποχρεώσεις διαδικτυακά, ενώ το μεγάλο πρόβλημα ήταν η έκδοση και η αποστολή της εφημερίδας του φύλλου Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου και Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου. Παρόλο που προτάθηκε να γίνει μόνο ηλεκτρονική ανάρτηση, εν τούτοις με μεγάλη προσπάθεια η ύλη προωθήθηκε στο τυπογραφείο ηλεκτρονικά και με τον ίδιο τρόπο έγινε η διόρθωση, αν και ήταν δύσκολη και χρονοβόρα, εν τούτοις από σεβασμό προς τους αναγνώστες μας και ιδιαίτερα προς αυτούς που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο πετύχαμε να εκτυπωθεί και να αποσταλεί εγκαίρως το φύλλο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου. Την ίδια δυσκολία είχε και η εκτύπωση του ημερολογίου, η οποία απαιτούσε αυτοπρόσωπη παρουσία στο τυπογραφείο των φροντιστών έκδοσης και αυτή η δυσκολία όμως ξεπεράστηκε επιτυχώς διαδικτυακά, όπως θα διαπιστώσει ο παραλήπτης από το αποτέλεσμα. Με τον ίδιο τρόπο πιστεύουμε θα ξεπεραστούν και όσες ανάγκες ανακύψουν στο μέλλον και όσο διαρκούν οι απαγορεύσεις του κορωνοϊού.

• Με τα όσα ισχύουν σήμερα και φυσικά τους περιορισμούς, που πιθανολογούμε ότι θα ισχύσουν, η τελετή της κοπής της πρωτοχρονιάτικης πίτας οδηγείται σε αναβολή. Εάν υπάρξει διαφορετική εξέλιξη θα γίνει ενημέρωση μέσω μηνυμάτων και της ιστοσελίδας του συλλόγου. Φυσικά αναβάλλεται και η βράβευση των επιτυχόντων σε ΑΕΙ φοιτητών. Ο σύλλογος θα προσπαθήσει να αποστείλει, εάν είναι εφικτό, τα βραβεία ταχυδρομικώς. Πάντως αν ισχύουν όσα και αυτή τη στιγμή, η αναβολή της κοπής της πίτας είναι δεδομένη.

• Με το φύλλο Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου οι παραλήπτες εκτός του ημερολογίου θα παραλάβουν και ένα έντυπο ταχυδρομικής επιταγής προς υπενθύμιση της υποχρέωσης αποστολής της συνδρομής και όσο το δυνατόν πραγματοποιήσής της. Φέτος δεδομένης της δυσκολίας επικοινωνίας και αναβολής των εκδηλώσεων μαζικής συμμετοχής (πίτα, αντάμωμα) η αποστολή της ταχυδρομικής επιταγής είναι ο μόνος τρόπος, που απομένει μαζί με την καταβολή στο λογαριασμό του συλλόγου στην alpha bank για την εξόφληση της συνδρομής, η οποία παραμένει η μόνη πηγή εσόδων του συλλόγου και από την οποία εξαρτάται η κάλυψη των εξόδων λειτουργίας και η κυκλοφορία και αποστολή της εφημερίδας. Την περυσινή χρονιά δυστυχώς μόνο το 25% των παραληπτών απέστειλε συνδρομή και ο σύλλογος εισέπραξε το μικρότερο ποσό της τελευταίας δεκαετίας με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζει σοβαρότατα οικονομικά προβλήματα, τα οποία θα μεγιστοποιηθούν, εάν το φαινόμενο συνεχιστεί και φέτος. Έτσι ο σύλλογος μαζί με τις ευχές τους για αίσιο και ευτυχές το 2021 εκφράζει την παράκλησή τους όλους να φροντίσουν να αποστείλουν τη συνδρομή τους, η οποία είναι άκρως απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία του και την απρόσκοπτη έκδοση της εφημερίδας.

ΝΕΑ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

• Το τοπικό συμβούλιο και ο πρόεδρος του όλο αυτό το διάστημα της καραντίνας προσπάθησε να επιλύσει στα πλαίσια των δυνατοτήτων του τα ανακύπτοντα τοπικά προβλήματα και να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ατομικών αναγκών των συνδημοτών. Το μεγαλύτερο πρόβλημα του διμήνου που πέρασε ήταν αυτό της εμφανισθείσας λειψυδρίας λόγω της μεγάλης ανομβρίας, του φθαρμένου δικτύου και της αλόγιστης σπατάλης. Έτσι για ένα διάστημα επέβαλλε πρόσκαιρη νυχτερινή διακοπή και παράλληλα διόρθωσε ορισμένες από τις πολλές διαρροές, που υπάρχουν, λόγω παλαιότητας του δικτύου. Βέβαια πρόσκαιρα λύθηκε το πρόβλημα αλλά επιβάλλεται η αντικατάσταση των σωληνώσεων του δικτύου από αμίαντο. Διευκόλυνε επίσης την διεξαχθείσα εξέταση covid, η οποία πραγματοποιήθηκε στο τοπικό ιατρείο και επέτρεψε στο κλάδεμα των δένδρων στις πλατείες, το οποίο πραγματοποιήθηκε συνεργείο του Δήμου. Ακόμα επιλύθηκε και όλων των υπολοίπων θεμάτων της καθημερινότητας επιδεικνύοντας ιδιαίτερη ευαισθησία, την οποία επιβάλλουν οι δύσκολες εποχές που βιώνουμε.

• Με τον ερχομό των εορτών των Χριστουγέννων, αν και ο εορτασμός τους φέτος θα είναι εξαιρετικά περιορισμένος και με πολλές απαγορεύσεις, το τοπικό συμβούλιο πραγματοποίησε τον Χριστουγεννιάτικο στολισμό έστω

και κάπως μικρότερο σε σχέση με άλλα χρόνια. Έτσι στολιστήκαν δύο έλατα, ένα στη βόρεια είσοδο της κωμόπολης και ένα μπροστά από το πρώο. Παράλληλα τοποθετήθηκαν φωτάκια στα δένδρα και φωτίστηκαν οι γιρλάντες των δρόμων. Δεν στολίστηκε η πλατεία Οικονομίδα και δεν τοποθετήθηκε η παραδοσιακή φάτνη της πλατείας. Πάντως η κωμόπολη πήρε την εορταστική της όψη έστω και αν η κίνηση είναι ελάχιστη.

• Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου κ. Κατσούλιας συνεχίζει την προσπάθειά του συγκέντρωσης μέσω δωρεών του απαιτούμενου ποσού για την επίσκεψη της στέγης του αγροτικού ιατρείου. Μέχρι στιγμής έχουν προσφερθεί 3.000€ και απαιτούνται άλλες δύο. Για το λόγο αυτό ο κ. πρόεδρος επαναλαμβάνει την έκκληση σε όσους επιθυμούν να προσφέρουν για την πραγματοποίηση του απαραίτητου αυτού έργου για τη Βυτίνα. Επίσης ο κ. πρόεδρος αποδύεται σε μια προσπάθεια εξασφάλιση κάποιων μηχανημάτων καθαριότητας και ευπρεπισμού της κωμόπολης, ώστε να μπορεί να πραγματοποιεί εργασίες και πέραν από αυτές του δήμου. Μέχρι τώρα ο φίλος της Βυτίνας κ. Φίλης προσέφερε ένα χορτοκοπτικό μηχανήμα. Χρειάζονται ακόμη ένα μπορντουροφάιδο, ένα αλυσοπρίονο και ένας φυστήρας φύλλων. Όσοι επιθυμούν και δύνανται, μπορούν να προσφέρουν τα απαραίτητα αυτά μηχανήματα για την καθαριότητα της κωμόπολης.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΝΕΑ

• Τρεις αξιόλογες πρωτοβουλίες ανέπτυξε ο δήμος, για να βοηθήσει τους δημότες την περίοδο αυτή με τους περιορισμούς του Κορωνοϊού. Η πρώτη ήταν η εφάπαξ χορήγηση χρηματικού ποσού σε δημότες με χαμηλά εισοδήματα για την καταβολή του τέλους επανασύνδεσης του ρεύματος σε περίπτωση διακοπής λόγω αδυναμίας εξόφλησης των οφειλών προς τη ΔΕΗ. Στη σχετική ανακοίνωση αναφέρονται και τα κριτήρια για την χορήγηση. Ως προς το ύψος του ειδικού βοηθήματος καθορίζεται ότι για οφειλές έως 6.000 ευρώ, καταβάλλεται το σύνολο της οφειλής. Για οφειλές άνω των 6.000 ευρώ και έως 9.000 ευρώ, καταβάλλεται το 75% της οφειλής. Για οφειλές άνω των 9.000 ευρώ και έως 12.000 ευρώ, καταβάλλεται το 50%. Για οφειλές άνω των 12.000 ευρώ, καταβάλλεται το 30%. Η δεύτερη πρωτοβουλία ήταν σχετικά με τη «βοήθεια στο σπίτι» και τις αυξημένες ανάγκες των ανήμπορων δημοτών λόγω των περιοριστικών μέτρων. Έτσι προκειμένου να αντιμετωπιστεί το δεύτερο επιδημιολογικό κύμα του κορωνοϊού, ο Δήμος συνεχίζει να προσφέρει, κατά προτεραιότητα, τις υπηρεσίες του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι», παρέχοντας βοήθεια σε ηλικιωμένα άτομα ή σε όσους/ες ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες και χρήζουν φροντίδας ή εξυπηρέτησης για πολλές και διαφορετικές ανάγκες τους. Για τα αιτήματά τους πρέπει να καλούν στα τηλέφωνα του Δήμου. Τα αιτήματα αυτά ικανοποιούνται κατά προτεραιότητα και δίνονται λύσεις σε θέματα, όπως αγορά και παράδοση φαρμάκων, τροφίμων, επειγούσες συναλλαγές με το δημόσιο κ.α. Τέλος καλεί όσους δημότες αντιμετωπίζουν οξύ πρόβλημα επιβίωσης να απευθυνθούν στις υπηρεσίες του Δήμου ζητώντας σχετική συμπαράσταση και βοήθεια. Στη σχετική του ανακοίνωση ο Δήμος τονίζει: «Σε περίπτωση που υπάρχουν συμπολίτες μας, που αντιμετωπίζουν οξύ πρόβλημα επιβίωσης ο Δήμος και η ΔΗΚΕΓ θα φροντίσουν για την

κάλυψη των τρεχουσών αναγκών τους». Σε μεταγενέστερη ανακοίνωση πληροφόρησε τους δημότες ότι διανομές τροφίμων σε δικαιούμενους θα πραγματοποιηθούν στις 29 και 30 Νοεμβρίου σε δύο κέντρα, το ένα στα Τρόπαια και το δεύτερο στην Καρκαλού.

• Ο Δήμος προχώρησε σε προμήθεια αξιόπιστων test γρήγορης ανίχνευσης κορωνοϊού (COVID-19), σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τις υποδείξεις της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, τα οποία και διέθεσε στα δύο κέντρα υγείας, που εδρεύουν στο Δήμο Γορτυνίας. Σε συνεργασία με τους διευθυντές και το προσωπικό των ανωτέρω κέντρων υγείας πραγματοποιούνται rapid test, στις δομές των ως άνω Κ.Υ., σε όσους από τους δημότες θεωρούν ότι έχουν έρθει σε επαφή με επιβεβαιωμένο κρούσμα ή ότι έχουν τα συμπτώματα εκείνα, που ενδεχομένως να παραπέμπουν σε νόσημα από κορωνοϊό. Μάλιστα κλιμάκιο του ΕΟΔΥ επισκέφθηκε τα δύο κέντρα υγείας την Πέμπτη 19-11 και διεξήγαγε και πραγματοποίησε τα τεστ.

• Στα πλαίσια υλοποίησης του προγράμματος «εξοικονόμησης ενέργειας στο σπίτι» ο Δήμος δημιούργησε ένα ηλεκτρονικό φυλλάδιο, που περιλαμβάνει χρήσιμες συμβουλές εξοικονόμησης ενέργειας και είναι διαθέσιμο και χρήσιμο για όλους τους δημότες. Το φυλλάδιο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων μέτρα για την ενεργειακή αναβάθμιση και τη θωράκιση των κατοικιών, τρόπους μείωσης του κόστους θέρμανσης, απλές συμβουλές που απαιτούν αποκλειστικά και μόνο την αλλαγή κάποιων κακών συνθηκών, χωρίς να επηρεάζουν τις συνθήκες άνεσης και επιδοτούμενες δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης. Το φυλλάδιο είναι διαθέσιμο για τους δημότες στην ηλεκτρονική διεύθυνση https://www.step-in-project.eu/wp-content/uploads/STEP-IN_Energy-Savings-Tips-Booklet-Greek.pdf

Το δίσεκτο 2020 έφυγε. Το ελπιδοφόρο 2021 ανατέλλει

Συνέχεια από η σελίδα 1

σεως, νιώσαμε την ανασφάλεια και τον φόβο της προσβολής της ασθένειας. Για όλους αυτούς τους λόγους η ευχή για τη χρονιά που πέρασε είναι να μην δοκιμάσουμε παρόμοιες περιπέτειες. Ευχόμαστε να είναι η τελευταία περιπέτεια, όσα περνούμε πριν από τη χρήση του εμβολίου, και όλα να αποτελέσουν μια άσχημη ανάμνηση, η οποία δεν θα επαναληφθεί. Ελπίζουμε ότι και αυτή τη φορά η επιστήμη θα νικήσει και η ανθρώπινη προσπάθεια θα ευοδωθεί στην αντιμετώπιση της μάστιγας του εικοστού πρώτου αιώνα, όπως και στο παρελθόν.

Και τι περιμένουμε από το 2021; Είναι το έτος με τις περισσότερες προσδοκίες από οποιοδήποτε άλλο της τελευταίας εικοσαετίας. Την περυσινή πρωτοχρονιά κανένας δεν φανταζόταν τις περιπέτειες του 2020. Με την ανατολή του 2021 ο καθένας ελπίζει και θέλει πολλά. Κατ' αρχάς ελπίζει ότι θα αντιμετωπισθεί επιτυχώς ο κορωνοϊός. Το πολυαναμενόμενο εμβόλιο θα είναι αποτελεσματικό και θα θεραπεύσει ριζικά την ασθένεια. Βέβαια οι επιπτώσεις θα είναι δύσκολο να αναπληρωθούν

σε σύντομο χρονικό διάστημα. Οι οικονομικές, κοινωνικές, ηθικές και ανθρωπιστικές φθορές θα χρειαστούν αρκετό χρόνο να επουλωθούν αλλά με την προσπάθεια και τη συνεργασία όλων και προπαντός με ατμόσφαιρα κοινωνικής ειρήνης θα ξεπεραστούν. Όλα αυτά αναμένονται και προσδοκούνται με τη νέα χρονιά. Όλα αυτά τα περιμένει και τα θέλει και η Βυτίνα.

Οι επιπτώσεις της πανδημίας εκτός θανάτων είναι και εδώ εμφανείς, όπως λέμε και πιο πάνω, και η οικονομική ζωή του τόπου μας επιλήρη αφάνταστα. Όλες οι δραστηριότητες στηρίζονται στον τουρισμό και στο μέγεθος της επισκεψιμότητας, η οποία το 2020 και ιδιαίτερα τη χειμερινή περίοδο διακόπηκε τελείως και οι περισσότερες επιχειρήσεις καταλυμάτων, εστιατορίων, καταστημάτων παρέμειναν αδρανείς για μεγάλο χρονικό διάστημα. Έτσι και εμείς εδώ ελπίζουμε ότι μετά τη θεραπεία της ασθένειας θα αποκατασταθεί η επισκεψιμότητα, η οποία προ της πανδημίας βρισκόταν σε ζηλευτό επίπεδο. Επίσης ελπίζουμε στην αποκατάσταση της επικοινωνίας και επαφής των

ανθρώπων της μικρής μας κοινωνίας, οι οποίοι πέρασαν την πανδημία, όπως και όλη η Ελλάδα, στην απομόνωση και τη μοναξιά. Θα αποκατασταθεί η εύρυθμη λειτουργία των σχολείων μας, τα οποία λειτουργούσαν υποδειγματικά και αποτελούν τον πυρήνα της τοπικής κοινωνίας. Τέλος το έτος που ήδη «ανέτειλε» εκτός της αντιμετώπισης των επιπτώσεων της πανδημίας θα αποτελέσει απαρχή της επίλυσης πολλών τοπικών προβλημάτων, τα οποία άλλα είναι χρόνια και άλλα νεοεμφανιζόμενα όπως αυτό της λειψυδρίας, της καθαριότητας, το κυκλοφοριακό, του εσωτερικού οδικού δικτύου και τόσα άλλα, που θα ήταν κουραστικό να τα απαριθμήσουμε στο σημείωμα αυτό, που είναι κείμενο ευχών και προσδοκιών.

Να ευχηθούμε τα καλύτερα για το 2021 με προσωπική υγεία και ευτυχία για τον καθέναν μας ξεχωριστά και όλους μαζί και προκοπή, εξέλιξη και ευημερία για τον χαρισματικό τόπο μας.

Η «Β»

Αδεξάνδρα Χριστοπούδου
Ψυχολόγος

Ομαδική Ανάπτυξη Εφήβων κ' Ενήλικων
Συνεργάτις Ελληνικής Εταιρείας Ομαδικής Ανάπτυξης & Ψυχοθεραπείας
Λαλακού 8, Νέο Ψυχικό, τηλ.: 210 8619577
e-mail: alex_christopoulou@yahoo.co.uk, τηλ.: 6977 858 592

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟ ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΜΑΓΟΥΛΙΑΝΑ»

Αρχές του Νοέμβρη κυκλοφόρησε το καλοκαιρινό φύλλο της εφημερίδας «Μαγούλιανα», την οποία εκδίδει ο σύλλογος του συμπαθέστατου ομώνυμου χωριού, το οποίο συνδέεται με τη Βυτίνα με στενούς δεσμούς φιλίας λόγω γειτνίασης και επιπλέον λόγω φοίτησης στο εδώ Γυμνάσιο γενιών και γενιών νεαρών Μαγουλιανιτών. Στο πολύ όμορφο φύλλο παρουσιάστηκαν οι καλοκαιρινές δραστηριότητες του συλλόγου, που φέτος ήταν αρκετά περιορισμένες αλλά έδωσαν μια νότα ζωής στο χωριό. Το φύλλο αυτό, όπως και όλα τα προηγούμενα απέπνεε αγάπη για τον τόπο και διακρινόταν για τα ευαίσθητα κείμενα εξαιρετικής σύνθεσης και αυθόρμητης έκφρασης. Εμείς εκφράζουμε για μια ακόμα φορά τα ένθερμα συγκαρπτήρια προς τον δραστήριο σύλλογο των Μαγουλιανιτών, ο οποίος σε τόσο δύσκολες περιόδους κατορθώνει να διατηρήσει «ζωντανή» την εφημερίδα και να εξασφαλίσει τη νοερή επικοινωνία των «όπου γης» συμπατριωτών του με τη γενέτειρα. Η διατήρηση της κυκλοφορίας ενός εντύπου σήμερα από συλλόγους είναι ένας πραγματικός άθλος και πολλοί είτε έχουν διακόψει την κυκλοφορία, είτε την έχουν υποκαταστήσει με ηλεκτρονική ανάρτηση. Να σταθούμε δε ιδιαίτερα σε ένα δημοσίευμα προς τιμή του προσφάτως αποβιώσαντος δημοσιογράφου Γιάννη Μπέττα από τον πρώην πρόεδρο του συλλόγου Παναγιώτη Κυριακόπουλο. Η σκιαγράφηση της προσωπικότητας του αποβιώσαντος και η απόδοση επαίνου ήταν εξαιρετικά επιτυχής και επάξια ενός προσώπου που συνδεόταν στενά με τη Βυτίνα, αφού διέμενε σε αυτή και εξέδιδε την εφημερίδα «Μυλάων». Να ευχηθούμε στο προεδρείο του φίλου συλλόγου, του οποίου τα γραφεία γειτνιάζουν με αυτά του δικού μας συλλόγου, να βρρίσκει δύναμη και αντοχή να συνεχίζει την έκδοση του αξιόλογου αυτού εντύπου, που τόσα πολλά προσφέρει στον τόπο του!

ρα τους χειμερινούς μήνες και η οποία ήταν εξαιρετικά εμφανής κατά τη διάρκεια βροχοπτώσεων με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν τα εκθέματα, τα οποία φθείρονται σιγά-σιγά από αυτή. Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου κ. Φώτης Κατσούλιας, ο οποίος λειτουργεί εθελοντικά το μουσείο, αναζητούσε χρηματοδότες για την επισκευή της στέγης, αφού από την πλευρά του Δήμου δεν υπήρχε ενδιαφέρον. Ο περιφερειάρχης κ. Νίκας επισκέφθηκε τη Βυτίνα την Καθαρά Δευτέρα και ζήτησε να δει το μουσείο. Ο κ. Κατσούλιας τον ξενάγησε και ο περιφερειάρχης εντυπωσιάστηκε από τα εκθέματα και έδειξε ως φιλόλογος ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Όταν πληροφορήθηκε το πρόβλημα της οροφής και τον κίνδυνο, που διέτρεχαν τα εκθέματα, όταν επέστρεψε στην Τρίπολη, ενέκρινε αμέσως έκτακτο κονδύλιο από 10.000€ για την επισκευή της. Το έργο μετά τη διεκπεραίωση των σχετικών γραφειοκρατικών διαδικασιών ανέλαβαν να το πραγματοποιήσουν οι τοπικοί εργολάβοι αδελφοί Ρούσσου, οι οποίοι το εκτέλεσαν και το παρέδωσαν μέσα στον Νοέμβριο. Έτσι μια διαχρονική ανάγκη του τόπου μας ικανοποιήθηκε, η οροφή του κτιρίου στεγανοποιήθηκε και εξασφαλίστηκαν από την υγρασία τα εκθέματα του μουσείου. Η «ΒΥΤΙΝΑ» σε περασμένο φύλλο της είχε αναφερθεί στην επικορήνηση και είχε εκφράσει τις ευχαριστίες προς τον περιφερειάρχη κ. Νίκα, τις οποίες και επαναλαμβάνει, ο δε τοπικός πρόεδρος επισκέφθηκε τον περιφερειάρχη στην Τρίπολη και εξέφρασε άμεσα τις ευχαριστίες.

Το δεύτερο έργο που ολοκληρώθηκε μέσα στον Νοέμβριο είναι η επισκευή και συντήρηση της εξωτερικής όψεως του Πανταζοπουλείου Πνευματικού κέντρου. Οι διαχειριστές του Πανταζοπουλείου κληροδοτήματος κ.κ. Γιάννης Χριστόπουλος και Παναγιώτης Πλέσσιος μετά την ολοκλήρωση της διαμόρφωσης του εσωτερικού του μεγάρου σε σύγχρονο συνεδριακό κέντρο και τον εξοπλισμό του, προγραμματίσαν την επισκευή και συντήρηση της εξωτερικής πλευράς του πνευματικού κέντρου. Το έργο περιλάμβανε υδροχρωματισμούς, ελαιοχρωματισμούς, φωτισμό και αντικατάσταση της επιγραφής με γράμματα INOX. Και αυτό το έργο, όπως και το προηγούμενο, εκτέλεσαν οι αδελφοί Ρούσσου και το παρέδωσαν μέσα στον Νοέμβριο. Το Πανταζοπουλείο πνευματικό κέντρο πήρε πλέον τη μορφή ενός υπερσύγχρονου και καλαίσθητου συνεδριακού χώρου, ο οποίος κοσμή την πλατεία της κωμόπολης. Το έργο κόστισε 18.000 €, χρηματοδοτήθηκε εξ ολοκλήρου από το Πανταζοπουλείο κληροδοτήμα και επέβλεψαν την εκτέλεσή του οι διαχειριστές του. Αξίζουν επαίνου στους δύο διαχειριστές, οι οποίοι μετά την μετατροπή του εσωτερικού του μεγάρου σε σύγχρονο χώρο συνεδρίων εκτέλεσαν και το έργο της συντήρησης και του κωλοπισμού του εξωτερικού.

Το τρίτο έργο, στο οποίο είχαμε αναφερθεί και στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας, είναι η κατασκευή καλαίσθητων πέτρινων καθισμάτων στον «δρόμο της αγάπης» και η τοπο-

πτες θα αντιμετώπιζε πρόβλημα επάρκειας νερού. Φέτος λοιπόν μέσα στον Νοέμβριο, τον πιο άνυδρο μήνα της τελευταίας εικοσαετίας, παρουσιάστηκε έντονη ανάγκη να γίνεται διακοπή νερού αρκετές ώρες το εικοσιτετράωρο, επειδή εμφανίστηκε έλλειψη ιδιαίτερα σε περιοχές του χωριού που είναι κάπως προβληματικές. Και μάλιστα σε περίοδο που η επισκεψιμότητα είναι ανύπαρκτη, τα περισσότερα σπίτια σε σχέση με το καλοκαίρι είναι κλειστά, τα ξενοδοχεία δεν λειτουργούν και οι ανάγκες υδροδότησης εξαιρετικά μικρές. Δυστυχώς ο φετινός Νοέμβρης ανέδειξε το πρόβλημα σε όλο το μεγαλείο του. Και αν το εξετάσει κανείς θα διαπιστώσει ότι είναι σύνθετο και συνεχώς θα μεγιστοποιείται, αν δεν ληφθούν δραστικά μέτρα, δεν πραγματοποιηθούν σημαντικά έργα συντήρησης του δικτύου και ο πολίτης δεν γίνει περισσότερο υπεύθυνος στη χρήση του νερού. Κανένας δεν αρνείται ότι κάθε φθινόπωρο πέφτει η στάθμη των πηγών αλλά ποτέ δεν υπήρξε το φετινό πρόβλημα. Όπως είναι γνωστό η Βυτίνα υδρεύεται από δύο πηγές, του Μεθυδρίου και του Πυργακίου. Κατά καιρούς έγιναν τεχνικές παρεμβάσεις, άλλοτε πετυχημένες και άλλοτε ατυχείς, σε μια προσπάθεια να αυξηθεί η ποσότητα του νερού που διοχετεύεται στη Βυτίνα, αφού οι ανάγκες διαρκώς αυξάνονται ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες. Το τελευταίο μεγάλο έργο, που έγινε ήταν η δεξαμενή «Φαρμάκη», η οποία τέθηκε σε λειτουργία προ διετίας και πιστεύτηκε ότι θα λύσει «άπαξ δια παντός» το πρόβλημα. Όμως αυτό παρουσιάστηκε με μεγαλύτερη ένταση το φετινό Νοέμβριο και έδειξε ότι αν δεν γίνουν σημαντικές παρεμβάσεις δυστυχώς η Βυτίνα στο μέλλον «θα μείνει χωρίς νερό!» Και ποιες είναι αυτές; Η πρώτη μεγάλη παρέμβαση είναι η άμεση αντικατάσταση του πεπαλαιωμένου δικτύου μεταφοράς, το οποίο σημειωτέον είναι από επιβλαβή αμίαντο, με καινούρια σωλήνωση. Από τις διαρροές λόγω των συνεχών βλαβών υπολογίζεται ότι χάνεται το 30% της ποσότητας του νερού. Και φέτος σημειώθηκαν πολλές τέτοιες, οι οποίες άλλες μερικές επισκευάστηκαν και άλλες υφίστανται, διότι δεν είναι εμφανείς. Η μόνη λοιπόν θεραπεία είναι η αντικατάσταση όλου του δικτύου, ιδιαίτερα αυτού του Πυργακίου. Βέβαια το πρόβλημα δεν εμφανίστηκε αιφνίδια αλλά υφίσταται χρόνια τώρα, αλλά δυστυχώς εδώ και μια δεκαετία προτιμούνται «εμβολωματικές» λύσεις και όχι ριζική θεραπεία. Τώρα όμως χρειάζεται άμεση παρέμβαση και πρέπει η δημοτική αρχή να εντάξει στα άμεσα έργα της την αντικατάσταση του πεπαλαιωμένου δικτύου ύδρευσης, το οποίο ήταν και στις προεκλογικές εξαγγελίες της.

Το δεύτερο στοιχείο, που απαιτείται είναι η περιστολή της ασύδοτης σπατάλης. Από το καλοκαίρι ο πρόεδρος της τοπικής κοινότητας κ. Κατσούλιας έκανε έκκληση για «ελεογιόμενη χρήση». Δυστυχώς στη Βυτίνα παρατηρείται το φαινόμενο βρύσες να μένουν ανοικτές χωρίς να χρειάζονται, κήποι να ποτίζονται όλη τη νύχτα, αυλές να πλημμυρίζουν και άλλες πολλές μορφές συμπεριφοράς, που δείχνουν ανευθυνότητα από όλους μας στη χρήση του νερού. Το νερό είναι «αγαθό εν ανεπαρκεία» ιδιαίτερα σήμερα, που οι περίοδοι ανομβρίας σε όλο τον πλανήτη διαρκώς επεκτείνονται. Και από αυτή την ανομβρία πλήττεται και η Βυτίνα. Οι χειμερινές χιονοπτώσεις, που εμπλουτίζουν τις πηγές και ανεβάζουν τη στάθμη του υδάτινου ορίζοντα, διαρκώς μειώνονται και το χιόνι ακόμα και στη Βυτίνα, που στο παρελθόν ήταν συνηθισμένο τον χειμώνα, είναι πλέον σπάνιο. Η ετήσια στάθμη βροχής και αυτή μειώνεται και επομένως το νερό των πηγών δύσκολα αναπληρώνεται και μάλιστα σήμερα που οι ανάγκες διαρκώς αυξάνονται.

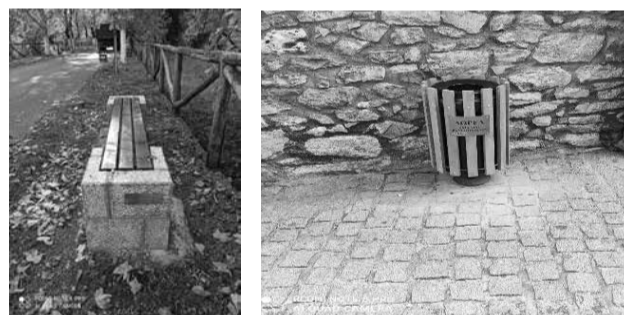
Αν θέλουμε λοιπόν «να μη διψάσουμε» στο μέλλον εδώ στη Βυτίνα, θα πρέπει όλοι μας να αποκτήσουμε συνείδηση σωστής χρήσης του νερού ως απαραίτητου αγαθού επιβίωσης. Από την άλλη θα πρέπει να ασκηθούν έντονες πιέσεις από όλους τους πολίτες και τους τοπικούς φορείς, ιδιαίτερα τους συλλόγους, προς τη δημοτική αρχή να λύσει «άπαξ δια παντός» το πρόβλημα ύδρευσης της Βυτίνας. Στην περίπτωση αυτή δεν αρκεί μόνο η κινητοποίηση της τοπικής κοινότητας αλλά απαιτείται συστράτευση όλων των κατοίκων, μόνιμων και εποχιακών, φορέων και συλλόγων, ιδιαίτερα του συλλόγου επαγγελματιών και να ασκηθεί πίεση προς τη δημοτική και την περιφερειακή αρχή για την επίλυση του προβλήματος άμεσα. Αν αδιαφορήσουμε και αυτή τη φορά και περιοριζόμαστε μόνο στην προφορική κριτική του καφενεϊού, το καλοκαίρι θα υπάρξει μεγαλύτερο πρόβλημα. Ο Δήμος έχει υποχρέωση να φροντίζει για την επίλυση των βασικών προβλημάτων των κατοίκων. Και η ύδρευση είναι πρώτη προτεραιότητα. Ο καθένας μας έχει μεγάλη δύναμη, που πρέπει να την ασκήσουμε και δεν μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα φανεί «ένας νέος Ζαχαρόπουλος», ο οποίος θα μας «φέρει πάλι νερό». «Ου μετανοείν αλλά προνοείν χρη τον άνδρα τον σοφόν» (πρέπει να προνοούμε και όχι να μετανιώνουμε μετά) μας είπε πριν από δυόμισι χιλιάδες χρόνια ο μεγάλος φιλόσοφος Επίταρμος ο Κώως και αυτό πρέπει να εφαρμόσουμε στην αντιμετώπιση της Βυτινιώτικης λειψυδρίας, αφού μας «κτύπησε την πόρτα» με έντονο τρόπο.

ΤΡΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΑΝ

Μέσα στον Νοέμβριο ολοκληρώθηκαν τρία έργα υποδομής

Η πρόσοψη του Πανταζοπουλείου μετά την ανακαίνιση

Τα παραδοσιακά πέτρινα καθίσματα και οι καλαίσθητοι κάδοι απορριμμάτων

θέτηση καλαίσθητων επίσης κάδων απορριμμάτων και εκεί και στην πλατεία δωρεά της κ. Αμαλίας Βασιλοπούλου (των γνωστών σούπερ μάρκετ), σε μνήμη Χαράλαμπου Βασιλόπουλου, όπως γράφουν οι όμορφες μεταλλικές πινακίδες που έχουν τοποθετηθεί επάνω σε αυτά και η οποία διαθέτει σπίτι στη Βυτίνα. Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου κ. Κατσούλιας μας έστειλε τις φωτογραφίες, τις οποίες και δημοσιεύουμε, για να αξιολογήσουν οι αναγνώστες μας την αισθητική αναβάθμιση του μοναδικού και πασίγνωστου αυτού χώρου και παράλληλα εμείς να επαναλάβουμε τις ευχαριστίες μας στην οικογένεια Βασιλοπούλου και ιδιαίτερα στην κ. Αμαλία Βασιλοπούλου, να επαίνεσουμε την πράξη της και την ευαισθησία που δείχνει για τον τόπο μας και να ευχηθούμε να βρει και άλλους μιμητές, οι οποίοι θα βοηθήσουν στην έτι περαιτέρω αισθητική αναβάθμιση της Βυτίνας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΛΕΙΨΥΔΡΙΑΣ ΣΤΗ ΒΥΤΙΝΑ

Απαιτείται άμεση αντικατάσταση του φθαρμένου δικτύου. Ποιος να το φανταζόταν! Η περιοχή της Βυτίνας, η οποία είναι υδροδότης όλων σχεδόν των χωριών μέχρι την Τρίπολη, σήμερα με την εξελιγμένη τεχνολογία και τις τόσες πολλές δυνατό-

στη Βυτίνα, τα οποία ήταν απαραίτητα αφενός για τη συντήρηση δύο σημαντικών κτιρίων του τόπου μας και αφετέρου για τον ευπρεπισμό του διασημότερου δρόμου της Αρκαδίας. Το ένα είναι η στεγανοποίηση της οροφής του λαογραφικού μουσείου, το δεύτερο η συντήρηση της εξωτερικής όψεως του «Πανταζοπουλείου πνευματικού κέντρου» και το τρίτο η τοποθέτηση καλαίσθητων καθισμάτων και δοχείων απορριμμάτων στον «δρόμο της αγάπης». Η οροφή λοιπόν του κτιρίου του λαογραφικού μουσείου χρόνια τώρα ήταν προβληματική από την εποχή κατασκευής του με αποτέλεσμα να έχει μόνιμα υγρασία ιδιαίτε-

Οι εργασίες μόνωσης της οροφής του λαογραφικού μουσείου

κατασκευής του με αποτέλεσμα να έχει μόνιμα υγρασία ιδιαίτε-

Συνέχεια στη σελίδα 8

ΕΥΛΟΓΗΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
Χρήστος Τριανταφύλλης

Λαίο

Τηλ. 22920.60445
Κινητό 6977.400.778
Ομοίω 2920.60911

- Έπιπλα κουζίνας
- Κουφώματα
- Ντουλάπες
- Έπιπλα (παντός είδους)
- Πέργολες
- Παιδικά Υποδημάτια
- Στρώματα ύπνου

Hotel Aigle

Ευαγόριο - Χαλέ - Μπαρ
Κεντρικά κτίρια
Τηλέφωνο - 70

BYTINA Αρκαδίας

τηλ.: 27950 22216 - 27950 22316
κιν.: 6944 552270, 6945 711707
fax: 210 80 55 997

e-mail: fil@dmk.dei.gr, ae@igto.gr

M ΜΠΟΛΟΡΙΖΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

- ✓ ΕΜΠΟΡΙΟ & ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΥΣΟΕΛΓΩΝ
- ✓ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
- ✓ ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

BYTINA ΑΡΚΑΔΙΑΣ

ΤΗΛ.: 27950 22 725
ΚΙΝ.: 697 60 86 842
e-mail: mpolorizos@gmail.com

Βασιλική Γαλήνη, MD
Παιδίατρος

Ειδικευθείσα στο Dietrich Bonhoeffer Klinikum, Neubrandenburg, Γερμανία
Επιμελήτρια Ογκολογίας Κλιν. παιδιών & εφήβων, Νοσ. Μητέρα

Γραφείο: Λ. Πεντέλης 28, Βριλησσία
Τηλ. 6972 185 276
2130 444 859
vicky_gln@hotmail.com

ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΒΥΤΙΝΑΙΩΝ ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ (19^ο ΚΑΙ 20^ο)

ΓΡΑΦΕΙ: Ο Αθανάσιος Θ. Λαμπρόπουλος (Μαϊνάλιος)
(απόσπασμα από το υπό έκδοση βιβλίο του «ιστορία της Βυτίνας»)

Οι μετακινήσεις και οι μεταναστεύσεις είναι ένα από τα πιο σπουδαία κεφάλαια της ιστορικής πορείας της Βυτίνας και των Βυτιναίων, μοναδικά σε όγκο και έκταση. Ακολουθώντας την πανάρχαια αρκαδική παράδοση, οι Βυτιναίοι ξενιτεύονταν στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα από λόγους εσωγενείς (άμιλλα, πρόοδος, φιλοδοξία, αλτρουισμού κ. α.) και εξωγενείς, οι οποίοι έχουν σχέση με την οικονομική κατάσταση, τις περιορισμένες δυνατότητες και ευκαιρίες για πρόοδο και κοινωνική ανέλιξη στα όρια του τόπου τους, τις σκληρές καιρικές συνθήκες που επηρεάζουν την παραγωγή βασικών αγαθών, τις εχθρικές επιδρομές –λεπλασίες και τους καταστροφικούς πολέμους στην περιοχή τους, (κυρίως από τον 15ο αι.), τα άγρια πολιτικά πάθη και τις διχόνοιες στην μικρή κλειστή κοινωνία τους και γενικά με τις απαιτήσεις και τις εξελίξεις των καιρών.

Αυτοί είναι οι κυριότεροι λόγοι που ανάγκασαν τους Βυτιναίους να απλωθούν σε πεδινά, εύφορα μέρη και σε μεγάλα αστικά κέντρα, όπου ιδρύουν αμιγείς αγροτικούς οικισμούς και παροικίες σε αστικές περιοχές στην ημεδαπή και αλλοδαπή. Με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία από τον 15ο αιώνα οι Τούρκοι εκπατρίζουν βίαια Γορτύνιους με προορισμό τη Μικρά Ασία, όπου θα χρησιμοποιηθούν κυρίως ως εργάτες γης. Κατά τους Ενετο-τουρκικούς πολέμους και την Ενετική κυριαρχία (1685 - 1715) και αργότερα κατά τα Ορλωφικά και τις φρικιαστικές διώξεις και εξανδραποδισμούς από τους Τουρκαλβανούς στην περιοχή (1785 - 1790), τις καταστροφές και το «αναποδογύρισμα» της Βυτίνας, κατά τον Φωτάκο, επί Ιμπραήμ (1825 - 1827), πολλοί απελπισμένοι, ανήσυχτοι και δραστήριοι Βυτιναίοι, πλούσιοι αλλά και ακτήμονες, μετανάστευσαν στη Μ. Ασία (Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Κυδωνίες κ. α.), όπου άκμαζε συμπαγής ελληνικός πληθυσμός όπως επίσης στις παραδουνάβιες ηγεμονίες, στη Ρωσία, στην Αίγυπτο, στην Ιταλία και σε άλλες χώρες.

Εικόνα του Αγίου Τρύφωνα, αφιέρωμα των Βυτιναίων στην εκκλησία των Βυτινέικων το 1872

Ενδεικτικώς, θα μνημονεύσουμε τους αδελφούς Δημήτριο και Ιωάννη Παπαρρηγόπουλο, τραπεζίτη και μεγαλέμπορο, αντιστοίχως (που υπήρξαν από τα πρώτα θύματα της τουρκικής θηριωδίας κατά την έναρξη της επανάστασης). Οι εθνομάρτυρες αδελφοί Παπαρρηγόπουλοι δραστηριοποιούνται στο εμπόριο μεταξύ Πελοποννήσου, Κωνσταντινούπολης και Ανατολής. Ο Δημήτριος είχε αποκτήσει κτήματα και άλλα ακίνητα στην Κωνσταντινούπολη και σε περιοχές της Πελοποννήσου και της Σμύρνης. Ας σημειωθεί, ότι τα κτήματα στη Σμύρνη καλλιεργούνται από ομάδες Γορτύνιων και μάλιστα Βυτιναίων, οι

οποίοι είχαν εγκατασταθεί στο τέλος του 18ου και αρχές του 19ου αιώνα σε περιοχή της αρχαίας Εφέσου με την αρωγή του.

Επίσης μνημονεύουμε τον Παναγιώτη Τριανταφυλλίδη (1810 - 1862) στη Βλαχία, που ανεδείχθη σε μεγάλο ευεργέτη της γενέτειρας και του Έθνους μας. Τον μεγαλέμπορο και βιομήχανο Παν. Βερόπουλο στη Σμύρνη, τον μεγαλέμπορο και απόστολο της Φιλικής Εταιρίας Αθαν. Ξόδειλο, τον Άνθιμο Παπαρρηγόπουλο στο Λιβόρνο της Ιταλίας δημιουργό και δωρητή της βιβλιοθήκης της Βυτίνας, τον Τρύφωνα Ζαχαρόπουλο, μεγάλο ευεργέτη του τόπου (χρηματοδότησε τη μεταφορά του νερού στη Βυτίνα) στην Αίγυπτο, τον Δημ. Ταμπακόπουλο επίσης στην Αίγυπτο. Ας σημειωθεί ότι το έτος 1889 ανεγράφησαν σε άλλους δήμους 1.132 και στην αλλοδαπή 6 Βυτιναίοι.

Κατά τον 18ο και 19ο αι. ευκατάστατοι Βυτιναίοι έμποροι, μεγαλογαιοκτήμονες, αγωνιστές κ. α. είναι από τους πρώτους «οικιστές» και «αριστοκράτες» της Τρίπολης με ενεργό συμμετοχή στα κοινά της πόλης, όπως ο Γεώργιος Γαλανόπουλος (δημογέρον το 1832), ο Τριαντάφυλλος Τριανταφυλλάκος (δημαρχιακός πάρεδρος και δήμαρχος), οι βουλευτές Βασ. Τριανταφυλλάκος, Ιωάννης Τριανταφυλλάκος, Κωνσταντίνος Τριανταφυλλάκος και Νικ. Ταμπακόπουλος. Επίσης οι διακεκριμένοι Τριπολιτσιώτες, Βυτιναίοι την καταγωγή, Αθαν. Χρυσανθόπουλος, Τρύφων Βυτινιώτης, Αθαν. Θεοδωρόπουλος (η Βυτινιώτης), Κωνσταντίνος Δημακόπουλος (ο πατέρας του ήρωα φρούραρχου του Αρκαδίου), Κ. Στρουσοπούλου, Σ. Ταγκόπουλος (επιχειρηματίας), Σπήλιος Καββαθόπουλος, Π. Γιαβόπουλος, Αναστάσιος Λαμπρόπουλος, Γιαννάκης Μεγαλόφωνος, Χ. Σαράντος, Γ. Φαρμακόπουλος και άλλοι. Στη συνοικία των «αγωνιστών» ξεχωρίζουν τα αρχοντικά των Λασκαρέων, των Ταγκο-

Τα Βυτινέικα του Πύργου

πουλαίων, του Γ. Βησσαρίωνος, του Δημ. Λάσκαρη, του Κωνσταντίνου Ροδόπουλου και άλλων Βυτιναίων αγωνιστών. Στην απογραφή των κατοίκων του Ναυπλίου το 1825 αναφέρονται 82 Βυτιναίοι (έμποροι, δικηγόροι, γιατροί κλη) μεταξύ των οποίων ο Κ. Μεγαλόφωνος, οι Θαλασσιναίοι, οι Φαρμακόπουλοι κ. α. Η μετανάστευση εντάθηκε και κορυφώθηκε την εκατονταετία 1850 - 1950, με ομαδικές μεταναστεύσεις προς την δυτική και βόρεια Πελοπόννησο, στην Αθήνα και στην αλλοδαπή.

Σε χειρόγραφο, που υπάρχει στη μονή Κερνίτσας, αναφέρεται ότι το 1871 πολλοί Βυτιναίοι εγκαταστάθηκαν μόνιμα στα παράλια και πεδινά της Αχαΐας, Ηλείας, Μεσσηνίας, Κορινθίας και Αργολίδος, όπου πολλοί από αυτούς προ της μόνιμης εγκατάστασης διαχειμάζαν με τα ποίμνια τους, η εμπορεύονταν εκλεκτά τυριά, βούτυρο, δέρματα, μαλλιά, ξυλεία κλη ή δούλευαν ως εργάτες γης εποχικά στις ελιές, στις σταφίδες και άλλες σε άλλες εργασίες. Οι σχετικοί με τη μετανάστευση αριθμοί, παρά τις επιφυλάξεις μας ως προς την ακρίβειά τους, είναι εύλωτοι. Ο πληθυσμός της Βυτίνας από το 1850 μέχρι το 1950 μειώθηκε κατά 1.300 άτομα. Αν δε αφαιρεθούν όσοι εγκαταστάθηκαν στη Βυτίνα την ίδια περίοδο από τα γύρω χωριά, τότε οι Βυτιναίοι που μετανάστευσαν στα εκατό αυτά χρόνια, πλησιάζουν τους 2.000. Χαρακτηριστικά η συνοικία της «Κάτω Βυτίνας» το 1851 είχε 867 κατοίκους, το 1879 148, το 1889 110 και το 1897 παύει πλέον να αποτελεί αυτοτελή οικισμό.

Η εφημερίδα ΠΡΩΙΑ της 8 - 7 - 1896 σημειώνει ότι «όλοι οι οικισμοί της περιοχής (Γορτυνίας) και ειδικότερα η Βυτίνα έφθασε μέχρις εσχάτων απειλούμενη υπό πληθυσμιακής βεβαίας διαλύσεως, οίαν υπέστη το προς δυσμάς τμήμα αυτής δια τον εις τα παράλια της Πελοποννήσου γενόμενον αποικισμό». Οι μετανάστες Βυτιναίοι μέσα σε μια εκατονταετία ίδρυσαν συμπαγείς κοινότητες (γνωστές ως Βυτινέικα, οι περισσότερες) στη δυτική Πελοπόννησο και εγκαταστάθηκαν σε πόλεις και χωριά, όπως στα Βυτινέικα Πύργου, στα Βυτινέικα Κυλλήνης (όπου παλαιότερα διαχειμάζαν οι Κολιαίοι, συγγενείς του περιώνυμου κλεφταρχηγού Κόλλια Βυτινιώτη) στα Βυτινέικα Βροχίτσας (με 144 και 160 κατοίκους το 1928 και το 1959, αντιστοίχως). Οι ντόπιοι έβλεπαν με καχυποψία και εχθρότητα τους μετανάστες Βυτιναίους και ιδιαίτερα οι κάτοικοι του Αγίου Ιωάννου Πύργου τους δημιουργούσαν σοβαρά προβλήματα. Όταν οι Βυτιναίοι ανέβαιναν τα καλοκαίρια στην Βυτίνα, οι ντόπιοι τους έκαιγαν τις καλύτερες, μέχρι που τους ανάγκασαν να μετεγκατασταθούν σε προνομιούχο, υγιεινότερη τοποθεσία, στον παρακείμενο λόφο όπου έκτισαν τα Βυτινέικα και ο οποίος δέσποζε στην περιοχή τους. Μάλιστα υπερασπίστηκαν και με τσουγκράνες τον τόπο τους και το 1887 έκτισαν τον ναό του Αγίου Τρύφωνα και σταθεροποίησαν την εγκατάστασή τους δημιουργώντας αυτοτελή οικισμό! Είχαν δε τη βοήθεια του συντοπίτη τους βουλευτή Ηλίδος του Δεληγιαννικού κόμματος Γεωργίου Λαμπρόπουλου (1885-1887).

Στην Αμαλιάδα, εγκαταστάθηκαν 70 οικογένειες Βυτιναίων στο κέντρο της πόλης και έκτισαν και εκεί το 1918 ναό του Αγίου Τρύφωνα. Στα Κρέσταινα εγκαταστάθηκαν 100 οικογένειες. Επίσης στο Διακοφτό ανήγειραν εκκλησία του Αγίου Τρύφωνα και δημιούργησαν μικρό συνοικισμό στις παρυφές της κωμόπολης. Πολλές οικογένειες εγκαταστάθηκαν στο Αίγιο, Πάτρα, Μανωλάδα, Γαστούνη, Φιλιατρά, Δουνέικα, Καρατούλα, Μέρτια, Σελινούντα, Μαγούλα, Λατζόι, Χάβαρι, Βάρδα, Λάππα, Μετόχι, Λεκαϊνά, Κόκλα, Καλακείκα (Μυρτιά), Μάζι, Ζύμιζα, Ζουλιώτικα (Καπελάτου), Ζόγκα (Καστράκι), Ράχες, Μπόσι (Τόγκο), Άγιο Ιωάννη, Ανεμοχώρι, Άργος, Ναύπλιο, Κόρινθο, κ. α. Κάποιοι ηλικιωμένοι και ελάχιστοι άλλοι επέστρεφαν κατά καιρούς στην Βυτίνα. Με τον καιρό οι φθορές στις πατρογονικές κατοικίες τις κατέστησαν ακατοίκητες. Παρά ταύτα οι σχέσεις με την μητρόπολη Βυτίνα διατηρήθηκαν ζωντανές ιδιαίτερα των Βυτινέικων της Ηλείας.

Έτσι όσοι αποφάσιζαν να μεταναστεύουν έπαιρναν με λυγμούς και άφατο πόνο τους δρόμους της ξενιτιάς, φορτωμένοι μικροί και μεγάλοι με τα λιγοστά πράγματα και περπατώντας νυχθημερόν ανεξαρτήτως καιρού μέσα από κακοτράχαλους

δρόμους και μονοπάτια, για να φθάσουν στον προορισμό τους ύστερα από πέντε μέχρι δώδεκα ημέρες εξαντλητική πορεία. Χαρακτηριστικά τα όσα αναφέρει εν προκειμένω, από αφηγήσεις του θείου της, η καθηγήτρια της Κοινωνικής Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Βασιλική Ι. Χρυσανθοπούλου σε άρθρο της στο Δελτίο της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρίας, τόμος 32 του 1979 - 81: «Ο παπούλης μου πήγαινε με ούλη του τη φαμίλια, μικροί και μεγάλοι, με το γαϊδούρι, τις κότες, τη γίδα την προβατίνα, το γουρούνη, με ούλα τους, κάθε χρόνο το χινόπωρο και γυρίζανε τ' Αγιωργιού. Κάνανε έτσι να πάνε σιγά - σιγά στη Βοστίτσα (Αίγιο) 12 ημέρες. Το μικρό παιδί της η κυρούλα μου (έτσι έλεγαν τη γιαγιά από πατέρα), τον θείο μου τον Χρήστο, τον γέννησε στο δρόμο για τη Βοστίτσα. Σαν ήρθε η ώρα, πήγε πίσω από 'να πουρνάρι καταμόναχη, γέννησε, έπλυσε το παιδί της, το 'βάλε στην ποδιά της και συνέχισε το δρόμο της». Έτσι, τόσο απλά!

Εξώκως χαρακτηριστικά τα όσα αναφέρει ο Εμμ. Ρέπουλης σε άρθρο του στην Αρκαδική Επετηρίδα «Εκ Βυτίνης η καταγωγή των Γορτύνιων του Αγίου Ιωάννου. Τώρα οι άλλοτε ευδαίμονες Αγιογιαννίται μακαρίζουν τους πριν εργάτες Γορτύνιους, τους οποίους αρχικά επεδίωκαν να εκδιώξουν!... Αυτοί με την εργατικότητα τους και τον μόχθο τους έκτισαν καλά σπίτια, απέκτησαν εύφορα κτήματα, ενοικοκυρεύθησαν ολοι! Και ούτως έφθασαν οι άνθρωποι αυτοί να κατέχουν πλείστοι όσοι πρώτη θέση εν Πάτραις και εν Πύργω... Ολόκληρα χωριά της Γορτυνίας, η Βυτίνα, τα Μαγούλιανα, η Γρανίτσα, η Λάστα ηρημώθησαν σχεδόν. Οι κάτοικοι των βλέποντες ότι δεν τους σκάνει η γενέτειρα κατήλθαν και διεσπάρησαν εις την Ηλεία. Πολλοί επανέρχονται εις Γορτυνία το θέρος δια την υλοτομία...». Οι Ηλείοι Βυτιναίοι δεν πλούτισαν μόνον αλλά διέπρεψαν και στις επιστήμες και στα γράμματα. Μεταξύ άλλων διακρίθηκαν ο λογοτέχνης Τ. Δόξας (Λαμπρινόπουλος), η ποιήτρια Τούλα Τρυφωνοπούλου-Θεοδοσίου, ο αδελφός της Σωπτήριος, επίσης ποιητής, ο συγγραφέας Αύγουστος Καπογιάννης, ο Ανδρέας Καπογιάννης, ο Πάνος Καπογιάννης, ο Ανδρέας Καπογιαννόπουλος, ο γιατρός Γ. Ζενέλης και άλλοι.

Κατά το τέλος του 19ου αι. και τα πρώτα χρόνια του 20ου, ιδιαίτερα δε μετά τους βαλκανικούς πολέμους, είχαν ανοίξει οι δρόμοι της μετανάστευσης προς τις Η. Π. Α. τη «γη της επαγγελίας». Μέσω των τοπικών πρακτόρων Γεωργίου Τριανταφυλλή και Κωνστ. Ταμπακούλου αναχωρούν αρκετοί Βυτιναίοι για την Αμερική πληρώνοντας περίπου 90 δολάρια. Από το Κατάκολο, την Πάτρα και τον Πειραιά επιβιβάζονται σε υπερωκεάνια και ατμόπλοια με διπλές έλικες όπως το «Πατρίς», το «Μάρθα Ουάσιγκτον», το «Ωκεανία», το «Μακεδονία», το «Κάιζερ Φραγκίσκος Ιωσήφ» κ. α. γεμάτοι όνειρα και ελπίδες. Αποβιβάζονται στο νησί Ellis, για παραπέρα προώθηση στη Ν. Υόρκη, στο Πουέμπλο του Κολοράντο (140 Βυτιναίοι) στο Άκρον του Οχάιο (κάπου 120 Βυτιναίοι) στο Σικάγο και σε άλλες πόλεις, όπου υπήρχε εργασία. Η ανταποκριτής της εφημερίδας «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ» (φύλλο της 18-2-1902) γράφει: «Δυστυχώς και εν τη κόμη ταύτη της Βυτίνης το ρεύμα της μεταναστεύσεως εισέβαλε ακατάσχετον και ορμητικώτατον. Απέρχονται δε κατ' αυτάς εις Αμερική πλέον των πενήντα ακμαίον και σφριγόντων νέων προς εύρεσιν τύχης». Στην ίδια εφημερίδα υπάρχει διαφήμιση των Βυτιναίων πρακτόρων Κ. Ταμπακούλου και Κ. Τριανταφυλλή για το «νεότευκτο υπερωκεάνιο «Κάιζερ Φραγκίσκος Ιωσήφ» και καλεί τους ενδιαφερομένους να κλείσουν θέσεις Α ή Β κατηγορίας. Όμως δεν υπήρχαν χρήματα για την πρώτη θέση από πλευράς των μεταναστών, οι οποίοι στο ταξίδι τους είχαν πάρει λίγα παξιμάδια, λίγο τυρί μια χούφτα ελιές, πέντε - έξι σκορδοκρέμμυδα και τις ευχές των δικών τους. Οι εταιρείες υπόσχονταν στους μετανάστες ιδιαίτερες τραπεζάριες και απαστράπτουσα καθαριότητα! Στην πραγματικότητα όμως το φαγητό της θέσης των μεταναστών ήταν χαμηλής ποιότητας και οι υπηρεσίες υποβαθμισμένες.

Στη ξενιτιά οι Βυτιναίοι εργάστηκαν στις γραμμές των τραίνων, σε εστιατόρια κ.λπ. Και έκαναν με την υπερβολική εργασία

Μετανάστης που επισκέφθηκε την πατρίδα φωτογραφίζεται με τον πατέρα του, (από την ιστοσελίδα «Βυτινέικα»).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΤΑΧΥΤΕΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

ΓΡΑΦΕΙ: Ο Στάθης Λιδωρίκης Χημικός μηχανικός

Το 2020 δεν έχει προχωρήσει όπως αρχικά είχε προγραμματιστεί. Στην αρχή του έτους η παγκόσμια κλιματική κρίση φαινόταν ως η μεγαλύτερη πρόκληση της δεκαετίας. Η δεκαετία του 2020 καιροίχθηκε ως «η δεκαετία του μετασχηματισμού», ως η δεκαετία που ο ρυθμός της ενεργειακής μετάβασης θα καθοριστεί. Ποιος θα πίστευε ότι το 2020 θα ήταν η χρονιά που θα βύθιζε την ανθρωπότητα σε μια παγκόσμια κρίση υγείας, πρώτα και που γρήγορα θα μετατρέποταν σε μια οικονομική κρίση; Καθώς άρχισαν να εφαρμόζονται οι εθνικοί περιορισμοί (lockdowns), η ζωή επιβραδύνθηκε, οι επιχειρήσεις έκλεισαν και τα ταξίδια, ιδίως τα αεροπορικά, μειώθηκαν δραματικά. Το αποτέλεσμα ήταν μια μείωση των εκπομπών άνθρακα και σημαντική μείωση της εμπορικής ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας. Σε επιφανειακό επίπεδο, οι μειωμένες εκπομπές άνθρακα που προέρχονται από μειωμένες αεροπορικές μετακινήσεις, μια μείωση στη ζήτηση ενέργειας και μια παύση στην παγκοσμιοποίηση μπορεί να φαίνεται κάτι το θετικό, αλλά ο τεράστιος αντίκτυπος στην παγκόσμια οικονομία δεν είναι το ίδιο. Χωρίς ισχυρή και σταθερή οικονομία, τα κεφάλαια για επενδύσεις σε ένα πιο πράσινο και καθαρότερο μέλλον δεν θα ευρεθούν εύκολα. Ακόμη και με τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, τα στοιχεία δείχνουν ότι η πανδημία Covid-19 θα μειώσει τη ζήτηση ενέργειας έως το 2050 κατά 8%. Αυτό σημαίνει ότι η προκύπτουσα ζήτηση ενέργειας το 2050 θα είναι σχεδόν στο ίδιο επίπεδο με το 2018. Με απλά λόγια, η παγκόσμια κοινότητα θα είναι μόνο ένα χρόνο πίσω στον αγώνα ενάντια στην κλιματική καταστροφή και επομένως κανείς δεν μπορεί να είναι ικανοποιημένος.

Η πανδημία COVID-19 έχει σημαντικό αντίκτυπο στα ενεργειακά συστήματα σε όλο τον κόσμο, περιορίζοντας τις επενδύσεις και απειλώντας να επιβραδύνει την επέκταση βασικών τεχνολογιών καθαρής ενέργειας. Αυτό που θα συμβεί στη συνέχεια είναι ζωτικής σημασίας για το ενεργειακό μέλλον της ανθρωπότητας. Η επίτευξη μιας ισχυρής οικονομικής ανάκαμψης, χωρίς το ίδιο είδος ανάκαμψης στις εκπομπές που ακολούθησαν την παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008, θα απαιτήσει από τις κυβερνήσεις να αναλάβουν ηγετικό ρόλο στην επιδίωξη διαρθρωτικών μειώσεων στις εκπομπές άνθρακα μέσω έξυπνων, βιώσιμων και φιλόδοξων πολιτικών για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ενός πλήρους φάσματος λύσεων καθαρής ενέργειας.

Καθώς φτάσαμε στο τέλος του 2020, πολλοί άνθρωποι αντιμετωπίζουν ακόμα περιορισμούς, πλήρη περιοριστικά μέτρα (lockdowns) και αβεβαιότητα. Οστόσο, όπως έχει παρατηρηθεί κατά τη διάρκεια του έτους, όταν οι περιορισμοί μειώθηκαν κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκε επίσης. Επομένως, ανεξάρτητα από τις συλλογικές προκλήσεις, θα πρέπει να συνεχιστούν οι πιέσεις για μια πράσινη ατζέντα που θα επιτρέψει στην παγκόσμια κοινότητα να μεταβεί γρηγορότερα σε ένα μέλλον χαμηλών εκπομπών. Όπως κάθε πανδημία, που έχει έρθει πριν από την πανδημία Covid-19 κατά τη διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας, ο κορωνοϊός τελικά θα είναι κάτι που θα ανήκει στο παρελθόν και η ζωή θα επιστρέψει στα φυσιολογικά της επίπεδα. Και παρόλο που η νέα «κανονικότητα» μπορεί να είναι μια «νέα κανονικότητα», με αλλαγές στο τρόπο ζωής για χρόνια, ίσως για τις δεκαετίες που έρχονται, η παγκόσμια κοινότητα θα χρειαστεί να δουλέψει σκληρά σήμερα προκειμένου να διασφαλίσει ότι η νέα κανονικότητα διατηρεί όχι μόνο τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σε μια πτωτική πορεία αλλά και ότι δίνεται προτεραιότητα στις επενδύσεις σε πράσινη τεχνολογία και πρωτοβουλίες. Στο πλαίσιο της ταχύτερης ενεργειακής μετάβασης, η παγκόσμια κοινότητα θα πρέπει να αντιμετωπίσει ταυτόχρονα τρία ενεργειακά μέτωπα:

α) ταχεία ανάπτυξη σε κλίμακα και τεχνολογία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

β) διευρυμένη, ενισχυμένη και αναβαθμισμένη υποδομή δικτύων έτσι ώστε να προσαρμοστούν για το μέλλον και

γ) προώθηση και υιοθέτηση περισσότερων μέτρων ενεργειακής απόδοσης.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις διεθνών φορέων, στα μέσα του 21ου αιώνα ποσοστό 62 % περίπου των παγκόσμιων αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια θα καλύπτεται από αιολική και ηλιακή ενέργεια, αλλά η προβλεπόμενη αύξηση σε ανανεώσιμες πηγές απέχει πολύ από το να καλύπτει τους κλιματικούς στόχους της συμφωνίας του Παρισιού. Σήμερα, υπάρχουν διεθνώς διαθέσιμες σύγχρονες τεχνολογίες και τεχνολογικές εξελίξεις. Στον τομέα της αιολικής ενέργειας, μεγαλύτερες και πιο ισχυρές ανεμογεννήτριες μπορούν να παράγουν 100 φορές περισσότερη ηλεκτρική ενέργεια, απ' ό,τι οι πρώτες πειραματικές και εμπορικές ανεμογεννήτριες πριν από 40 χρόνια, συμβάλλοντας στη μείωση του κόστους της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Η υπεράκτια αιολική ενέργεια ανοίγει νέες δυνατότητες για θέσεις εγκατάστασης αιολικής ενέργειας και θα παίξει έναν κρίσιμο ρόλο στην ενεργειακή μετάβαση, συμβάλλοντας σημαντικά στην αύξηση της υπεράκτιας αιολικής ηλεκτρικής ενέργειας.

Στον τομέα των φωτοβολταϊκών, το κόστος των πλαισίων μειώνεται με νέα τεχνολογία όπως τα διπλής όψευς πλαίσια (bifacial solar modules), τα οποία παράγουν ηλεκτρισμό και από τις δύο πλευρές του πλαισίου, με αποτέλεσμα να συνεχίζει να αποκτά μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς και να αυξάνει την παραγωγή του συστήματος κατά 5% ή περισσότερο. Επίσης ζωτικής σημασίας κατά τα επόμενα χρόνια θα είναι οι καινοτομίες σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης ενέργειας. Τεχνολογίες όπως η αποθήκευση ενέργειας συνυπάρχουσα με αιολική ή ηλιακή ενέργεια θα επιτρέψει τη διαχείριση της μεταβλητότητας που συνοδεύει τις ανανεώσιμες πηγές. Μία από αυτές τις καινοτομίες θα είναι η αναβάθμιση της τεχνολογίας των μπαταριών. Νέα χημεία μπαταριών, που ανταγωνίζεται με την κυρίαρχη τεχνολογία ιόντων λιθίου, μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του κόστους και βελτίωση της αποδοτικότητας, οδηγώντας σε σημαντική αλλαγή στην τεχνολογία αποθήκευσης ενέργειας. Τα ηλεκτρικά οχήματα αποτελούν συμπληρωματική τεχνολογία στους τεράστιους όγκους μεταβλητών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που πρόκειται να ενσωματωθούν στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις επόμενες τρεις δεκαετίες.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας θα πρέπει να λειτουργούν παράλληλα με μεγαλύτερη χρήση της δέμευσης και αποθήκευσης άνθρακα για διασφάλιση ταχείας ενεργειακής μετάβασης. Σύμφωνα με προβλέψεις η Ευρώπη θα δεμεύσει μέχρι το 2050, το 20% του παγκόσμιου όγκου των εκπομπών CO₂. Το μέγεθος είναι περίπου το 14% των εκπομπών CO₂ που σχετίζονται με την ενέργεια. Επίσης οι εξελίξεις στο υδρογόνο, υπόσχονται φθηνή και άφθονη ενέργεια, ειδικά ως εναλλακτική λύση για τα ορυκτά καύσιμα για τον τομέα των μεταφορών, τη βιομηχανία και τη θέρμανση. Με την καινοτομία στην ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας να ακμάζει, αναπτύσσονται επιχειρηματικά μοντέλα, για να επιταχύνουν την ανάπτυξη τους. Μια κρίσιμη εστίαση είναι στο πώς να υιοθετηθεί η τεχνολογική πρόοδος αντιμετωπίζοντας με αποτελεσματικό χειρισμό τον αυξανόμενο όγκο των μεταβλητών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αυτή η πρόκληση απαιτεί συνεργασία μεταξύ κατασκευαστών, προγραμματιστών, επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας και αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και όλο και περισσότερων καταναλωτών. Καθώς οι καταναλωτές γίνονται και παραγωγοί και καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας, η ψηφιοποίηση μπορεί να

παίξει μεγάλο ρόλο στη δημιουργία νέων ευκαιριών, προσφέροντας λύσεις διαχείρισης της ζήτησης ενέργειας για βιομηχανίες, εμπορικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Επίσης, η πολιτική θα είναι στο επίκεντρο του τρόπου με τον οποίο προχωρά η βιομηχανία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αλλά η αλλαγή πολιτικής δεν είναι πάντα εύκολη, ειδικά όταν διαταράσσει δεκαετίες παραδοσιακών ενεργειακών στρατηγικών με βάση τα ορυκτά. Η πολιτική επίσης ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό ανά χώρα, περιοχή και τοπικές αρχές και μπορεί να είναι δύσκολο να αλλάξει. Η παγκόσμια κοινότητα χρειάζεται πολιτικές που παρέχουν προβλέψιμο κόστος, που ευνοεί επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μειώνοντας τον κίνδυνο και αυξάνοντας τις ανταμοιβές (rewards). Η ενεργειακή απόδοση μπορεί να μην είναι η μαγική λύση που θα επιβραδύνει την κλιματική αλλαγή, αλλά είναι ένα μυστικό όπλο που είναι προσβάσιμο στους περισσότερους. Χρησιμοποιώντας λιγότερη ενέργεια σε κτίρια, μεταφορές και τη βιομηχανία είναι η φθηνότερη, χαμηλότερου κινδύνου διαδικασία για μείωση των εκπομπών άνθρακα.

Αυτό είναι ένα γεγονός που αποδεικνύεται από διάφορες μελέτες, όλα τα χρόνια, που έχουν βρει ότι νοικοκυριά και επιχειρήσεις θα μπορούσαν να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας κατά ένα κατά μέσο όρο 20% έως 30% με εφαρμογή αποδεδειγμένων μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Και με πολλά από αυτά τα μέτρα να αποπληρώνουν την επένδυσή σε λιγότερο από πέντε χρόνια, το οικονομικό όφελος είναι σαφές. Τέλος, η παγκόσμια οικονομική ύφεση κατά το 2020, που προκαλείται από την πανδημία COVID-19, αναγκάζει τις κυβερνήσεις να αναζητήσουν τρόπους για την επαναφόρτιση της οικονομίας των, μέσω δαπανών τόνωσης, οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν για την παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις με κύριο στόχο τη μείωση των εκπομπών τους σε άνθρακα. Στο πλαίσιο των παραπάνω και μετά την αντιμετώπιση των προβλημάτων, που έχουν προκύψει από την πανδημία Covid-19, θα πρέπει οι αρμόδιοι φορείς να προχωρήσουν σε μέτρα τα οποία θα έχουν ως κύριο στόχο:

- Τη στήριξη της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών
- Την ενίσχυση των δεσμεύσεών τους για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής
- Την προώθηση επενδύσεων μετά την πανδημία για επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης
- Την προώθηση συνεργασιών και
- Την ανάπτυξη δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού

Αν και η τεχνολογία προχωρά, είναι μόνο τόσο καλή όσο οι άνθρωποι που την χρησιμοποιούν; Κατά την επόμενη δεκαετία, ο τομέας της ενέργειας πρέπει να προχωρήσει σε επιθετικές προσλήψεις, για να επιτρέψει στο εργατικό δυναμικό του να συμβαδίσει με την ενεργειακή μετάβαση. Η βιομηχανία θα πρέπει επίσης να ενώσει τις δυνάμεις της με τον εκπαιδευτικό τομέα και τα ακαδημαϊκά ινστιτούτα, για να διασφαλίσει ότι το εργατικό δυναμικό του αύριο είναι ευέλικτο, διαφορετικό και τεχνολογικά και ψηφιακά ικανό να προσαρμόζεται και να παρακολουθεί τις αλλαγές. Η φυσιολογική ζωή μπορεί να έχει σταματήσει το 2020. Η ανθρώπινη ταλαιπωρία και η οικονομική κρίση ήταν, και συνεχίζουν να είναι, χωρίς προηγούμενο. Καθώς η ανθρωπότητα υπομένει αυτές τις δύσκολες στιγμές, η κλιματική κατάσταση έκτακτης ανάγκης συνεχίζεται, και ο πλανήτης συνεχίζει να απειλείται. Δεν μπορεί η παγκόσμια κοινότητα να επιτρέψει η κρίση του κορωνοϊού να αποτελέσει μια χαμένη ευκαιρία. Η ανθρωπότητα χρειάζεται ένα βιώσιμο μέλλον περισσότερο από ποτέ.

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΒΥΤΙΝΑΙΩΝ ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ (19^ο ΚΑΙ 20^ο)

Συνέχεια από τη σελίδα 6

και τον κόπο τους δικά τους πολυτελή εστιατόρια, ξενοδοχεία και άλλες «μπίζνες». Πλούτισαν και βοήθησαν τους δικούς τους ανθρώπους και ευεργέτησαν οικολογικούς την γενέτειρα. Οι παλαιότεροι, επισκέφθηκαν τη Βυτίνα, με τα ακριβά ρολόγια και κουστούμια τους και τα πολλά δολάρια με τα παραφθαρμένα yes, no, all right, that's all και άλλες φράσεις και με τις διηγήσεις τους, ξεμυάλισαν τις επόμενες γενιές των Βυτιναιών μεταναστών. Από αυτούς θα αναφέρουμε τους μεγάλους ευεργέτες της γενέτειρας Δημ. Πανταζόπουλο, Χρ. Ματθαίου, Τρυφ. Κωτσόβελο (Βάλος). Εκτός της μετανάστευσης στο εξωτερικό κατά την εικοσαετία 1930 - 1950 πολλοί Βυτιναίοι εγκαθίστανται οικογενειακά στην Τρίπολη και κυρίως στην Αθήνα ενώ συνεχίστηκε η μετανάστευση στις Η. Π. Α, Καναδά, Νότια Αφρική και Αυστραλία.

Οι Βυτιναίοι αντίκρυσαν τη ζωή ως διαρκή αγώνα. Λίγο πριν μεταναστεύσουν αφιέρωναν αγρούς, σπία και διάφορα αντικείμενα στους ναούς και τα μοναστήρια της περιοχής,

Με τις αφιερώσεις τους αυξήθηκε σημαντικά η εκκλησιαστική περιουσία, ιδιαίτερα δε της μονής Κερνίτσας από το 1700 - 1900, όπως προκύπτει από τα αρχεία της. (Κατάστιχα αφιερωμάτων της μονής). Με τη φιλοδοξία και τις φιλοδοξίες τους, ύστερα από σκληρό και με αντίξοες συνθήκες αγώνα (άγνοια ξένης γλώσσας, διαφορετικός τρόπος ζωής κ.λπ.) ποδηγήτησαν την τύχη τους και άριστευσαν σε όλους τους κλάδους, εισχωρώντας και συμπληρώνοντας τα κενά και υιοθετώντας τις καινούριες μεθόδους, τις εξελίξεις και προόδους στον τομέα τους. Πολλοί πρώην γεωργοί, βοσκοί, υλοτόμοι και φτωχοί Βυτιναίοι εξελίσσονται και ανελλίσσονται σε οικονομικούς παράγοντες (τραπεζίτες, βιομήχανοι, μεγαλέμποροι κ.λπ.). Από τα πολλά παραδείγματα θα αναφέρουμε μόνο δυο, τα εξής: Το πρώτο ο δικηγόρος Τρ. Παπασωτηρίου το 1873 βρήκε ορυκτό χαλκού πηλόνιο της Αγίας Παρασκευής Αττικής και ζήτησε να του παραχωρηθούν 1. 776 στρέμματα για εκμετάλλευση (εφημ. «ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ» 20 - 6

- 1873). Το δεύτερο μετά από πολυετή στρατιωτική υπηρεσία στην Θράκη οι αδελφοί Χαράλαμπος και Κων/νος Λιάρόπουλος άνοιξαν επιχειρήσεις με εδώδιμα και αποικιακά στην Κομοτηνή και το 1935 ενοικίασαν από την Μονή Βατοπεδίου ολόκληρο τον αλιευτικό πλούτο της λίμνης Βιστωνίδας για τρία έτη.

Οι Βυτιναίοι μετανάστες και του εξωτερικού και του εσωτερικού με τον καιρό κτίζουν στην ξένη πατρίδα τους όμορφες κατοικίες, αφού υλοτομήσουν «πρινώνες», ισοπεδώσουν αγριές εκτάσεις, αποκτήσουν περιουσίες και έτσι από εργάτες σε ξένο τόπο γίνονται ντόπιοι «νοικοκυραίοι» Αρχικώς, η λέξη μετανάστης είχε απαξιωτικό περιεχόμενο για τους επικυριούς, αλλά οι Βυτιναίοι με το ήθος και την εργατικότητα τους, κέρδισαν με τον καιρό την εκτίμηση και το σεβασμό όλων. Η προσφορά των Βυτιναιών της διασποράς στην δεύτερη πατρίδα τους υπήρξε μεγάλη με κοινωνικά και φιλανθρωπικά έργα. Ενδεικτικώς, η εφημερίς

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Συνέχεια από τη σελ. 5

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΠΟΥΔΑΙΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑ ΜΕ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΤΗ ΒΥΤΙΝΑ

Ένας σπουδαίος επιστήμονας με καταγωγή από τη Βυτίνα πρόσφατα κατέκτησε μια ακόμα διάκριση από τις πολλές που έχει. Πρόκειται για τον καθηγητή της καρδιολογίας του Παν/μίου Αθηνών κ. Κώστα Τούτουζα, ο οποίος πρόσφατα εξελέγη μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Ελληνικής καρδιολογικής εταιρείας και κατέλαβε τη θέση του γενικού γραμματέα. Για όσους το αγνοούν ο κ. Τούτουζας είναι γιος του ομότιμου καθηγητή της καρδιολογίας κ. Παύλου Τούτουζα, ο οποίος επισκέπτεται συχνά τη Βυτίνα, και της Βυτιναίας κ. Ελένης Πανταζοπούλου. Παππούς του ήταν ο αείμνηστος Δημήτρης Πανταζόπουλος ιδιοκτήτης

του ονομαστού Ζαχαροπλαστείου «Λαύριο» στην πλατεία Ομονοίας και είναι ανειδίκετων Βυτιναίων καθηγητών Πανεπιστημίου Παναγιώτη και Θεοδώρου Πανταζοπούλου. Ο κ. Κώστας Τούτουζας διευθύνει την πρώτη Πανεπιστημιακή κλινική καρδιολογίας του Ιπποκρατείου νοσοκομείου και θεωρείται σήμερα ο κορυφαίος Έλληνας καρδιολόγος στην επεμβατική καρδιολογία. Για την ιστορία να αναφέρουμε ότι την Πανεπιστημιακή κλινική του Ιπποκρατείου που διευθύνει σήμερα, στο παρελθόν είχε διευθύνει ο πατέρας του κ. Παύλος Τούτουζας ενώ επίσης πέρασαν από εκεί διακεκριμένοι καθηγητές καρδιολογίας όπως ο νυν βουλευτής κ. Στεφανάδης και οι αείμνηστοι Μηχαπλίδης και Αυγουστάκης. Ο κ. Τούτουζας εξελέγη τακτικός καθηγητής στην έδρα της καρδιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών το 2018 και πρόσφατα, όπως λέμε και πιο πάνω, γενικός γραμματέας της Ελληνικής καρδιολογικής εταιρείας, η οποία αντιπροσωπεύει και τους Κύπριους καρδιολόγους. Ο αδελφός του κ. Δημήτρης Τούτουζας στις πρόσφατες αυτοδιοικητικές εκλογές ήταν υποψήφιος Δήμαρχος Χολαργού. Ο διακεκριμένος καρδιολόγος έχει τύχει πολλών Ελληνικών και διεθνών διακρίσεων. Ένα από τα πολλά ιατρικά του επιτεύγματα σημειώθηκε τον Νοέμβριο του 2019, όταν διηύθυνε συγχρόνως έξι περιήλικες επεμβατικές καρδιολογικές πράξεις σε ασθενείς με δύσκολα καρδιακά προβλήματα, οι οποίες μεταδόθηκαν ζωντανά και τις παρακολούθησαν στο αμφιθέατρο του Ιπποκρατείου νοσοκομείου οι πλέον διακεκριμένοι καρδιολόγοι στα πλαίσια διημερίδας επεμβατικής καρδιολογίας. Να συγχαρούμε ενθέρμως τον διακεκριμένο συμπατριώτη μας για την κατάκτηση του αξιώματος του γενικού γραμματέα της Ελληνικής καρδιολογικής εταιρείας και να του ευχθούμε διαρκή επιστημονική ανέλιξη και συνεχείς επιτυχείς ιατρικές πράξεις στο δύσκολο επιστημονικό έργο που ασκεί.

Ο κ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΟΚΑΣ ΕΠΙ ΚΕΦΑΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΥΒΡΙΔΙΚΟΥ ΠΛΟΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ο κ. Γιώργος Βόκας καθηγητής στο τμήμα ηλεκτρολόγων και ηλεκτρονικών μηχανικών της σχολής μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής είναι επικεφαλής της επιστημονικής ομάδας, η οποία κατασκευάζει το πρώτο υβριδικό πλοίο στην Ελλάδα, το οποίο θα δρομολογηθεί στη γραμμή Αιγίου- Αγίου Νικολάου. Με πολύ χαρά μεταφέρουμε την είδηση αυτή, η οποία έλαβε μεγάλη δημοσιότητα, διότι είναι πρωτόγνωρο και πρωτοποριακό εγχείρημα και αφορά πρόσωπο που συνδέεται στενά με τη Βυτίνα. Ο κ. Βόκας ως γνωστόν έλκει την καταγωγή από εδώ όπου γεννήθηκε, έμαθε τα πρώτα γράμματα

και διατηρεί πατρική κατοικία. Για όσους το αγνοούν ο κ. Γιώργος Βόκας είναι γιος του παλιού διευθυντή της δασικής σχολής Βυτίνας αιμνήστου δασολόγου Αριστοτέλη Βόκα και της ένθερμης Βυτινωτίσσας αείμνηστης Πανωραίας Βόκα- Σουλακιώτη. Ο κ. Βόκας λοιπόν ηγείται της επιστημονικής ομάδας η οποία έχει αναλάβει το πρωτοπόρο επιστημονικό εγχείρημα της κατασκευής υβριδικού πλοίου, το οποίο, εάν ευοδωθεί, θα δημιουργήσει επανάσταση στις ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες. Σε πρόσφατη διαδικτυακή εκδήλωση, που οργάνωσε η Πατρική εφημερίδα «ΓΝΩΜΗ» υπό την αιγίδα της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας με τη συμμετοχή του Υπουργείου Μεταφορών και πολλών διακεκριμένων καθηγητών παρουσιάστηκαν τα οφέλη της ηλεκτροκίνησης σε όλους τους τομείς και η διασύνδεσή της με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τα «έξυπνα δίκτυα», τα οποία μελλοντικά θα διαδραματίσουν κυρίαρχο ρόλο. Κεντρικός ομιλητής, ο εμπνευστής του εγχειρήματος κ. Βόκας, ο οποίος αφού παρουσίασε τα πλεονεκτήματα του πρώτου υβριδικού «φέρρυ» τόνισε την αξία της επέκτασης της ηλεκτροκίνησης. Χαρακτηριστική η αποστροφή στο τέλος της ομιλίας του, η οποία είχε παροιμιακό χαρακτήρα: «Τίποτα δεν είναι πιο δυνατό από μια ιδέα, ο καιρός της οποίας έχει ήδη φτάσει». Με την ευκαιρία του δημοσιεύματος να τονίσουμε ότι ο κ.Βόκας δεν ξενάει τη γενέτειρά του τη Βυτίνα, την οποία επισκέπτεται συχνά και επί πλέον αποτελεί δραστήριο μέλος του συλλόγου των «απανταχού Βυτιναίων και φίλων της Βυτίνας» ανταποκρινόμενος πάντα πρόθυμα στην ενίσχυσή του και στη συμμετοχή στις δραστηριότητές του. Συγκεκριμένα πέρυσι χρηματοδότησε μαζί με τον αδελφό του Νίκο την έκδοση του ημερολογίου του συλλόγου και φέτος συμμετείχε μαζί με άλλους χρηματοδότες στην κάλυψη των εξόδων της εκτύπωσης και του φετινού ημερολογίου. Να ευχθούμε ενθέρμως στον διακεκριμένο Βυτινωτίτη επιστήμονα καλή επιτυχία στο πρωτοποριακό και θαρραλέο εγχείρημα και να σημειώνει διαρκή ανέλιξη στον επιστημονικό του χώρο, τον οποίο επάξια εκπροσωπεί.

Η «ΓΟΡΤΥΝΙΑ» ΓΙΟΡΤΑΖΕΙ ΤΑ ΠΕΝΗΝΤΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑ

Η σπουδαία και μοναδική τοπική μηνιαία εφημερίδα της επαρχίας μας, η οποία φέρει το όνομά της συμπλήρωσε το 2020 πενήντα χρόνια διαρκούς δημοσιογραφικής λειτουργίας και ενημέρωσης. Η «ΓΟΡΤΥΝΙΑ» πρωτοκυκλοφόρησε το 1970 και την πρώτη δεκαετία (1970-1985) είχε το όνομα «ΛΑΔΩΝ» ενώ αργότερα πήρε το σημερινό της όνομα. Τα γενέθλια της η συμπληρώσει εφημερίδα, την οποία εκδίδει ο φίλος Κώστας Καλύβας και διευθύνει η κόρη του Πέννη, γιόρτασε με ένα εντυπωσιακό οκτασέλιδο ένθετο στο τελευταίο φύλλο του 2020 με αύξοντα αριθμό 570, που καλύπτει τον Δεκέμβριο. Στο ένθετο αυτό παρουσιάζεται συνοπτικά όλη η ιστορία της με τους σπουδαιότερους σταθμούς όπως η μετονομασία της, η απόκτηση ιδιοκτητών γραφείων, η δημιουργία ιστοσελίδας, η ψηφιακή της μορφή, οι βραβεύσεις της και διάφορα άλλα. Επίσης παρουσιάζονται μέσω φωτογραφιών σημαντικές στιγμές της πενήνταχρονης δημοσιογραφικής πορείας και δημοσιεύονται οι ευχές επωνύμων προσώπων, οι περισσότεροι Γορτύνιοι, για την επέτειο. Υπενθυμίζει ότι έχει καταγράψει δεκαοκτώ εθνικές εκλογές και έχει παρουσιάσει τα βιογραφικά όλων τους εκλεγέντων βουλευτών Αρκαδίας στο διάστημα αυτό.

Τέλος στην τελευταία σελίδα του ένθετου παρουσιάζονται τα εντυπωσιακότερα πρωτοσέλιδα των πενήντα χρόνων. Εμείς να ευχθούμε στη φίλη «ΓΟΡΤΥΝΙΑ» με την οποία η «ΒΥΤΙΝΑ» διατηρεί άριστες φιλικές σχέσεις και η οποία διακρίνεται για τα ακραιφνή φιλοβυτινωτικά αισθήματά της, να εκατοστήσει τη δημοσιογραφική της πορεία, να συνεχίσει την έγκυρη ενημέρωσή και να ενώνει συναισθηματικά τους όπου γης Γορτύνιους

με τη γενέτειρά τους. Και με την ευκαιρία του δημοσιεύματος να τονίσουμε τη μεγάλη προσφορά της «ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ», διότι σε μια τόσο προβληματική περιοχή, όπως η επαρχία μας, το να μπορείς να διατηρείς ζωντανό το δεσμό των Γορτυνίων με τον τόπο τους είναι τεράστια συμβολή στη διατήρηση και τη διάσωση της παράδοσης, της ιστορίας, του πολιτισμού και προπαντός του βιώματος αλλά και του χρέους που έχει ο καθένας για τη γενέτειρά του. Και το σπουδαιότερο δεν επιτρέπει στη λήθη του χρόνου να εξαφανιστεί βιοφόρα στοιχεία του τόπου μας. Καλή πορεία φίλη «ΓΟΡΤΥΝΙΑ» με διαρκείς επιτυχίες, αποδοχή και καταξίωση.

Η ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ

Μέσα στη μελαγχολική ατμόσφαιρα του κορωνοϊού, που κάνει πιο έντονη την εικόνα ερήμωσης όλης της επαρχίας μας, ήλθε στο φως μια έρευνα που δημοσίευσε στο τελευταίο φύλλο της η τοπική εφημερίδα «ΓΟΡΤΥΝΙΑ» και μας γέμισε θλίψη. Το δημοσίευμα αφορούσε την πληθυσμιακή εικόνα των σχολείων όλης της Γορτυνίας. Διαπιστώνει λοιπόν ο αναγνώστης ότι ο αριθμός των σχολείων την τελευταία εικοσαετία έχει μειωθεί τέσσερις φορές και ο αριθμός των μαθητών επτάμισι φορές. Συγκεκριμένα από τα 27 δημοτικά σχολεία το 1995 σήμερα λειτουργούν μόνο επτά στο δήμο Γορτυνίας και ο αριθμός των μαθητών από 1300 περίπου τότε σήμερα είναι 177. Σχολεία λειτουργούν στις εξής κωμοπόλεις (ο Θεός να τις κάνει κωμοπόλεις!): (Εντός παρενθέσεως ο αριθμός μαθητών κάθε σχολείου). α) Βυτίνα (44) β) Λαγκάδια (15) γ) Νεοχώριο (17) δ) Τρόπαια (35) ε) Δημητσάνα (38) στ) Κοντοβάζαινα (14) ζ) Βαλτεσινικό (14). Νηπιαγωγεία λειτουργούν μόνο σε πέντε, τις εξής: α) Βυτίνα (11) β) Τρόπαια (13) γ) Κοντοβάζαινα (5) δ) Νεοχώριον (5) ε) Βαλτεσινικό (4). Από τα επτά δε Γυμνάσια του παρελθόντος λειτουργούν μόνο τρία τα εξής: α) Βυτίνα (39) β) Τρόπαια (58) γ) Κοντοβάζαινα (10). Τέλος από τα τέσσερα Λύκεια του παρελθόντος μόνο δύο και από φέτος και ένα ΕΠΑΛ τα εξής α) Βυτίνα (39) β) Τρόπαια (58) γ) ΕΠΑΛ Στεμνίτσας (10).

Αυτή είναι η θλιβερή εικόνα της επαρχίας από απόψεως μαθητικού δυναμικού και όπως διαπιστώνει ο αναγνώστης πολλά από τα σχολεία υπολειτουργούν λόγω αριθμού μαθητών και πιθανόν κάποια από αυτά να μην συνεχίσουν τη λειτουργία τους. Και να σκεφθεί κανείς ότι τον αριθμό αυτό ενισχύουν σημαντικά και ορισμένοι αλλοδαποί, που έχουν εγκατασταθεί στην επαρχία. Κάποιοι σπουδαίοι κοινωνιολόγοι είχε τονίσει ότι το μέλλον ενός τόπου προδιαγράφουν τα σχολεία του και όπου κλείνουν σχολεία λόγω έλλειψης μαθητών πρέπει να περιμένουμε και τη σταδιακή εξαφάνιση των περιοχών αυτών. Δυστυχώς την τελευταία τριακονταετία η επαρχία Γορτυνίας εμφάνισε έντονα συμπτώματα παρακμής και παρόλες τις φωνές απελπισίας που υψώνονταν πάντα όλοι αδιαφορούσαν με πρώτους τους πολιτικούς, που εκλέγονται στην Αρκαδία, οι οποίοι ποτέ δεν φρόντισαν για τα απαραίτητα έργα υποδομής και για βοήθεια, συμπαράσταση και σχετική διαφώτιση του επαγγελματικού κορμού της επαρχίας, τον οποίο αποτελούσαν οι γεωργοί και οι κτηνοτρόφοι.

Πως θα έμναν νέοι στην επαρχία με πρωτόγονους τρόπους άσκησης της γεωργίας και της κτηνοτροφίας; Χωρίς δίκτυο αγροτικών δρόμων, και χωρίς ηλεκτροδότηση και υδροδότηση των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων; Χωρίς μεταποίηση της πρωτογενούς παραγωγής; Χωρίς επαρκές και ποιοτικό δίκτυο συγκοινωνίας; Χωρίς υποδομές υγείας, παιδείας, κοινωνικής πρόνοιας, ποιότητας ζωής, ψυχαγωγίας και τόσα άλλα που θα έπρεπε να προσεχτούν εδώ και πενήντα χρόνια αλλά δυστυχώς όλοι από τους απλούς πολίτες, τους τοπικούς άρχοντες, τους συλλογικούς φορείς και προπαντός τους πολιτικούς εκπροσώπους «σφύριζαν αδιάφορα» και έκλειναν τα μάτια στη ερήμωση, που ερχόταν με μαθηματική ακρίβεια; Ας φροντίσουμε λοιπόν όλοι να διατηρηθούν τουλάχιστον αυτά τα λίγα σχολεία, που εξακολουθούν με πληθώρα δυσκολιών να λειτουργούν, για να μην βλέπουμε μετά από λίγα χρόνια τα σχολικά κτίρια να «χάσκουν» ερημωμένα, όπως γίνεται σε πολλά χωριά, και να μας θυμίζουν ακμάζουσες εποχές του παρελθόντος που όλοι φρόντιζαν να διατηρηθεί το σχολείο του τόπου τους με κάθε μέσον, παρόλο που στερούσαν ακόμα και τα υποτυπώδη μέσα διαβίωσης.

ΕΘΝΙΚΗ
Η ΠΡΩΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΤΖΙΦΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
Ασφαλιστικός Σύμβουλος
Πιστοποιημένος από την ΤΤΕ

ΑΕΕΓΑ "Η ΕΘΝΙΚΗ" ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Λ. ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ 555 • 163 41 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ.: 210 99 86 500 • FAX: 210 99 86 501 • ΚΙΝ.: 6974 39 0306
E-mail: tzifas.vasilis@gmail.com

Γρήγορη εξυπηρέτηση

Το Αρχοντικό της Αθηνάς

Οικονομικό περιβάλλον

Παραδοσιακή ταβέρνα

ΑΦΟΙ ΓΟΝΤΙΚΑ
Βυτίνα Αρκαδίας

Τηλ.: (2795) 22133 • οικίας 22026, 22616
κινητό: 697 4802517

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΕΙΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ & ΥΙΟΙ

ΚΑΡΤΣΟΒΗΣ 7 • ΤΡΙΠΟΛΗ • ΤΗΛ.: 2710231703
ΚΙΝ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ: 6944754066, ΚΙΝ. ΒΑΣΙΛΗΣ: 6945858
ΚΙΝ. ΤΡΥΦΩΝΑΣ: 6979077460

ΝΤΑΒΟΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΨΥΧΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ντάβος Ν. Ευάγγελος

ΕΜΠΟΡΙΟ | ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ | ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ

Τηλεφωνικά 42 Γ. Δεκάτου Τριπολι, τηλ. 6978-215493
e-mail: davos@yahoo.gr

ΦΑΝΟΠΟΙΕΙΟ ΒΑΦΕΙΟ

ΤΟΠΙΚΕΣ ΒΑΦΕΣ

ΓΥΛΙΣΜΑΤΑ

ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΙΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

T: 2108842609
K: 6977265991

Δ: ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ 7, ΠΟΛΥΓΩΝΟ, 11363

armacon

INSPIRATION CONSTRUCTION

Παναγιώτης Κοραντώνης
Πολτικός Μηχανικός ΕΜΠ, MSc

25ης Μαρτίου 38 Χαλάνδρι / 152 32 Αθήνα
T 210 7751 304 F 210 7751305
armacon@armacon.com.gr / www.armacon.com.gr

ECO-CHECK
ΙΚΤΕΟ ECO-CHECK I.K.E.

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 38, ΜΟΣΧΑΤΟ, Τ.Κ. 18346
ΤΗΛ.: 11 180
210 48 34 333 • fax: 210 48 34 888
e-mail: info@ecocheck.gr • www.ecocheck.gr
www.facebook.com/ecocheck.gr

Ποιοτεχνική Σελίδα

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Στη σπηλιά

Του Φώτη Κόντογλου

Χριστούγεννα παραμονές. Χριστούγεννα και χιονιάς πάντα πάνε μαζί. Μα εκείνη τη χρονιά οι Χκαιροί ήτανε φουρτουνιασμένοι παρά φύση. Χιόνι δεν έρριχνε. Μοναχά που η ατμόσφαιρα ήτανε θυμωμένη και φυσούσανε σκληροί βοριάδες με χιονόνερο και μ' αστραπές. Καμιά βδομάδα ο καιρός καλοσύνεψε και φυσούσε μια τραμουντάνα που αρμενιζότανε. Μα την παραμονή τα κατσούφιασε. Από το πρωί ο ουρανός ήτανε μαύρος σαν μολύβι, κ' έπιασε κ' έρριχνε βελονιαστό χιονόνερο. Σε μια τοποθεσία που τη λέγανε Σκρόφα, βρισκότανε ένα μαντρί με γιδοπρόβατα, απάνω σε μια πλαγιά του βουνού που κοιτάζε κατά το πέλαγο. Το μέρος αυτό ήτανε άγριο κ' έρημο, γεμάτο αγριόπρινα, σκίνους και κουμαρίες, που ήτανε κατακόκκινες από τα κούμαρα. Το μαντρί ήτανε τριγυρισμένο με ξεροτρόχαλο (=ξερολιθιά).

«Η Γέννηση» έργο του Φ. Κόντογλου.

Οι τσομπάνηδες καθόντανε μέσα σε μια σπηλιά που βρισκότανε παραμέσα και πιο ψηλά από τη μάντρα και που κοιτάζε κατά τη νοτιά. Μεγάλη σπηλιά, με τρία – τέσσερα χωρίσματα, κι αφηγή ως τρία μπόγια. Τα ζωντανά σταλιάζανε κάτω από τις χαμπλές σάγιες, που έσκυβες για να μπεις μέσα. Σωροί από κοπριά στεκόντανε εδώ κ' εκεί, και βγάζανε μια σπιρτόζα μυρουδιά. Χάμω, το χώμα ήτανε σκουπισμένο και καθαρό, γιατί οι τσομπάνηδες ήτανε μερακλήδες, και βάζανε τα παιδιά και σκουπίζανε τακτικά με κάτι σκούπες κανωμένες από αστοβιές. Αρχιτσέλιγκας ήτανε ο Γιάννης ο Μπαρμπάκος, ένας άνθρωπος μισάγριος, γεννημένος ανάμεσα στα γίδια και στα πρόβατα. Ήτανε μαύρος, μαλλιαρός, με γένια μαύρα, κόρακας, σγουρά και σφικτά σαν του κριαριού. Φορούσε σαλβάρια κοντά ως το γόνατο, σελάχι στη μέση του, ζουνάρι πλατύ, βαριά τζεσεμέδια στα ποδάρια του. Το κεφάλι του το είχε τυλιγμένο μ' ένα μεγάλο μαντίλι σαν σαρίκι, κ' οι μαρχα-

μάδες (= τα κρόσια) κρεμόντανε στο πρόσωπό του. Αρχαίος άνθρωπος! Είχε δυο παραγυιούς, τον Αλέξη και τον Δυσσέα, δυο παλληκαρόπουλα ως είκοσι χρονών. Είχε και τρία παιδιά, που τους βοηθούσανε στ' άρμεγμα και κοιτάζανε το μαντρί να 'ναι καθαρό. Αυτές οι έξι ψυχές εζούσανε σε κείνο το μέρος, κρυφά από τον Θεό. Ανάρια βλέπανε άνθρωπο.

Η σπηλιά ήτανε καπνισμένη κι ο βράχος είχε μαυρίσει ως απάνω από την καπνιά που έβγαίνε από το στόμα της σπηλιάς. Εκεί μέσα είχανε τα γιατάκια τους, σαν μεντέρια, στρωμένα με προβιές. Στους τοίχους της σπηλιάς είχανε μπήξει παλούκια μέσα στις σκισμάδες του βράχου, και κρεμόντανε καρδάρες, τυροβόλια, μαγιές, τουφέκια και μαχαίρα, λες κ' ήτανε λημέρι των λαιτών. Απ' έξω φυλάγανε οι σκύλοι, όλοι άγριοι σαν λύκοι. Η ακροθαλασσιά βρισκότανε ως ένα τσιγάρο απόσταση από τη μάντρα. Ήτανε έρημη, κι άλλο δεν ακουγότανε εκεί πέρα παρά μοναχά ο αγκομαχτός του πελάγου, μέρα – νύχτα. Με τον βοριά απάγκιαζε, και καμιά φορά πόδιζε κανένα καϊκι. Αλλιώς δεν έβλεπες βάρκα πουθενά. Από το μαντρί αγνάντευε κανένας το πέλαγο ανάμεσα στα δέντρα, και το μάτι ξεχώριζε καθαρά τα βουνά της Μυτιλήνης.

Την παραμονή τα Χριστούγεννα, είπαμε πως ο καιρός χάλασε, κι άρχισε να πέφτει χιονόνερο.

Συνέχεια στη σελ. 10

Μέγα το της θαλάσσης κράτος

ΓΡΑΦΕΙ: Ο φιλόλογος Απόστολος Γ. Τζίφας

Όσα συμβαίνουν σήμερα στην ανατολική Μεσόγειο, με τις ερευνητικές προσπάθειες των Τούρκων και την ισχυρή αποτρεπτική παρουσία του στόλου μας, αποτελούν απόδειξη της σημασίας που έχει η θάλασσα για λαούς, όπως ο ελληνικός. Καθιστά άκρως επί-

καιρη την ανωτέρω ρήση του Θουκυδίδη. Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας την έχει καταστήσει, από τα μινωικά ήδη χρόνια, μια χώρα θαλασσινή. Ο Θουκυδίδης περιγράφει: «ο Μίνωας, ο πιο παλιός από όλους όσους γνωρίζουμε εξ ακοής, απέκτησε ναυτικό και κυριάρχησε στο μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής θάλασσας και κυβέρνησε τις Κυκλάδες κι έγινε ο πρώτος οικιστής των περισσότερων (από τα νησιά των Κυκλάδων), αφού έδιωξε τους Κάρες και εγκατέστησε ως ηγεμόνες τους γιους του. Επίσης, «καθάρισε» τη θάλασσα από τους πειρατές, ώστε τα περισσότερα έσοδα να έρχονται σ' αυτόν» (Βιβλ. 1, 4, 1).

Αλλά μήπως και όλη η «Οδύσεια» του Ομήρου δεν είναι ένα θαλασσινό έπος; Οι αρχαίοι Έλληνες, αλλά και οι Ρωμαίοι κάτοικοι της ελληνικής αυτοκρατορίας του Βυζαντίου, είχαν απόλυτη συνείδηση της δύναμης που τους προσπόριζε η θάλασσα και προσπάθησαν πάντα να την ελέγχουν, κινούμενοι με τα πλοία τους σε όλη τη Μεσόγειο. Μόνο στα χρόνια της Ενετοκρατίας και τους πρώτους αιώνες της Τουρκοκρατίας οι Έλληνες υποχώρησαν, εκ των πραγμάτων, στον ναυτικό τομέα. Και όταν από τον 18ο αιώνα οι Έλληνες νησιώτες απέκτησαν και πάλι στόλο, τα ελληνικά καράβια έπαιξαν σπουδαιότατο ρόλο στην απελευθέρωση του έθνους από τον τουρκικό ζυγό.

Η δύναμη των Ελλήνων με τη θάλασσα αποδεικνύεται ακόμη και σήμερα. Ο εμπορικός στόλος μας είναι ο μεγαλύτερος στον κόσμο.

Μεγάλο μέρος των ελληνικών θαλασσών του σήμερα και των νησιών που περιλαμβάνονται σ' αυτές κατακτήθηκαν

Συνέχεια στη σελ. 10

ΘΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

(Ο σεβασμιότατος μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπούλεως κ.κ. Ιερεμίας απέστειλε επιστολή τον μήνα Σεπτέμβριο προς τους χριστιανούς της μητροπόλεώς του, τους οποίους συμβουλεύει σχετικά με τον κορωνοϊό. Εμείς αναδημοσιεύουμε την ενδιαφέρουσα αυτή επιστολή από την ιστοσελίδα «Βήμα της Ορθοδοξίας».)

Θα αρχίσω τα εκκλησιολογικά κηρύγματα, πού σας υποσχέθηκα, αγαπτοί μου χριστιανοί τής Μητροπόλεώς μας, αλλά θεωρώ ανάγκη να σας γράψω ολίγα πάλι περί τού κορωνοϊού.

1. Είχαμε την ψυχία μας κατά τα άλλα, αλλά μάς ήρθε το κακό αυτό, πού θερίζει την ανθρωπότητα. Οι ιατροί μάς είπαν να λάβουμε τα μέτρα μας για την προφύλαξή μας από το κακό, και τα δύο βασικά μέτρα είναι το να κρατούμε αποστάσεις ο ένας από τον άλλο και να φορούμε την προστατευτική μάσκα, όταν βγαίνουμε από την κατοικία μας και είμαστε μεταξύ άλλων. Τα μέσα τα δέχθηκε και τα ευλόγησε η Εκκλησία μας και λάβαμε εντολή να σας τα μεταφέρουμε. Αυτό έπραξα και εγώ ο Επίσκοπός σας. Μάλιστα δε, όπως θα θυμάστε από πέρυσι, μαζί με αυτά σας έλεγα να κάνουμε και προσευχή και να δείξουμε μετάνοια για τα αμαρτήματά μας. Γιατί ό,τι κακό συμβαίνει προέρχεται από τις αμαρτίες μας. «Μετάνοια, χριστιανοί μου», σας έλεγα και σας λέγω. Γιατί και ο κορωνοϊός να πολεμηθεί, θα μάς έρθει άλλο κακό, αν δεν μετανοήσουμε. Αλλά σεις αδιαφορείτε, γιατί δεν συνδέετε τα διάφορα κακά με την αμαρτία. Τέλος πάντων!...

2. Τώρα όμως μάς λένουν πολλοί ότι φέματα είναι τα λεγόμενα περί κορωνοϊού. Δεν υπάρχει κορωνοϊός και δεν χρειάζεται να φοβούμαστε ούτε να φυλαγόμαστε απ' αυτόν και να κάνουμε παρακλήσεις για να φύγει. Δεν υπάρχει!

Μακάρι, χριστιανοί μου, χίλιες φορές μακάρι, έτσι να είναι τα πράγματα. Αλλά εδώ βλέπουμε ότι πεθαίνουν άνθρωποι. Και ενώ πέρυσι, που στην πατρίδα μας φυλαγόμασταν, είχαμε λίγα θύματα, τώρα που δεν φυλαγόμαστε, υπερπληθύνθηκαν τα θύματα. Το ακούμε και το βλέπουμε αυτό. Σ' αυτό εγώ θυμήθηκα μια ιστορική κατάσταση από την Παλαιά Διαθήκη, πού

σας την θυμίζω γρήγορα.

Ο προφήτης Ιερεμίας φώναζε στον λαό τής Ιουδαίας να μετανοήσουν, γιατί διαφορετικά, θα τούς έρθουν κακά, αν δεν μετανοήσουν. Και έφθασε το κακό. Να, ο Βαβυλώνιος δυνάστης, τον 6ο αι., ο Ναβουχοδονόσωρ, πού απειλούσε την Ιουδαία ότι θα την καταστρέψει. Αλλά ήταν και οι ψευδοπροφήτες, πού δεν κήρυτταν μετάνοια στον λαό, για να σωθούν από τον κίνδυνο, όπως ο Ιερεμίας, αλλά έλεγαν ότι φέμα είναι τα κηρύγματά του, φέμα είναι ότι θα μάς κάνουν κακό οι Βαβυλώνιοι, αλλά θα έχουμε ειρήνη για πάντα στο έθνος μας. Και ο Ιερεμίας τούς έλεγε απαντώντας, «ειρήνη, ειρήνη και πού εστιν ειρήνη;». (Ιερ. 6,14). Προέτρεπαν μάλιστα οι ψευδοπροφήτες τον λαό και σέ περιφρόνηση εναντίον τής δύναμης των πανίσχυρων Βαβυλωνίων και σέ επανάσταση εναντίον τους. Αντίθετα ο Ιερεμίας έλεγε στους Ισραηλίτες να καθίσουν φρόνιμα, να φυλάγονται από τον εκθρό, να ασχολούνται ειρηνικά με τις εργασίες τους και να μετανοούν για τα αμαρτήματά τους. Οι ψευδοπροφήτες όμως, με το ασυλλόγιστο και ασύνετο κήρυγμά τους, παρέσυραν τον λαό στον κίνδυνο, έως ότου ήρθε το κακό!... Το 586 π.Χ. καταστράφηκε η Ιουδαία.

Με αυτό πού σας είπα, αγαπτοί μου, θέλω και εγώ να πω στην περίπτωση μας εδώ, να φυλαγόμαστε από τον εκθρό κορωνοϊό, να παίρνουμε τα ασφαλή μέτρα εναντίον του και να μετανοούμε παρακαλούντες τον Θεό να συγχωρεί τα αμαρτήματά μας. Ο «εκθρός» μάς έκανε και μάς κάνει μεγάλη ζημιά και στην Ελλάδα μας, αλλά και στην ανθρωπότητα όλη.

3. Αλλά λένε πάλι άλλοι ότι ηθώς το κατασκεύασαν επίτηδες αυτό το κακό, για να μάς καταστρέψουν. Σ' αυτό εγώ δεν μπορώ να πω τίποτε, γιατί δεν έχω μελετήσει το θέμα. Αλλά και

Συνέχεια στη σελ. 11

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Απεβίωσε την Αθήνα και ετάφη στη Βυτίνα στις 9-12-2020 η Αικατερίνη Ν. Λιαροπούλου, ετών 79.
- Απεβίωσε στη Σπάρτη όπου διέμενε και ετάφη στο νεκροταφείο του Βλαχιώτη στις 16-12-2020 η Ευαγγελία Δημοπούλου το γένος Ιωάννη Πλέσσα, ετών 90.
- Απεβίωσε στην Αθήνα και ετάφη στην Βυτίνα στις 24-12-2020 η Καραντζίνα Παρασκευή (κόρη του ιερέα Σπυρίδωνος Καρατζίνα), ετών 60.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΒΥΤΙΝΑΙΩΝ ΣΤΑ ΑΕΙ (από Λύκεια εκτός Βυτίνας)

Τις επιτυχείς εισαγωγές νέων στα ΑΕΙ κατά το φετινό ακαδημαϊκό έτος με καταγωγή από τη Βυτίνα τις μαθαίνουμε

σταδιακά και γι' αυτό συνεχίζουμε να δημοσιεύουμε όσες έρχονται σε γνώση μας ευχόμενοι στους νέους αυτούς επιτυχή και ευδόκιμη πορεία στις σπουδές τους με παράλληλη επιστημονική ανέλιξη.

1. Φιλιππόπουλος Νικηφόρος (γιος της Κωνσταντίνης Λιαροπούλου) στο τμήμα πληροφορικής του Παν/μίου Πελοποννήσου.
2. Παπαγεωργίου Μενέλαος (γιος της Αγγελικής Λιαροπούλου) στη σχολή χρηματοοικονομικής και στατιστικής του Παν/μίου Πειραιώς.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΒΥΤΙΝΑ»

200 €: Χρονοπούλου-Παπαλάμπρου Αιμιλία.

100 €: Δενεδιού- Παπαλάμπρου Χριστίνα.

60 €: Ανώνυμη κατάθεση (υποκατάστημα Alpha Bank Συντάγματος), Νικόλαος Τσατσουλής και Σία.

50 €: Κουτσούκος Παναγιώτης, Καρνάβου Μαρία.

30 €: Γιαννακόπουλος Περικλής, Τζαβάρας Χαράλαμπος, Τριχιά Χριστίνα.

20 €: Γόντικα Μαρία, Βέρροιος Γ. Παναγιώτης, Αλεξοπούλου Δέσποινα, Κουντάνη Μαρία, Χρονόπουλος Γιάννης, Καπογιαννόπουλος Παναγιώτης, Καπογιαννόπουλος Θεόδωρος, Καπογιαννοπούλου Σουζάνα.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

200 €: Ανώνυμος σε μνήμη Καλομοίρας Αθ. Λαμπροπούλου.

ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΩΝ ΕΥΧΩΝ

Ο σύλλογος των Απανταχού Βυτιναιών και φίλων της Βυτίνας συλλυπείται θερμά τον βουλευτή Αρκαδίας του ΚΙΝΑΛ Οδυσσέα Κωνσταντινίδη, ένθερμο φίλο της Βυτίνας και ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένο σχετικά με την επαναλειτουργία του Τριανταφυλλιδείου κτήματος, για την απώλεια του προσφιούς πενθερού του Δήμου Δημητράκη επιχειρηματία Τριπόλεως καταγομένου από τη Μυγδαλιά Γορτυνίας και εύχεται η μνήμη του να παραμένει ζώσα σε όσους τον γνώριζαν και τον τιμούσαν.

ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΩΝ

Το Δ.Σ. του συλλόγου των Απανταχού Βυτιναιών και φίλων της Βυτίνας μαζί με τις ευχές του για το 2021 εκφράζει και τις βαθύτατες ευχαριστίες του προς τον αντιπρόσωπό του στη Βυτίνα κ. **ΣΤΑΥΡΟ ΓΙΑΒΗ**, δια τη μεγάλη εξυπηρέτηση και με υψηλή συνείδηση χρέους προς τον σύλλογο εισπράττοντας τις συνδρομές των μελών του συλλόγου ιδιαίτερα τη δύσκολη περίοδο του Κορωνοϊού. Οι υπηρεσίες του κ. Γιαβή προς τον σύλλογο είναι πολύτιμες και αναντικατάστατες και για το λόγο αυτό και οι θερμές ευχαριστίες

Μέγα το της θαλάσσης κράτος

Συνέχεια από τη σελ. 9

ύστερα από σκληρές ναυμαχίες με τον τουρκικό στόλο τους Βαλκανικούς πολέμους (1912-13) και κατοχυρώθηκαν οριστικά με τη συνθήκη της Λωζάνης, την οποία η Τουρκία θέλει να αναθεωρήσει με «το δίκαιο της πυγμής» και του «συμφέροντος».

Σήμερα, αντιμετωπίζουμε ως Έλληνες μια επιθετική χώρα, όπως η Τουρκία, που εποφθαλμιά τις θάλασσές μας. Γνωρίζουμε πως δίχως τις θάλασσές μας θα μικρύνουμε και θα φτωχύνουμε πολύ από κάθε άποψη.

Γι' αυτό η ελληνική σημαία δεν πρέπει να πάψει να κυματίζει όπου υπάρχει ελληνικό έδαφος και όπου υπάρχει ελληνική θάλασσα. Η νίκη στη Σαλαμίνα απέδειξε ότι δεν νικούν πάντα οι πολλοί. Νικούν όσοι ακολουθούν τη ρήση Περικλή: Αφού θεωρήσετε ότι ευδαιμονία είναι η ελευθερία και ότι ελευθερία είναι η ευτυχία, μη φοβάστε τους κινδύνους του πολέμου. Προπάντων όταν αυτός είναι δίκαιος (Θουκ. Ιστοριών 2, 43,4).

Απαιτείται ενόπλη του λαού και των πολιτικών δυνάμεων. Απαιτείται ακόμη επιστράτευση όλων των δυνάμεων του Ελληνισμού σε διπλωματικό και στρατιωτικό πεδίο, ώστε ο τουρκικός επεκτατισμός και αναθεωρητισμός να μας βρει «έτοιμους από καιρό και θαρραλέους».

Είναι απορίας άξιο στις δύσκολες αυτές στιγμές που βιώνει η πατρίδα μας μία μικρή μερίδα του πολιτικού κόσμου της πατρίδας μας να κριτικάρει την προσπάθεια της Βουλής των Ελλήνων να εορτάσει την ημέρα των ενόπλων δυνάμεων με ένα ξεχωριστό και συμβολικό τρόπο. Είναι φανερό ότι οι διαχρονικοί συμβολισμοί και τα θρησκευτικά σύμβολα ενοχλούν κάποιους πολιτικούς. Οι ίδιοι πολιτικοί δε φαίνονται να συμμαρτυρούν την αγωνία και τις προσπάθειες της κοινωνίας και του κράτους για την αντιμετώπιση του φονικού ιού. Η ενόπλη των Ελλήνων είναι αυτονόητη σε κάθε ιστορική περίοδο. Η ενόπλη αυτή που εκφράζεται μέσα από συμβολισμούς δίνει την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο στην πατρίδα μας.

ΑΠΟΚΑΡΕΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΝΑΝΟΠΟΥΛΟ

ΓΡΑΦΕΙ: Ο ποιητής Γιώργος Παναγιωτακόπουλος

Μας έφυγες στα ξαφνικά αγαπημένε Χρήστο, κι εγώ με πόνο στη καρδιά, γράφω αυτό το στίχο. Ήσουν πολύ αγαπητός, σε όλο το χωριό μας, για όλους μας ο αδερφός, ο άνθρωπος ο δικός μας.

Σεμνός απλός ευγενικός, μας έπαιρνες τον πόνο, τις στεναχώριες, τον καημό, ολόκληρο τον χρόνο. Το βλέμμα μας θ' αναζητεί πάντοτε τη μορφή σου, στο καφενέ του Παντελή που ήταν η ζωή σου.

Συνέχεια από τη σελ. 9

Ο ένας από τους καλόγερους, ένας σωματώδης με μαύρα γένεια, ομορφάνθρωπος, ήταν ο πάτερ-Σιλβέστρος Κουκουτός, καλογεροπάπας. Ο άλλος ήτανε λιγνός, με λίγες ανάριες τρίχες στο πηγούνι, σαν τον Άγιο Γιάννη τον Καλυβίτη. Τον λέγανε Αρσένιο Σγουρή. Ο καπετάν-Κωσταντής ερχότανε από την Πόλη και πήρε στο καϊκι τον πάτερ-Σιλβέστρο, που είχε πάγει στην Πόλη από τ' Άγιον Όρος για ελέη, κ' ήθελε να κάνει Χριστούγεννα στην πατρίδα του. Ο πάτερ-Αρσένιος είχε ταξιδέψει μαζί του από τη Μονή του Παντοκράτορος στο Όρος, κ' ήτανε από τη Θεσσαλία. Ταξιδέψανε καλά. Μα σαν καβατζάρανε τον Κάβο-Μπαρμπί, ο αγέρας μπουρίνιασε, κι όλη τη μέρα αρμενίζανε με μουδαρισμένα πανιά και με τον στάντζο, ως που φτάσανε κατά το βράδυ απ' έξω από το Ταλιάνι. Ο καιρός σκυλίαζε κι ο καπετάνιος δεν μπόρεσε να 'μπει στο μπουγάζι, να κάνουνε Χριστούγεννα στην πατρίδα. Αποφάσισε λοιπόν να ποδίσει, και πήγε και φουντάρισε στ' απαγκίο, πίσω από έναν μικρόν κάβο, από κάτω από το μαντρί. Κ' επειδή θυμήθηκε τον φίλο του τον Μπαρμπακό, πήρε τους γέροντες και τους δυο άλλους νοματέους και τραβήξανε για το αγίλι (=μαντρί). Στο τσερνίκι είχανε αφήσει τον μπαρμπ' Αποστόλο με τον μούτσο.

Σαν είδανε πως στη σπηλιά βρισκότανε κι ο κυρ-Παναγής με τον κυρ-Δημητρό, γίνκε μεγάλη χαρά και φασαρία. «Μωρέ να δεις», έλεγε ο κυρ-Παναγής, «τώρα φέλναμε το τροπάρι, κι απάνω που λέγαμε "εν αυτή γαρ οι τοις άστροις λατρεύοντες υπό αστέρος ειδιδάσκοντο..."», φτάξατε κ' εσείς οι μάγοι με τα δώρα! Γιατί βλέπω μια νταμζάνα κρασί, βλέπω λακέρδα, βλέπω χαβιάρια, βλέπω παξιμάδια, μπακαλαβάδες, "σμίρναν, χρυσόν και λίβανον"! Χα! Χα! Χα!» — γελούσε δυνατά ο κυρ-Παναγής, μι-

Στη σπηλιά

σομεθυσμένος και ψευδίζοντας, και χάιδευε την κοιλιά του, γιατί ήτανε καλοφαγάς. Στο μεταξύ ο πάτερ-Αρσένιος ο Σγουρής ζωντανέμε ο καϊμένος, κ' είπε σιγανά χαμογελώντας και τριβώντας τα χέρια του: «Δόξα σοι ο Θεός, Κύριε ημών Ιησού Χριστέ, που μας ελύτρωσες εκ του κλύδωνος!» κ' έκανε τον σταυρό του. Ο πάτερ-Σιλβέστρος είπε να σπκωθούνε όρθιοι, κ' είπε λίγες ευχές, το «Χριστός γεννάται», κ' ύστερα με τη βροντερή φωνή του έμαλε: «Μεγάλυνον, ψυχή μου, την τιμιωτέραν και ενδοξοτέραν των άνω στρατευμάτων. Μυστήριον ξένον ορώ και παράδοξον. Ουρανό τον σπήλαιον, θρόνον κερουβικών την Παρθένον, την φάτινν χωρίον, εν ω ανεκλήθη ο ακώρητος Χριστός ο Θεός, ον ανυμνούντες μεγαλύνομεν».

Ύστερα καθήσανε στο τραπέζι. Τέτοιο τραπέζι βλογημένο και χαρούμενο δεν έγινε σε κανένα παλάτι. Τρώγανε και φέλνανε. Και του πουλιού το γάλα είχε απάνω, από τα μοσκοβολημένα τ' αρνιά, τα τυριά, τα μανούρια, τις μυτζήθρες, τις μπεκάτσες και τ' άλλα πουλιά του κυνηγιού, ως τη λακέρδα και τ' άλλα τα πολιτικά που φέρανε οι θαλασσινοί, καθώς και κρασί μπρούσικο. Όξω φουσομανούσε ο χιονιάς και βογγούσανε τα δέντρα κ' η θάλασσα από μακριά. Ανάμεσα στα βουίσματα ακουγότανε και τα κουδούνια από τα ζωντανά που αναχαράζανε. Μέσα από τη σπηλιά έβγαίνε η κόκκινη αντιφεγγιά της φωτιάς μαζί με τις ψαλμιώδες και με τις χαρούμενες φωνές. Κι ο κυρ-Παναγής έκλεβε κάπου-κάπου λίγον ύπνο, ρουχάλιζε λιγάκι κ' ύστερα ξυπνούσε κ' έψελνε μαζί με τη συνοδεία. Αληθινά, από τη Γέννηση του Χριστού δεν έλειπε τίποτα. Όλα υπήρχανε: το σπήλαιο, οι ποιμένες, οι μάγοι με τα δώρα, κι ο ίδιος ο Χριστός ήτανε παρών με τους δύο μαθητές του, που ευλογούσαν «την βρώσιν και την πόσιν».

TAXI
ΑΓΟΡΑΙ - ΠΩΛΗΣΕΙΣ - ΑΝΤΑΛΛΑΓΑΙ
ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ TAXI - Ι.Χ.
"ΚΑΡΔΑΡΑΣ"
ΤΗΛ.: 210 88 14 235 - 210 88 14 225 - 6977 084123

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
MD, MRCCOG, PGDip, DFRSH
ΜΑΙΕΥΤΡΑΣ - ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ IMPERIAL COLLEGE LONDON
ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΗΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ HAMMERSMITH HOSPITAL LONDON
Νεαπόλεως 17, Μαρούσι • Τηλ.: 6932 760018 - 210 6840 330
www.gchristopoulos.gr • e-mail: dr@gchristopoulos.gr

Σταματίνα Λεοντιάδη MRCPCH, PGDip
Παιδίατρος - Νεογολόγος
Certified by the Royal College of Pediatrics and Child Health
Νεογολογική Μονάδα, Νοσοκομείο Παίδων ΜΗΤΕΡΑ
Νεαπόλεως 17, Μαρούσι
Τηλ.: 6980 745990 - 210 6840 330
www.sleontiad.gr • e-mail: doctor@sleontiad.gr

Παραδοσιακό ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
ΑΦΟΙ ΣΩΤ. ΜΑΥΡΑΕΙΔΗ
ΕΚΛΕΚΤΑ ΝΤΟΠΙΑ ΚΡΕΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΓΗΣ ΜΑΣ
ΒΥΤΙΝΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ | 27950 22122,
ΣΤΡΑΤΟΣ 6943 360869, ΚΩΣΤΑΣ 6947 994018

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ & ΣΥΜΑΡΙΚΩΝ
Μαέστρο
ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΣ
Γιώργος Κουρεμένος - Σταυρούλα Παπαδοπούλου
Βυτίνα Αρκαδίας
☎ 27950 - 22981, 22881, 6947 772 745
e-mail: maestro10@hotmail.gr
Ιστότοπος: www.glykavittina.4ty.gr
Like us on Facebook: www.facebook.com/maestrovittina

τ' α λ έ τ ρ ι
Παραδοσιακά προϊόντα Βυτίνας
Τηλ.: 279502157

ΤΣΑΤΣΟΥΛΗΣ
παραδοσιακά τυριά Βυτίνας
από το 1958
Νίκ. ΤΣΑΤΣΟΥΛΗΣ & Υιοί ΟΕ
Βυτίνα Αρκαδίας | Τ. 27950 22561 | Φ. 27950 22756
Κ. 693 7657601 | E. nikos.tsatsoulis@gmail.com

ConsulTax
ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ
ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
Σακελλαρίου Ι. Λεωνίδα
Οικονομολόγος
Πτυχιούχος Α.Σ.Ο.Ε.Ε.
Ασκληπιού 7, Τ.Κ. 106 79 Αθήνα
Τηλ.: 210 3604 424, Φαξ: 210 3604 116 - Κι.ν.: 6977987186
e-mail: logistiko.sakellariou@gmail.com

Λίνα Σαλίχου γ. Ανδριανοπούλου
αρχιτέκτων μηχανικός ΕΜΠ
μελέτη - κατασκευή
ανακαίνιση - διακόσμηση
αποκατάσταση παραδοσιακών κτιρίων
νομιμοποίηση ημιμπαθρών χώρων
Λοκωνίων 8, Χαλάνδρι 152 34
Τηλ.: 210 6940183 Κι.ν.: 6974 453072 • e-mail:
lina.salichou@gmail.com

ΑΦΟΙ ΡΟΥΣΣΟΥ Ο.Ε Βυτίνα Αρκαδίας
Εργαστήριο επεξεργασίας Πέτρας - Μαρμάρων
Πέτρας παντός είδους (χτισίματος & πλακοστρώσεων)
Μάρμαρα διαφόρων τύπων, Δομικά υλικά, Αγκυνοβάρια, Τζάκια - Επενδύσεις
κιν.: 6944.537570, 6972.093760, Τηλ.-Fax: 27950.29021
roussosbabis@yahoo.gr
Ενεργειακά Τζάκια - Αερόθερμα - Καλοριφέρ
50 ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ
EDILKAMIN ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΤΑΣ
THERMOSEAL GROUP

ΚΑΛΩΔΙΟΝΙΚΗ
ΓΙΑΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΥΣΩΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΠΟΡΕΥΚΤΩΝ - ΧΟΡΩΣΙΩΝ
ΧΟΛΑΓΟΓΥΡΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ΠΕΡΙΦΡΑΣΕΙΣ
ΒΥΤΙΝΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ
6973300439 - 6979535454

ΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΜΑΣ

Το δίστημο αυτό ήταν πολύ δύσκολο για όλους μας εξαιτίας της καραντίνας, η οποία περιόρισε την κίνηση και ματαίωσε κάθε εκδήλωση. Επόμενο ήταν να επηρεασθεί απόλυτα η λειτουργία των τοπικών συλλόγων και να νεκρωθεί κάθε δραστηριότητα. Για το λόγο αυτό και η στήλη των συλλόγων παραμένει κενή χωρίς να μπορεί να καταγράψει κάποια κινητικότητα. Ελπίζουμε ότι μετά το πέρας της πανδημίας οι σύλλογοι μας θα παρουσιάσουν πάλι τη ζωντάνια του παρελθόντος.

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ

• Η Παγκόσμια ημέρα διατροφής αποτελεί, όπως κάθε παγκόσμια ημέρα, μια καλή αφορμή για την ανάδειξη της μεγάλης σημασίας της σωστής και υγιεινής διατροφής των παιδιών. Για τον λόγο αυτό σε κάθε τάξη του σχολείου υλοποιήθηκαν δραστηριότητες ενημέρωσης. Οι μαθητές/-τριες της Ε' και ΣΤ' τάξης του σχολείου μας, με την καθοδήγηση της εκπαιδευτικού κ. Σωτηροπούλου Εμμανουέλας, αφού προσέγγισαν ολιστικά το θέμα της «Διατροφής», ενημερώθηκαν για τα οφέλη της υγιεινής διατροφής από τη διαιτολόγο – διατροφολόγο κυρία Καραπιέρη Ελένη, η οποία συνομίλησε μαζί τους μέσω ηλεκτρονικής τηλεδιάσκεψης. Χρησιμοποιώντας ως αφορμή την πυραμίδα της μεσογειακής διατροφής και το πιάτο της υγιεινής διατροφής συζήτησε με τους μαθητές για τις καθημερινές διατροφικές τους συνήθειες και ανέδειξε την αξία της ποικιλίας στο καθημερινό παιδικό διαιτολόγιο. Η συζήτηση ήταν απολαυστική, ενώ πλήθος ερωτήσεων και αποριών κατέκλυσαν την ειδική στη διάρκεια της επικοινωνίας. Οι μαθητές και η εκπαιδευτικός των τάξεων Ε' και Στ' ευχαριστούν από καρδιάς την κυρία Καραπιέρη τόσο για τη συνομιλία μαζί της όσο και για την αποστολή ενδεικτικού διατροφικού παιδικού πλάνου.

• Και μιας και αναφερόμαστε στην πρωτοβουλία αυτή της εκπαιδευτικού κ. Σωτηροπούλου, η οποία υπηρετεί στο δημοτικό σχολείο Βυτίνας και οργάνωσε την εκδήλωση για την αξία της μεσογειακής διατροφής να αναφερθούμε και στη θαυμάσια ομιλία της την 28η Οκτωβρίου κατά την εκφώνηση του πανηγυρικού της ημέρας. Η ομιλία αυτή όπως γράψαμε και στο προηγούμενο φύλλο της «ΒΥΤΙΝΑΣ» ήταν άκρως εντυπωσιακή, την οποία βέβαια παρακολούθησαν οι λίγοι παριστάμενοι λόγω των περιορισμών του Κορωνοϊού και όχι το σύνολο των μαθητών των σχολείων και θα ήταν άκρως επωφελές, εάν μπορούσαν να την διαβάσουν.

• Από τις 16 Νοεμβρίου διακόπηκαν τα μαθήματα για προληπτικούς λόγους λόγω Κορωνοϊού και συνεχίστηκαν μέσω weber όπως ανακοίνωσε το ΥΠΕΠΘ. Το σχολείο ανάρτησε στην ιστοσελίδα του ανακοίνωση η οποία έχει ως εξής: «Ανακοινώθηκε σήμερα από τους Υπουργούς Υγείας και Παιδείας η διακοπή της λειτουργίας των Δημοτικών Σχολείων όλης της χώρας για δύο εβδομάδες, για προληπτικούς λόγους, που αφορούν την προσπάθεια ανάσχεσης της πανδημίας του νέου κορωνοϊού. Τα μαθήματα θα πραγματοποιούνται από απόσταση μέσω της τηλεκπαίδευσης (σύνδεση μαθητών και εκπαιδευτικών με εικόνα και ήχο) και την αξιοποίηση της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης της ΕΡΤ».

• Κατά το διάστημα της διακοπής των μαθημάτων και της εφαρμογής της τηλεκπαίδευσης λόγω «καραντίνας» το σχολείο δεν διέκοψε τις αναρτήσεις του στο διαδίκτυο σχετικά με τις πρωτοβουλίες του επ' ευκαιρία διαφόρων καθορισμένων εορταστικών ημερών. Έτσι με την ευκαιρία της ημέρας της «διαφορετικότητας» (ατόμων με αναπηρία) στις 3 Δεκεμβρίου και της ημέρας για τα «δικαιώματα του παιδιού» στις 11 Δεκεμβρίου οι μαθητές των Ε' και ΣΤ' τάξεων με την καθοδήγηση της εκπαιδευτικού κ. Σωτηροπούλου εκπόνησαν ένα θαυμάσιο video διάρκειας τριών λεπτών, το οποίο ανάρτησαν στην ιστοσελίδα του σχολείου. Από το πράγματι εντυπωσιακό video σταχυολογούμε ορισμένες θαυμάσιες επιλογές των παιδιών ή προσωπικές

απόψεις. Ως προμετωπίδα του τοποθετήθηκε η άποψη του σπουδαίου Γάλλου διηγηματογράφου και φιλοσόφου Αντουάν ντε Σαιντ- Εξυπερύ «Εάν κάποιος σκέφτεται διαφορετικά αυτό δεν με προσβάλλει, αντίθετα με εμπλουτίζει» και η αφρικανική παροιμία «Ο κόσμος δεν μας προσφέρθηκε από τους γονείς μας αλλά μας τον δάνεισαν τα παιδιά μας». Επίσης περιλήφθηκαν πολλές προσωπικές απόψεις των παιδιών καταγεγραμμένες στο τετράδιο εργασιών. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να «απολαύσουν» το video στην ιστοσελίδα του σχολείου. Εμείς να συγχαρούμε τις πρωτοβουλίες αυτές που δείχνουν το υψηλό μορφωτικό επίπεδο και τις ευαισθησίες των μαθητών του δημοτικού σχολείου, τις οποίες επιδεικνύουν ακόμα και στις δύσκολες περιόδους της καραντίνας.

• Οι φετινές ευχές των μαθητών για τα Χριστούγεννα διατυπώθηκαν μέσω διαδικτύου και τηλεκπαίδευσης, αφού τα σχολεία είναι όλο αυτό το διάστημα εκτός λειτουργίας. Έτσι οι μικροί μαθητές της Β' τάξης με την καθοδήγηση της δασκάλας τους κ. Γεωργίου ανέβασαν ένα βίντεο με τους μαθητές της Γ' και της Δ' τάξης, οι οποίοι με τη σειρά τους και με την καθοδήγηση της δασκάλας τους κ. Καρούντζου ανέβασαν το δικό τους βίντεο στο οποίο παρουσίασαν τις δικές τους Χριστουγεννιάτικες δημιουργίες κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης. Τέλος οι μαθητές των δύο τελευταίων τάξεων ανέβασαν το δικό τους βίντεο με επιμέλεια της δασκάλας τους κ. Σωτηροπούλου με τις ευχές για όσα προσδοκούμε το 2021. Και όλα αυτά μέσω της ιστοσελίδας του σχολείου την οποία διαχειρίζεται ο διευθυντής κ. Καρούντζος. Φυσικά αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στους μαθητές και εκπαιδευτικούς του σχολείου, οι οποίοι αξιοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία βγάζουν προς τα έξω και ενημερώνουν για τις πρωτότυπες και υπέροχες πρωτοβουλίες τους, οι οποίες είναι αξιοθαύμαστες.

ΓΥΜΝΑΣΙΟ-ΛΥΚΕΙΟ

• Και το δύο σχολεία στο διάστημα της καραντίνας εφάρμοσαν το σύστημα της τηλεκπαίδευσης και πραγματοποιούσαν καθημερινή εξάωρη διδασκαλία με επικοινωνία μέσω διαδικτύου. Επιπλέον το λύκειο κρατούσε ενημέρους τους μαθητές μέσω της ιστοσελίδας του για όλα μαθητικά θέματα τους αφορούσαν και ιδιαίτερα αυτούς της Γ' Λυκείου, οι οποίοι θα συμμετάσχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις. Έτσι με ανάρτηση στις 20 Νοεμβρίου ενημερώθηκαν οι ενδιαφερόμενοι για την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης συμμετοχής στις πανελλαδικές εξετάσεις του 2021. Επίσης έγιναν και άλλες ενημερωτικές αναρτήσεις όπως: «προστασία των ανηλίκων από το διαδίκτυο» στις 12 Δεκεμβρίου, «οδηγίες προς ανηλίκους για προστασία από σεξουαλική κακοποίηση» επίσης στις 12 Δεκεμβρίου και «οδηγίες προς τους πολίτες για την αντιμετώπιση της οικογενειακής βίας» την ίδια ημερομηνία. Οι τρεις τελευταίες αναρτήσεις ήταν οδηγίες του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, που εστάλησαν στα σχολεία προς ενημέρωση των μαθητών. Όμως λόγω της διακοπής των μαθημάτων η ενημέρωση έγινε με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του σχολείου.

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΒΥΤΙΝΑΙΩΝ ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ

Συνέχεια από τη σελίδα 7

«ΜΟΡΕΑΣ» γράφει σε φύλλο του Απριλίου 1912 «Χάρης εις τον ενθουσιασμόν του ευγενούς και ρέκτου, εγκρατεστημένου εν τη Τριπόλει, Βυτιναίου μεγαλεμπόρου κ. Κ. Ταμπακοπούλου, ο οποίος συλλαμβάνει και θέτει εις πράξιν πάσαν προοδευτικήν σκέψιν, η Τρίπολις οφείλει το ανεγειρόμενον θερινόν θέατρον παρά την πλατείαν του Άρεως. Ο κ. Κ. Ταμπακόπουλος είναι επικεφαλής».

Οι πληθωρικοί Βυτιναίοι μετανάστες δημιουργούν στα «ξένα» τοπικούς συλλόγους με πλούσια πατριωτική και κοινωνική δράση, εκδίδουν την εφημερίδα τους, οργανώνουν διάφορες εκδηλώσεις, σμίγουν στο κόψιμο της πρωτοχρονιάτικης πίττας και στη γιορτή του πολιούχου Αγίου Τρύφωνα και στις γιορτές, που ονομάζουν «ανταμώνματα» Επίσης, συμμετέχουν στην ίδρυση αθλητικών σωματείων στα ξένα, όπως ο Σπύρος Σιάνης ο οποίος με άλλους τρεις Έλληνες τους Χιώτες Θεόδωρο και Ιωάννη Φαρέγγα, και τον Σαμιώτη Κωνσταντίνο Καρούλια ιδρύουν το 1905 τη μεγάλη ομάδα της Αργεντινής Μπόκα Τζούνιορς.

Οι Βυτιναίοι μετανάστες «πικροθυμούνται» τη ζωή τους στη γενέτειρα και τις τοπικές παραδόσεις και κάποιοι αλλάζουν το επώνυμο τους σε Βυτιναίος, Βυτινιώτης, Βυτινάρος, για να δηλώσουν τον τόπο προέλευσής τους και καταγωγής τους. Στιγμές – στιγμές τους πνίγουν οι αναμνήσεις, αλλά συνεχίζουν την πορεία που χάραξαν. Ελάχιστοι έριξαν «μαύρη πέτρα» πίσω τους. Οι περισσότεροι έβλεπαν κάπου - κάπου καπνό «αποθρῶσκοντα» από την πατρική εστία. Γιατί είναι «νόστιμον ήμαρ» γλυκερός ο νόστος, έστω και για μικρό χρονικό διάστημα. Δεν έλλειψαν και κάποιοι, που παρά τη θέληση τους δεν πρόλαβαν να ξαναδούν τα «πάτρια εδάφη». Χαρακτηριστικό παράδειγμα της αγάπης των Βυτιναιών προς τον τόπο τους είναι της Τρισεύγενης Δεληγιάννη, μιας από τις Βυτιναίες καλλονές, που άρπαξε ο Ιμπραήμ. Δέκα χρόνια μετά την αναγκαστική μετανάστευση της, εγκατέλειψε οικογένεια και τα πλούτη της Αιγύπτου και όταν έφτασε στα «Ποριά» και είδε τη Βυτίνα «έπεσε καταγής και με λυγμούς και δάκρυα κατεφίλει το πάτριον χώμα» (Τρ. Ξηρός : Η Βυτίνα και οι ήρωες της, σελ. 189).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ «ΒΥΤΙΝΑΣ»: Ο δεσμός των Βυτιναιών με τον τόπο καταγωγής τους ήταν έντονος και γι' αυτό κάτοικοι από τα Βυτινέικα επισκέπτονταν συχνά τη Βυτίνα (οικογένειες Ζενέλη, Καβαθά, Τρυφωνόπουλου). Στην ιστοσελίδα των «Βυτινέικων» (η οποία δυστυχώς έπαψε να είναι ενεργή από το 2014) περιγράφεται η νοσταλγία των νεότερων για τη γενέτειρα των προγόνων τους. Γράφει λοιπόν κάποιος νέος από τα Βυτινέικα με το ψευδώνυμο «Βυτιναίος»:

«Οι προπαππούδες μου κατέβηκαν από την Αρκαδία (Βυτίνα) στην Ηλεία. Ο παππούς μου έφυγε από το χωριό (Βυτινέικα) νέος, παντρεύτηκε και έζησε στην Αθήνα. Το χωριό δεν είναι για μένα παρά τόπος διακοπών, επομένως οι σκέψεις μου με αυτό είναι περιορισμένες και επιδερμικές. Αρκούν όμως για να το αγαπήσω τόσο, ώστε να ασχοληθώ με αυτό; Αρκούν και περισεύουν. Γιατί όταν είσαι μακριά από έναν τόπο, τον αγαπάς όχι μόνο με τις αισθήσεις, αλλά και με την καρδιά. Και όταν τον επισκέπτεσαι, κάθε πέτρα, κάθε δέντρο, κάθε άνθρωπος, μπορεί να σου λέει πάρα πολλά.»

ΠΕΡΙ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

Συνέχεια από τη σελίδα 9

να μάς κατασκεύασαν τον κορωνοϊό σατανικά μυαλά, εγώ βλέπω τον κίνδυνο που υπάρχει μέσα στο σπίτι μου και πρέπει λοιπόν να φυλαχτώ. Ο εκθρόνος μου έριψε το δηλητήριο στο σπίτι μου, αλλά πρέπει να το απολυμάνω πρώτα, για να κατοικήσω σ' αυτό. Χριστιανοί μου, σάς λέγω τελικά να φυλάγεστε από το κακό, γιατί είναι μία πραγματικότητα και πρόκειται για την ανθρώπινη ζωή μας, που μάς την έδωσε ο Θεός και υποχρεώμασε να την διαφυλάξουμε. Μαζί με την προσοχή μας και την τήρηση των μέτρων, που μάς υποδεικνύουν οι ιατροί, να μη παραλείψουμε την προσευχή στην Παναγία μας και να πάμε όλοι μας να εξομολογηθούμε τα αμαρτήματά μας.

4. Με την ευκαιρία αυτών που γράφω θυμήθηκα ένα παλιό διάλογο ενός άθεου με ένα μοναχό: «Ταλαίπωρο πλάσμα», έλεγε ο άθεος στον μοναχό. «Άδικα παιδεύεσαι με προσευχές και κακοπάθειες. Ψέματα είναι αυτά που σου είπαν, ότι υπάρχει κόλαση. Δεν υπάρχει άλλη ζωή». Και ο μοναχός τού είπε: «Και αν υπάρχει άλλη ζωή; Τί θα γίνεις τότε εσύ; Αν δεν υπάρχει, εγώ δεν παθαίνω κανένα κακό για όσα έκανα. Εσύ όμως τί θα γίνεις, αν υπάρχει άλλη ζωή;». Φαίνεται άσχετο κάπως το παράδειγμα, αλλά είναι και κάπως σχετικό.

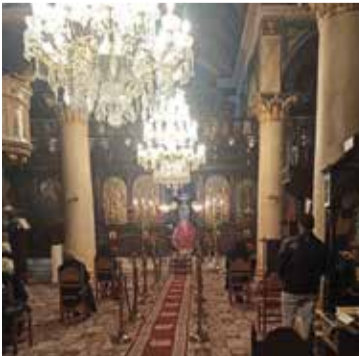
Εύχομαι η Παναγία μας να ευλογεί εσάς και τις οικογένειές σας. Με πολλές ευχές, Ο Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίας

Χριστούγεννα χωρίς εορταστικό χρώμα

Συνέχεια από τη σελίδα 1

Η έρημη χριστουγεννιάτικη πλατεία και η Χριστουγεννιάτικη λειτουργία με ελάχιστους παριστάμενους.

Φέτος πολλά σπίτια δεν άνοιξαν και τα παιδιά ή τα εγγόνια γιόρτασαν μακριά από τους γονείς και τους παππούδες και για πρώτη φορά τα Χριστούγεννα τιμήθηκαν χωριστά, αν και θεωρείται η κατεξοχήν οικογενειακή γιορτή. Όμως η Βυτινιώτισσα νοικοκυρά διατήρησε τα έθιμα. Και το σπίτι ετοιμάστηκε και στολίστηκε με το χριστουγεννιάτικο δένδρο και τα φωτάκια και τα παραδοσιακά γλυκά φτιάχτηκαν και το τραπέζι οργάνωθηκε! Μόνη παραφωνία της τοπικής παράδοσης που δεν ακούστηκαν τα κάλαντα.

Όπως και αν πέρασαν οι γιορτάσιμες ημέρες ήταν εξαιρετικά μοναχικές και μελαγχολικές κάτι που επαναλαμβάνουμε και γίνεται κουραστικό. Όσο και αν η τεχνολογία με το τηλέφωνο, το διαδίκτυο, το νίπερ προσπάθησε να πετύχει την πληρέστερη επικοινωνία και την ανταλλαγή ευχών, η φυσική παρουσία όμως και η ζεστασιά της επαφής δεν είναι δυνατόν να υποκατασταθεί. Οι ευχές όλων είναι να τελειώνει όσο γίνεται γρηγορότερα η απομόνωση της πανδημίας και η ζωή να επανέλθει στην προηγούμενη μορφή της, αν και θα χρειαστεί μεγάλο διάστημα να επουλωθούν οι πληγές που αφήνει πίσω της. Για πρώτη φορά δεν θα ευχηθούμε «και του χρόνου», γιατί κανένας μας δεν θα ήθελε να βιώσει πάλι τις γιορτές του 2020, που θεωρείται το χειρότερο έτος της πρώτης εικοσαετίας του εικοστού πρώτου αιώνα. Εκείνο που μπορούμε να ευχηθούμε σε όλους είναι να περάσουμε όσο πιο ανώδυνα γίνεται την περιπέτεια του κορωνοϊού, να διατηρήσουμε το πολύτιμο αγαθό της υγείας μας, να συνεχίσουμε να καλλιεργούμε, μέσα στην εποχή της απομόνωσης, την ανθρωπιά μας και να θυμόμαστε ότι τα υλικά αγαθά αναπληρώνονται, η υγεία όμως, η αγάπη και η ανθρωπινή ευαισθησία, εάν χαθούν, δύσκολα αποκαθίστανται.

Διακεκριμένες προσωπικότητες της Βυτίνας

ΘΩΝ ΓΙΑΒΟΠΟΥΛΟΣ

Ο σπουδαίος Βυτιναίος αγιογράφος που καταξιώθηκε στην Κύπρο

ΓΡΑΦΕΙ: Ο φιλόλογος Παναγιώτης Παπαδέλος

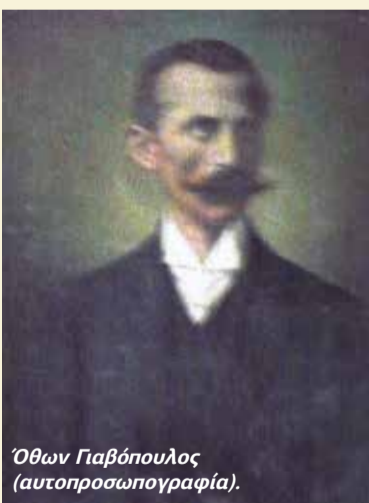
Η Βυτίνα είναι γενέτειρα ή τόπος καταγωγής μεγάλων πνευματικών προσωπικοτήτων όπως ο ιστορικός Κων/νος Παπαρρηγόπουλος, οι νομοδιδάσκαλοι Βασίλειος Οικονομίδης και Πέτρος Παπαρρηγόπουλος, ο φιλόλογος και σχολάρχης αρχιμανδρίτης Παναγιώτης Παπαζαφειρόπουλος, ο λογοτέχνης και εκδότης του «Νουμά» Ταγκόπουλος, ο ποιητής Δημήτριος Παπαρρηγόπουλος και αρκετοί άλλοι τους οποίους έχουμε μνημονεύσει σε παλιότερο δημοσίευμα της «ΒΥΤΙΝΑΣ» με τίτλο «Η σημερινή πνευματική Βυτίνα». Ανάμεσα στη χορεία αυτή των διακεκριμένων προσωπικοτήτων εξέχουσα θέση κατέχει ο σπουδαίος ζωγράφος και αγιογράφος Όθων Γιαβόπουλος,

Το βιβλίο		Όνομα του πατρός αυτού		Εποχή γεννήσεως του πατρώνος		Ονοματεπώνυμο του πατρώνος	
Επίσημο	Όνομα	Όνομα	Μην	Πατρώνος	Έτος	Όνοματεπώνυμο του πατρώνος	Όνοματεπώνυμο του πατρώνος
985	Αναστάσιος	Κωνσταντίνος	Θεόδωρος	1863	16	Ναυαγία	Βυτίνα
987	Αθανάσιος	Αλέξανδρος	Ιωάννης		16	Πατριάρχης	Βυτίνα
988	Αποστόλιος	Αλέξανδρος	Αρχαγγέλιος		16	Βυτίνα	Βυτίνα
989	Βασίλειος	Νικόλαος	Θεόδωρος		16		
990	Βίλλης	Γεώργιος	Ιωάννης		16	Κάτω Βυτίνα	Βυτίνα
991	Γεώργιος	Όθων	Τρύφων		16		
992	Γεωργίου	Ψάλλης	Γεωργίου		16	Γαλιούτσια	Βυτίνα
993	Γεωργίου	Ιωάννης	Θεόδωρος		16	Βυτίνα	Βυτίνα
994	Δημητρίου	Διονύσιος	Αλέξανδρος		16	Πατριάρχης	Βυτίνα
995	Δημητρίου	Νικόλαος	Παναγιώτης		16	Γαλιούτσια	Βυτίνα
996	Ζήνωνας	Σπύρος	Αντώνιος		16	Βυτίνα	Βυτίνα

Απόσπασμα του μπέρου αρρένων του Δήμου Νυμφασίας του 1863 όπου είναι γραμμένος ο Όθων Γιαβόπουλος (έκτος) με αύξοντα αριθμό 991.

γέννημα της Βυτίνας, ο οποίος ανδρώθηκε στην Αθήνα και επέδειξε το μεγάλο του ταλέντο αγιογραφώντας εκκλησίες της Κύπρου όπου είχε εγκατασταθεί οικογενειακά.

Ο Όθων Γιαβόπουλος γεννήθηκε στη Βυτίνα το 1863 και ήταν γιος του Τρύφωνα Γιαβόπουλου, ο οποίος είχε σπίτι την «κάτω Βυτίνα». Ο Όθων είχε άλλα έξι αδέρφια, όπως φαίνεται στα επίσημα αρχεία του τέως δήμου Νυμφασίας και η οικογένεια του χαρακτηριζόταν ως εύπορη. Φοίτησε στη σχολή της Βυτίνας με σχολάρχη τον αρχιμανδρίτη Παναγιώτη Παπαζαφειρόπουλο και συνέχισε τις σπουδές του στο Γυμνάσιο Δημητσάνας. Μετέβη στην Αθήνα το 1876 και γράφτηκε στη σχολή καλών τεχνών, όπως φαίνεται στα αρχεία της σχολής. Φοίτησε δε από το 1876 έως το 1883 και τελείωσε αριστούχος. Μάλιστα το ακαδημαϊκό έτος 1880-1881 και ενώ φοιτούσε στην Ε΄ τάξη αξιολογείται δεύτερος. Στη σχολή, η οποία σημειωτέον ήταν τμήμα του τότε Πολυτεχνικού σχολείου, ευτύχησε να έχει δασκάλους τον σπουδαίο ζωγράφο Κωνσταντίνο Βολονάκη και τον Κερκυραίο Κωνσταντίνο Προσαλέντη. Οι δάσκαλοι του αυτοί επηρέασαν τον Γιαβόπουλο, ο οποίος στα έργα του δείχνει έντονα τη δυτική τεχνοτροπία (σχολή του Μονάχου). Εδώ να σημειώσουμε ότι η τεχνοτροπία αυτή (δυτική) επηρέασε τα χρόνια αυτά την Ελληνική ζωγραφική αλλά περισσότερο την αγιογραφία και έφτασε μέχρι το Άγιο Όρος εκτοπίζοντας την μέχρι τότε επικρατούσα παραδοσιακή μεταβυζαντινή.

Όθων Γιαβόπουλος (αυτοπροσωπογραφία).

Ο Γιαβόπουλος μετά την αποφοίτησή του ασχολήθηκε σοβαρά κατ' αρχάς με την κοσμική ζωγραφική αλλά στη συνέχεια περισσότερο με την αγιογραφία. Δείγματα της τέχνης του στην Αθήνα βρίσκουμε στις εκκλησίες της Αγίας Ειρήνης (πρώτη μπρότζη της Αθήνας) και του Αγίου Δημητρίου στον Ψυρρή. Το έργο του Γιαβόπουλου στις δύο αυτές εκκλησίες έτυχε ευμενούς κριτικής και δημιούργησε θετική γνώμη στους καλλιτεχνικούς κύκλους. Χαρακτηριστικό το δημοσίευμα της εφημερίδας «Εφημερίς» στις 6-11-1890, η οποία έγραψε: «Στην επικαιρότητα βρίσκεται και ευμενώς σχολιάζεται αυτό το χρόνο η εικονογράφηση των ναών Αγίας Ειρήνης και Αγίου Δημητρίου στον Ψυρρή από τον αγιογράφο Όθωνα Γιαβόπουλο και κυρίως το

έργο του ο «Μυστικός Δείπνος». Ο σπουδαίος αυτός αγιογράφος δεν ήταν δυνατόν να ξεχάσει τη γενέτειρά του. Έτσι το 1898 έρχεται στη Βυτίνα και αγιογραφεί τον «Μέγα Αρχιερέα» στην Ωραία Πύλη του Αγίου Τρύφωνα, όπου υπάρχει μέχρι σήμερα, και στην οποία υπογράφει «Όθων Γιαβόπουλος εν Βυτίνη εποίει 1898», (φωτό).

Το 1899 πηγαίνει κατόπιν προσκλήσεως στην Κύπρο και η άφιξή του αναγγέλλεται με ένα εγκωμιαστικό κείμενο από την εφημερίδα «Σάλπιγξ» στις 20-3-1899. Εγκαθίσταται στη Λεμεσό με τη σύζυγό του Αργυρώ και τα παιδιά του Νίκο και Χρυσούλα.

Τα άλλα τρία παιδιά του, μεταξύ των οποίων και η μητέρα του πρώην προέδρου της Κύπρου Γιώργου Βασιλείου, γεννήθηκαν στην Κύπρο. Το αγιογραφικό έργο του Γιαβόπουλου στην Κύπρο είναι πολύ μεγάλο και διαρκεί περίπου είκοσι πέντε χρόνια από το 1899 μέχρι το 1923.

Στη Λεμεσό αγιογραφεί μαζί με τον άλλο μεγάλο Έλληνα αγιογράφο Μιχάλη Κουφό τον καθεδρικό ναό της Αγίας Νάπας και την εκκλησία της Καθολικής Παντάνασσας. Στις δύο αυτές εκκλησίες ονομαστές είναι οι αγιογραφίες του «Μυστικού Δείπνου», της «Σταύρωσης», της «Πεντηκοστής» και άλλες. Εκτός όμως από τις δύο αυτές κεντρικές εκκλησίες της Λεμεσού αγιογραφεί και πολλές εκκλησίες στην επαρχία όπως τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου στο χωριό Βάσα Κοιλανίου, όπου ζωγραφίζει από το 1904 μέχρι το 1918 είκοσι-τρεις αγιογραφίες, την εκκλησία του Τιμίου Προδρόμου στο χωριό Βουνί όπου δημιουργεί δεκατέσσερις τοιχογραφίες και είκοσιτρείς εικόνες τέμπλου τα έτη 1917 και 1918. Επίσης αγιογραφεί εξ ολοκλήρου την Παναγία τη Χρυσολοφίτισσα με πενήντα περίπου τοιχογραφίες και ένθετες εικόνες τα έτη 1919 και 1920, την εκκλησία του Τιμίου Σταυρού στο ομώνυμο μοναστήρι στον Όμοδο με τρεις μεγάλες τοιχογραφίες και πολλές μικρές εικόνες. Το έργο αυτό του Γιαβόπουλου στο μοναστήρι θεωρείται το κορυφαίο της όλης καλλιτεχνικής του παραγωγής και ένα από τα σπουδαιότερα όλων των νεότερων αγιογράφων.

Εκτός όμως από τη Λεμεσό έχει αγιογραφήσει αρκετές εκκλησίες και σε άλλα μέρη της Κύπρου όπως τον Άγιο Σπυρίδωνα, τον Άγιο Σταυρό και την Παλλουριώτισσα στη Λευκωσία, τον Άγιο Γεώργιο στους Καπέδες, τον Άγιο Μάμα στη Μόρφου, την Παναγία την Ελεούσα στου Κοράκου και άλλες δέκα περίπου εκκλησίες, τις οποίες θα ήταν κουραστικό να τις απαριθμήσουμε. Το σύνολο των αγιογραφιών του Γιαβόπουλου είτε τοιχογραφίες, είτε φορητές εικόνες ανέρχονται σε αρκετές εκατοντάδες και εκτός των εκκλησιών πολλές φορητές εικόνες ευρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές.

Εξίσου σημαντικό με το αγιογραφικό είναι και το κοσμικό του έργο με σημαντικούς πίνακες όπως η αυτοπροσωπογραφία του, το «σώμα και ψυχή», «μετά τη μάχη» ενώ αρκετά έργα του βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές χωρίς τίτλο. Μάλιστα ένα έργο του με τίτλο «πρωίδες» (ο πρώτος τίτλος ήταν «Σουλιώτισσες») δημοπρατήθηκε από τον οίκο δημοπρασιών Bonhams του Λονδίνου σε υψηλή τιμή. Επίσης έχει διακοσμήσει αρκετά σπίτια στη Λεμεσό όπως των Λοΐζου και Παναγιώτη Ιακωβίδη (σήμερα έχουν κατεδαφιστεί), της οικογένειας Λανίτη και της Πάτρας Κουδουνάρη, το οποίο σήμερα στεγάζει το πολιτιστικό ίδρυμα «Πανίκου Μαυρέλη».

Ο Γιαβόπουλος κατατάσσεται στους κορυφαίους αγιο-

γράφους και ζωγράφους. Επηρεάστηκε από τη λεγόμενη «σχολή του Μονάχου» και θεωρείται εκφραστής της δυτικής ζωγραφικής.

Το έργο του χαρακτηρίζεται από την άριστη χρήση των χρωμάτων, που πολλές φορές λειτουργεί σε βάρος της εκφραστικότητας.

Ο σπουδαίος κριτικός της τέχνης Χριστόδουλος Χατζηχριστοδούλου γράφει σχετικά: «Οι σκηνές, αλλά και οι μεμονωμένες μορφές που απεικονίζει ο Γιαβόπουλος στο σύνολο του έργου του έχουν κάτι το πομπώδες και θεατρικό χωρίς αυτό να σημαίνει την παντελή έλλειψη συναισθημάτων. Η δουλειά του κινείται στην πραγματικότητα της εποχής του και συμβάλλει στη διαμόρφωση της Κυπριακής τέχνης στα χρόνια που ακολούθησαν».

Τη ζωή και το έργο του Όθωνα Γιαβόπουλου παρουσιάζει στο μνημειώδες έργο της με τίτλο «ΟΘΩΝ ΓΙΑΒΟΠΟΥΛΟΣ ζωγράφος Αθηναίος» η σπουδαία Κύπρια ιστορικός και συγγραφέας Μάρω Σωφρονίου. Σε ένα πολυτελή τόμο εκατόν εβδομήντα σελίδων με πληθώρα έγχρωμων φωτογραφιών των αγιογραφιών των εκκλησιών της Κύπρου σκιαγραφεί τον αγιογράφο μέσα από συνεντεύξεις συγγενικών προσώπων και προσωπική έρευνα και παρουσιάζει κατά τον καλύτερο τρόπο τον Γιαβόπουλο ως άνθρωπο και ως καλλιτέχνη. Μάλιστα ως αφορμή για την έρευνά και την συγγραφή του έργου επικαλείται την έλλειψη βιογραφικών πληροφοριών σε μια δημοπρασία έργων του στο Λονδίνο. Η κυρία Σωφρονίου έφτασε και μέχρι τη Βυτίνα το 2007, επισκέφθηκε τη βιβλιοθήκη και πήρε πληροφορίες για την οικογένεια Γιαβόπουλου από τον τότε Δήμαρχο Βυτίνας Γιάννη Σακελλαρίου και τον ιστορικό ερευνητή αείμνηστο σήμερα Λεωνίδα Αναγνωστόπουλο. Εδώ να πληροφορήσουμε όσους αναγνώστες μας το αγνοούν ότι ο αγιογράφος Γιαβόπουλος είναι παππούς του μετέπειτα προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Γιώργου Βασιλείου, ο οποίος τη δεκαετία του χίλια εννεακόσια ενενήντα είχε επισκεφθεί τη Βυτίνα και την ερειπωμένη κατοικία των Γιαβόπουλων στην κάτω Βυτίνα. Η Μάρω η Σωφρονίου επίσης στο βιβλίο της διασώζει την πληροφορία ότι την περίοδο της Γερμανικής κατοχής μία από τις κόρες του Γιαβόπουλου, η Λέλα ήλθε και έμεινε στη Βυτίνα, για να αποφύγει τις δυσκολίες διαβίωσης.

Ο Γιαβόπουλος σταμάτησε να αγιογραφεί το 1924 λόγω προβλημάτων υγείας, συνέχισε όμως να ζωγραφίζει στο εργαστήριό του μέχρι το θάνατό του. Από την Κύπρο έφυγε όπως και όλη η οικογένειά του διωκόμενος από το Αγγλικό καθεστώς κατοχής το 1931 και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα σε ιδιόκτητο κατοικία στην οδό Μητροπόλεως.

Πέθανε στις 26 Φεβρουαρίου 1936 σε ηλικία 73 ετών και ετάφη στο πρώτο νεκροταφείο Αθηνών. Ο θάνατός του αναγγέλθηκε από τις Αθηναϊκές και Κυπριακές εφημερίδες με ανάλογα εγκωμιαστικά σχόλια. Η κατοικία του στην «κάτω Βυτίνα» σήμερα είναι εντελώς ερειπωμένη.

Πολλά θα μπορούσε να γράψει κανείς για τον μεγάλο αγιογράφο Όθωνα Γιαβόπουλο, τον Βυτιναίο καλλιτέχνη και για την οικογένειά του, η οποία περιλαμβάνει σήμερα διακεκριμένα μέλη της Κυπριακής κοινωνίας. Όμως η καλύτερη παρουσίαση έχει γίνει από τη Μάρω τη Σωφρονίου, η οποία είναι ένθερμη φίλη του τόπου μας και παραλήπτης της εφημερίδας «ΒΥΤΙΝΑ», την οποία και ευχαριστούμε θερμά για το μνημειώδες έργο της σχετικά με τον μεγάλο καλλιτέχνη.

Η Βυτίνα πάντα θα «γεννά» διάσημους πνευματικούς ανθρώπους, επιστήμονες, καλλιτέχνες, ερευνητές και άλλους, οι οποίοι θα τιμούν τη γενέτειρα και αυτή θα τους ανταποδίδει την τιμή. Και η «ΒΥΤΙΝΑ» ως το μοναδικό τοπικό έντυπο έχει χρέος να μην αφήσει να ξεχαστούν οι μεγάλες αυτές πνευματικές προσωπικότητες.

Τονίο

Σουλιώτισσες

Ο «μέγας Αρχιερέας», Άγιος Τρύφωνας Βυτίνας

Η «Πλατυτέρα» Αγία Νάπα Λεμεσός